

การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

ปริญญาณิพนธ์
ของ
กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2550

การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

ปริญญาณิพนธ์
ของ
กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

บทคัดย่อ
ของ
กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2550

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ. (2550). การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ

การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.

(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์,รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในช่วงเวลาที่แตกต่างกันโดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ที่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (มหามงคล) เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มา 1 ห้องเรียนจากนักเรียนจำนวน 4 ห้องเรียน เพื่อคัดเลือกนักเรียน 15 อันดับสุดท้าย เพื่อนำมาเป็นกลุ่มทดลอง ในการดำเนินการทดลองด้วยการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสจำนวน 24 แผนและแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีค่าดัชนีความสอดคล้องของ ผู้สังเกตเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One – way analysis of Variance : repeated measure) ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t – test for Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนความมีวินัยเฉลี่ยก่อนและระหว่างโดยรวมและจำแนกรายด้านก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนความมีวินัยเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์

SELF-DISCIPLINE DEVELOPMENT OF YOUNG CHILDREN EXPERIENCED
THROUGH MUSIC ACTIVITIES FOLLOWING HIS MAJESTY THE KING'S SPEECH

AN ABSTRACT

BY

KAMONJAN CHUENRIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

May 2007

Kamonjan Chuenrit. (2007). *Self - Discipline Development of Young Children*

Experienced Through Music Activities following His Majesty The King's speech.

Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School,

Srinakharinwirot University. Advisor Committees : Dr.Suchinda Kajonrunsilp,

Assoc. Prof. Chusri Wongrattana.

The purpose of this research was to study the effect of music activities following His Majesty The King's speech on young children's self-discipline development.

The subjects consisted of 15 boys and girls in Kindergarten 2 , age 5-6 years in Pratumnak Suankularb School, Bangkhar district, Bangkok, first semester, academic year 2006. One classroom was randomly selected from 3 classrooms by Cluster Random Sampling Technique. Fifteen children with lower score in self-discipline were appointed for the research subjects. The experiment was carried out within 8 weeks, 3 days per week and 40 minutes each day.

The instruments of this study were the 24 plans of music activities following His Majesty The King's speech and self-discipline observation form. The reliability of the self-discipline observation form was 0.87, also the observers reliability was as RAI of 0.84. Mean, Standard Deviation ,t – test for dependent samples and one – way analysis of variance : repeated measures were used for data analysis.

The result shown as follows :

After music activities following His Majesty The King's speech , the subject score of self - discipline development increased significantly at .01 level since the beginning through all the 8 weeks of experiment. The scores of self – discipline for overall and each aspect were higher significantly.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

ของ

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่.....เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

คณะกรรมการการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณดร.พัฒนา ชัชพงศ์และรองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ กรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนนางอุดมศิลป์ ศรีสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วารุณี สกฤตภักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เต็มสิริ เนาวรังสี อาจารย์ณัฐชนินาถ ปันณวัฒน์กณิกา อาจารย์มิ่ง เทพครเมื่อง อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน ที่กรุณาตรวจและให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นางอุดมศิลป์ ศรีสมบูรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ กรุงเทพมหานคร อาจารย์ณรัชชา รัตโนภาส และนักเรียนอนุบาลปีที่ 2 ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ อาจารย์มานัส ทารัตน์ใจ ผู้อำนวยการหอศิลป์ศิลปิน ที่ให้นำข้อมูลเพลงอนุบาลคุณธรรม มาใช้เพื่อการศึกษาวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรม สั่งสอนถ่ายทอดความรู้และให้ประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่าอย่างยิ่งกับผู้วิจัยจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณ เพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน และบุคคลในครอบครัวคุณพ่อเดชา คุณแม่มลฤดี ชื่นฤทธิ และบุคคลในครอบครัว เพื่อนมะหมาว หู หินที่รักและขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ที่ได้สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้ความรักความอบอุ่นและพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง.....	9
ความหมายของความมีวินัยในตนเอง.....	9
ความสำคัญของวินัยในตนเอง.....	12
คุณลักษณะของความมีวินัยในตนเอง.....	13
ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง.....	21
พัฒนาการเด็กปฐมวัย.....	27
การส่งเสริมการมีวินัยในตนเอง.....	31
การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง.....	37
งานวิจัยในประเทศ.....	37
งานวิจัยต่างประเทศ.....	38
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลงประกอบการสอน.....	39
ความหมายของเพลง.....	39
ลักษณะเพลงสำหรับเด็ก.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความเป็นมาของเพลงประกอบการสอน.....	41
จุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอน.....	42
การใช้เพลงประกอบการสอน.....	44
เพลงและการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก.....	46
เพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส.....	48
ครูกับบทเพลงประกอบการสอน.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกับเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย.....	56
งานวิจัยในประเทศ.....	56
งานวิจัยต่างประเทศ.....	58
3 วิธีดำเนินการทดลอง.....	59
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	59
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
ความมุ่งหมายและสมมติฐาน.....	78
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	81
อภิปรายผล.....	81
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก.....	102
ภาคผนวก ข.....	119
ภาคผนวก ค.....	127
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	130

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	65
2 แสดงกำหนดระยะเวลาดำเนินการทดลอง.....	66
3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน.....	73
4 แสดงการวิเคราะห์ผลการพัฒนาคะแนนความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน...	74
5 แสดงผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองโดยรวมของแต่ละสัปดาห์.....	75
6 แสดงผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์ของแต่ละสัปดาห์.....	75
7 แสดงผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของแต่ละสัปดาห์.....	76
8 แสดงผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองด้านความอดทน อดกลั้นของแต่ละช่วงสองสัปดาห์.....	76
9 แสดงผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองด้านความสามัคคีของแต่ละสัปดาห์.....	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบัน สังคมโดยรวมได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก ซึ่งความเจริญรุ่งเรืองของประเทศเป็นสิ่งที่คนในชาติปรารถนา แต่การพัฒนาสิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยพื้นฐานพฤติกรรมโดยรวมของคนในชาติ โดยใช้กฎ กติกาเดียวกันซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมในการใช้กฎ กติการ่วมกัน ก็คือ การมีวินัยในตนเอง หมายถึงระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อตกลง ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติ ในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่นมีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกอบรมให้ปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง (กรมวิชาการ. 2542ค : 3) จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาของมนุษยชาติสอนให้เราตระหนักว่าชนชาติใดมีระเบียบวินัย มีความสามัคคี ชนชาตินั้นก็จะเจริญรุ่งเรือง ชนชาติใดที่ขาดระเบียบวินัยประเทศนั้นจะเสื่อมถอยและล่มสลายไป ซึ่งสาเหตุหลักของปัญหาคงต้องมองย้อนกลับมาที่ “ วินัย ” เพราะการที่บุคคลขาดวินัยในตนเองมีผลทำให้ขาดวินัยทางสังคมไปด้วย วินัยในตนเองเป็น จริยธรรมที่ควรได้รับการส่งเสริม เป็นพื้นฐานของการควบคุมตนเองซึ่งจะนำไปสู่การสร้างวินัยทางสังคม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นจุดหนึ่งของการพัฒนาประเทศ (วิภาหวัน มูลสถาน. 2523 :2) การที่ประเทศหนึ่งๆ จะพัฒนาหรือมีความเจริญก้าวหน้าได้มากน้อยเพียงไรต้องอาศัยเงื่อนไขสำคัญหลายประการ คุณภาพของคนหรือประชากรของประเทศนั้นๆ นับว่าสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะคุณภาพของคนในบ้านที่เกี่ยวกับความมีวินัย (รัตนะ บัวสนธ์. 2540 : 19) การมีวินัยและรู้จักหน้าที่ถือว่าเป็นคุณสมบัติประจำตัวของทุกคน วัยเด็กเป็นวัยเริ่มต้นเป็นวัยเตรียมตัวเพื่อสร้างความเจริญมั่นคงในชีวิตนำชีวิตสู่ความสุขถูกต้องและสมบูรณ์ (กรมอนามัย. 2539 : 46)

ปัจจุบันวินัยมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคมอย่างมาก และมีความจำเป็นยิ่งขึ้นในสังคมอนาคตที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ปรากฏว่าปัญหาของวินัยในสังคมไทยอยู่ในขั้นรุนแรงและน่าเป็นห่วง ยอมรับว่าการคนไทยขาดวินัยในตนเอง แม้แต่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การไม่เข้าแถวตามลำดับ การไม่ตรงต่อเวลา ผลัดวันประกันพรุ่ง ไม่ข้ามสะพานลอย คุยโทรศัพทในโรงภาพยนตร์ จนถึงเรื่องใหญ่ ๆ เช่นการฝ่าฝืนกฎจนเกิดอุบัติเหตุ การหนีภาษี การขาดประชุม ฯลฯ จะกลายเป็นเรื่องธรรมดาของคนในสังคมไปแล้ว ซึ่งหากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของภัยอันตรายและความเสียหายหลายอย่างที่เรากำลังเผชิญอยู่ ทั้งปัญหายาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ ทำร้ายร่างกายกัน การคอร์รัปชัน ความเห็นแก่ตัว (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2542: 3) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทางรัฐบาลได้ให้ความสำคัญ และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 โดย

มุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใฝ่การเรียนรู้ มีระเบียบวินัย และมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (กรมวิชาการ. 2542ง : บทนำ)

การมีวินัยในตนเองรวมถึงการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น การกระทำในสิ่งที่เหมาะสมที่จะตอบสนองของความต้องการและสิทธิของผู้อื่นหรือการกระทำในสิ่งที่จะเป็นผลให้ตนประสบความสำเร็จในอนาคต (Vincent.1961:42)วินัยในตนเองเป็นกระบวนการค่อยเป็นค่อยไปอาศัยการแนะนำอบรมสั่งสอนจากผู้อื่นตั้งแต่เยาว์วัย เด็กจะพัฒนาการบังคับตนเองได้ โดยได้รับการแนะนำอย่างดีในวัยเด็กให้เด็กเข้าใจบทบาททางสังคมและจากการดูแบบและเลียนแบบอย่างที่เป็นปฏิบัติกัน เด็กสามารถตระหนักถึงความจำเป็นในการทำตามสังคม เด็กจะได้รับความรู้มิใช่จากผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ได้รับจากเพื่อนของเขาด้วยประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงปฐมวัยมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างฐานความพร้อมในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ตลอดจนบุคลิกภาพต่าง ๆ ต้องมีการอบรมสั่งสอนต่อเนื่องอย่างเหมาะสมจึงจะเกิดคุณธรรมหรือความดีได้ (วิทยา นาควัชระ. 2544 : 86) การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กต้องอาศัยการจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ในช่วงปฐมวัยตามตัวบ่งชี้ที่ 1 คือมีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ จากมาตรฐานที่ 4 ได้กล่าวในเรื่องของในควมมีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจดีงามในเด็กปฐมวัย (กรมวิชาการ. 2540ข : 44) ซึ่งถือเป็นวัยเริ่ม แรกของคุณภาพชีวิตรูปแบบของดนตรี เพลงและกิจกรรมเข้าจังหวะก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญที่ครูผู้สอนต้องสนใจใฝ่รู้ เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนทนาน เพลิดเพลิน บทเพลงช่วยกล่อมเกล่าจิตใจเด็กซึ่งนำไปสู่การปรับตัวให้เข้ากับสังคม บทเพลงช่วยให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายสนทนานทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น จากการศึกษาวิจัยพบว่าบทเพลงช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพและวินัยของคน ประเทืองจริยธรรมเสริมสร้างสุขภาพร่างกายและจิตใจ (ธวัชชัย นาควงษ์. 2543 : 1) ซึ่งในอดีตที่ผ่านมามีการนำเอาเพลงต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์อย่างมากมายทั้งในด้านการกีฬา การแพทย์ การพาณิชย์ รวมถึงการศึกษา ในด้านการศึกษานั้นต่างยอมรับถึงคุณค่าของเพลงว่า สามารถพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (โกวิทย์ ชันธศิริ. 2519ก : 105) นอกจากนี้เพลงยังเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดของตนเอง ช่วยให้เด็กได้ระบายความรู้สึกและอารมณ์ในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้สนทนานเพลิดเพลิน

เพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทมีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นเพลงที่ได้ัญเชิญพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ได้รับพระราชทานในวโรกาสต่างๆ นำมาขยายผลให้ประชาชนและเยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติตาม โดยนำมาแต่งเนื้อร้องแต่งทำนองและบรรเลงเพื่อใช้ในการเรียนการสอนที่

สามารถเข้าใจถึงความมีวินัยศีลธรรมและจริยธรรมได้ง่ายขึ้น ประกอบกับทำให้ผู้เรียนได้สำนึกว่าเรื่องวินัยและคุณธรรมเป็นเรื่องน่าสนใจและปฏิบัติได้ง่ายโดยอัญเชิญพระราชดำรัสและบรมราชาโชวาท 9 ข้อ คือ ความพากเพียร อุตุน เสริมสร้างคนดี รู้จักสามัคคี มีน้ำใจ ใฝ่ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต เศรษฐกิจพอเพียง เรียงร้อยไมตรี หวังดีมีความเมตตาและการปฏิบัติตนโดยง่ายในการอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.2543: คำนำ)ในระดับเด็กปฐมวัยเพราะธรรมชาติของเด็กในระดับนี้จะมีความสนใจในการร้องเพลงหรือเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ ผนวกความตึงเครียดช่วยให้เกิดพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา นอกจากนี้จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก เป็นการปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเอง (เยาวพา เดชะคุปต์ . 2542ค : 83) เพลงจะส่งเสริมให้เด็กได้รับความสนุกสนาน กล้าแสดงออกตามความคิด อารมณ์ต่าง ๆ และจินตนาการของตนเอง เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กได้แสดงอารมณ์ไม่ดีต่างๆ โดยไม่ต้องก้าวร้าวผู้อื่นนอกจากนี้ ยังช่วยส่งเสริมความร่วมมือในหมู่คณะ ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กและเด็กกับเด็กให้มากขึ้นนอกจากนี้ยังมีผลต่อชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่สามารถดำเนินชีวิตได้ถูกจังหวะ (ธนาภรณ์ ธนิตยธีรพันธ์.2547 : 3) สอดคล้องกับนักการศึกษาคนสำคัญอย่างเช่น เพรอบเบล ซึ่งได้รับการขนานนามว่าเป็นบิดาของการอนุบาลศึกษาในปัจจุบัน ได้เล็งเห็นคุณค่าของเพลงและดนตรี เพราะเชื่อว่าเพลงและดนตรีช่วยให้เด็กเจริญเติบโต และส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมไปพร้อมกัน ท่านได้ศึกษาเด็กอย่างใกล้ชิด และได้ทดลองสอนเด็กเล็กโดยใช้การเล่นและการร้องเพลงเป็นเครื่องมือในการสอน ซึ่งทำให้ได้แนวคิดที่น่าสนใจว่าการเล่นและการใช้เพลงมีความสำคัญต่อเด็กเล็ก สามารถที่จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กอีกด้านหนึ่งด้วย การนำเพลงเข้ามาประกอบการเรียนการสอนเด็กวัยต่างๆพบว่ามีการนำไปใช้กับเด็กเล็กมากที่สุด เนื่องจากเด็กในวัยนี้ชอบสนุกสนานเป็นวัยที่ชอบเรียนรู้และชอบเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เพลงจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลงได้ นอกจากนี้เพลงจะช่วยพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (สุมนา พานิช.2531 : 96)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำการจัดกิจกรรมประกอบเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัสซึ่งเป็นเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยโดยมีเนื้อหาสาระในการอบรมสั่งสอนและขัดเกลาเกี่ยวกับเรื่องความมีวินัยในตนเองด้านต่างๆของเด็กมาเป็นกิจกรรมหนึ่งในการเรียนการสอนโดยให้มีความต่อเนื่อง เพลงเหล่านี้จะช่วยพัฒนาความคิดที่ดีในด้านวินัยในตนเองให้กับเด็กบวกกับจะทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน และทำให้เด็กอยากที่จะปฏิบัติตามเนื้อหาสาระของเพลง ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัยว่าส่งเสริมความมีวินัยของเด็กเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร และเพื่อเป็นการนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสอนของครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาวินัยในตนเองของ

เด็กปฐมวัย หรืออาจประยุกต์ใช้กับการพัฒนาทักษะอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ เพื่อเป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยเฉลี่ยรวมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสองสัปดาห์

2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทน อดกลั้น ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสองสัปดาห์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษานี้จะเป็นแนวทางปฏิบัติอีกวิธีหนึ่งของครูและเป็นทางเลือกของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ซึ่งผลการวิจัยจะทำให้ครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ใหม่ๆ ให้เด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพที่ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านต่าง ๆ ได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ที่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ(มหามงคล) เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ที่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (มหามงคล) เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมกรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สุ่มห้องเรียนมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 3 ห้องเรียนด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม
2. ทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจำนวน 30 คน

โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนำคะแนนที่ได้มาจัดเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก คัดเลือกเด็กที่มีลำดับคะแนนน้อย 15 คน มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง 4 ด้าน
  - 2.1 ความรับผิดชอบ
  - 2.2 ความสามัคคี
  - 2.3 ความซื่อสัตย์
  - 2.4 ความอดทน อดกลั้น

ระยะเวลาในการวิจัย

การทดลองครั้งนี้กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ใช้เวลาในการวิจัย สัปดาห์ละ 3 วันครั้งละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ(มหามงคล) เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมกรุงเทพมหานคร เขต 1

2. **ความมีวินัยในตนเอง** หมายถึง การที่เด็กแสดงออกในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆ กฎเกณฑ์ของสังคมได้อย่างเหมาะสมตามเงื่อนไข กติกา ข้อตกลงด้วยตนเอง โดยไม่มีผู้ใดบังคับ กระทำด้วยความพึงพอใจ และรู้จักหน้าที่ของตนเอง โดยเกิดความสำนึกในด้านต่างๆ ที่ดี ดังนี้

2.1 ความรับผิดชอบ ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกที่ตั้งใจทำงานสามารถปฏิบัติตนตามกติกาข้อตกลงในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย การดูแลเก็บรักษาของใช้ของตนเอง และส่วนร่วมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมจนเสร็จโดยไม่มีใครบังคับ รู้จักช่วยเหลือตนเอง รวมทั้งปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงของห้องเรียน รู้จักรักษาสมบัติส่วนร่วม

2.2 ความซื่อสัตย์ ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกโดยการไม่นำสิ่งของที่ไม่ได้เป็นของตนเองมาเป็นของตนเอง เมื่อเห็นของเล่นที่เป็นของเพื่อนสามารถนำมาคืนเพื่อน พูดความจริงไม่พูดโกหก ตรงต่อเวลาในกฎระเบียบวินัย มีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ยอมรับการกระทำที่ไม่ถูกต้องของตนเอง

2.3 ความสามัคคี ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงออกด้านความรัก เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อเพื่อนทำงานหรือเล่นไม่ทั่วกายเพื่อน เช่น เวลาเพื่อนเล่นของเล่นแล้วให้เพื่อนการทำงานร่วมกันโดยปราศจากการขัดแย้ง การทำกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่มีปัญหา ประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกันเป็นผู้นำ ผู้ตามได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้จะแตกต่างจากตนเอง

2.4 ความอดทน อดกลั้น ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ที่สามารถปฏิบัติตนมารยาททางสังคม รู้จักการรอคอย การควบคุมการกระทำของตนเองได้ในการทำกิจกรรม เช่น ไม่แย่งของเล่นกับเพื่อน ความพยายามในการทำงาน ยอมเสียสละ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ขยันหมั่นเพียรที่จะทำงานให้สำเร็จ

3. การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามแนวพระราชดำรัส หมายถึง การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามแนวพระราชดำรัสในชุดเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส ซึ่งเป็นเพลงที่ได้ัญเชิญพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานในวโรกาสต่างๆ นำมาขยายผลให้ประชาชนและเยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติตาม ด้วยการแต่งเนื้อร้องแต่งทำนองบรรเลงและเผยแพร่ในรูปแบบของวีดิทัศน์ เทปเพลงรวมทั้งหมด 20 เพลง ในการวิจัยในครั้งนี้ได้คัดเลือก 12 เพลง ที่มีเนื้อหาสาระในเพลงมีความเหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการช่วงวัยของเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งมีวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมเพลงตามลำดับขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุป

ขั้นนำ (5 นาที) เป็นการนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการให้เด็กปรับเปลี่ยนอิริยาบถด้วยการนอนหลับตา แขนขาเหยียดตรงตามสบาย ฟังเพลงเบา ๆ เพื่อปรับคลื่นสมองให้เด็กได้ผ่อนคลาย ประมาณ 3 นาที หลังจากนั้นให้เด็กเปลี่ยนอิริยาบถในท่านั่งเป็นครึ่งวงกลม เริ่มการสนทนาทักทาย และนำเด็กเข้าสู่กิจกรรมเนื้อหาของเพลงที่จัดเตรียมไว้

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40 นาที)

1. **ขั้นฟังเพลง** (5 นาที) เป็นขั้นที่ครูใช้เพลงที่คัดเลือกไว้ในแต่ละวัน โดยครูให้เด็กฟังเพลง 2 รอบ ในการฟังเพลงแต่ละครั้งครูนำสื่อวีดิทัศน์มาให้เด็กดูประกอบการฟังเพลง ซึ่งเนื้อหาของเพลงเน้นเกี่ยวกับการส่งเสริมลักษณะนิสัย พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทน อดกลั้น ครูสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กโดยตั้งคำถามเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ได้ตอบพูดคุย ชักถามเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลงที่เป็นตอนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

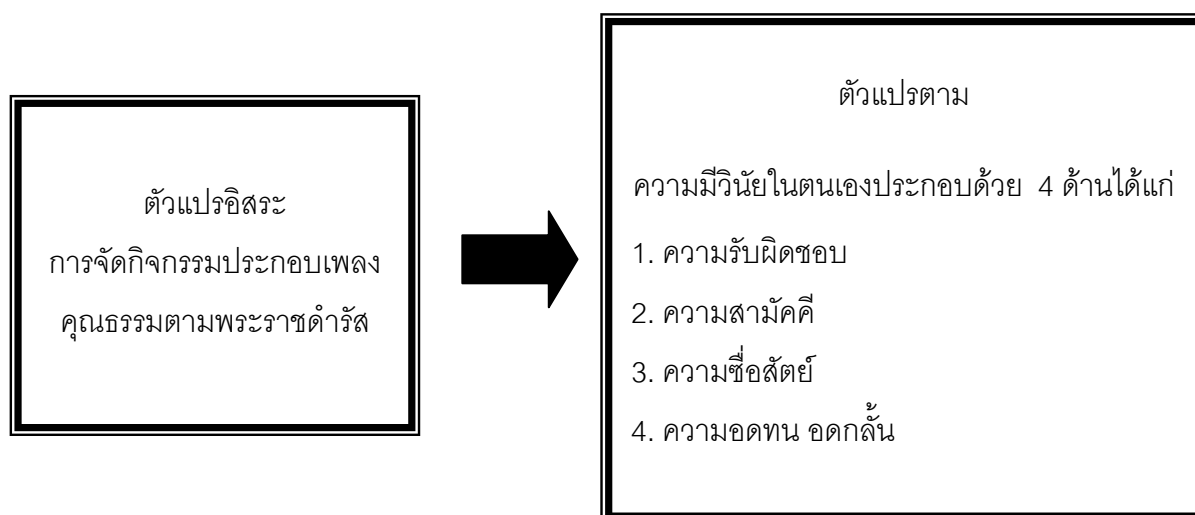
2. **ขั้นการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส** (30 นาที) เป็นขั้นกระตุ้นให้เด็กช่วยกันนำแนวคิดจากเพลงและบทบาทจากเพลงมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตนเอง ทำกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เช่น กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง เด็กฟังเพลง 2 รอบและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลง จากนั้นเด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มคิดทำทางประกอบเพลงตามความคิดของกลุ่ม หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับทำทางที่แสดงตามเนื้อเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติตามเพลงเด็กฟังเพลง 2 รอบและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลง จากนั้นเด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นบทบาทสมมติตามเพลงที่ละกลุ่มหลังจากนั้นแต่ละกลุ่มสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติที่กลุ่มของตนเองได้แสดง กิจกรรมการทำทำทางประกอบเพลงตามวีดิทัศน์ เด็กดูวีดิทัศน์การแสดงในเพลงนั้นๆ จากนั้นเด็กร่วมกันแสดงการทำทำทางประกอบเพลงตามวีดิทัศน์ว่าใครจะทำทำทางอย่างไร หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง ซึ่งทั้ง 3 กิจกรรมเด็กแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ ช่วยกันคิดและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงบทบาท ร่วมกันลงมือปฏิบัติ วางแผนการทำกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสในแต่ละวัน ใช้เวลากลุ่มละ 10 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที) เด็กและครูร่วมกันสนทนาสรุปและตอบคำถามเกี่ยวกับวินัยในตนเองตามเนื้อหาในเพลงและให้คำชมเชยเด็กที่แสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองขณะที่ทำกิจกรรม หลังจากนั้นเด็กทำกิจกรรมเสริมบันทึกไปงานและบันทึกสมุดบันทึก"เด็กดีมีวินัย"ตามความสนใจของเด็ก

4. ช่วงสัปดาห์ หมายถึง ระยะเวลาที่ทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยของกลุ่มตัวอย่างทุกวันศุกร์ในสัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8 โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส จึงเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่จัดเตรียมมาอย่างคำนึงถึงความเหมาะสมถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเนื้อหาสาระในเพลงและกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อเพลง จะมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสในแต่ละช่วงสองสัปดาห์แตกต่างกัน โดยกำหนดสมมติฐานเฉพาะดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยเฉลี่ยรวมก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสองสัปดาห์แตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองรายด้านก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสองสัปดาห์แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง
  - 1.1 ความหมายของวินัยในตนเอง
  - 1.2 ความสำคัญของวินัยในตนเอง
  - 1.3 คุณลักษณะของความมีวินัยในตนเอง
  - 1.4 ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง
  - 1.5 พัฒนาการเด็กปฐมวัย
  - 1.6 การส่งเสริมการมีวินัยในตนเอง
  - 1.7 การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย
  - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย
  - 2.1 ความหมายของเพลง
  - 2.2 ลักษณะเพลงสำหรับเด็ก
  - 2.3 ความเป็นมาของเพลงประกอบการสอน
  - 2.4 จุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอน
  - 2.5 การใช้เพลงประกอบการสอน
  - 2.6 เพลงและการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
  - 2.7 เพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส
  - 2.8 ครูกับบทเพลงประกอบการสอน
  - 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

1.1 ความหมายของวินัยในตนเอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานกระบี่ และปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือและโรงเรียนนายเรืออากาศ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2528 ว่าวินัย แท้จริงมีอยู่

สองอย่าง อย่างหนึ่งคือวินัยตามที่ทราบกันและถือกัน อันได้แก่ข้อปฏิบัติที่บัญญัติไว้เป็นกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถือปฏิบัติ อีกอย่างหนึ่งคือวินัยในตนเอง ที่แต่ละคนจะต้องบัญญัติขึ้น สำหรับควบคุมบังคับให้มีความจริงใจ และให้ประพฤติปฏิบัติตามความจริงใจนั้นอย่างมั่นคงมีลักษณะเป็นสัจจะอธิษฐาน หรือตั้งสัตย์สัญญาให้แก่ตัว วินัยอย่างนี้จัดเป็นตัววินัยแท้ เพราะให้ผลจริงและแน่นอนยิ่งกว่าวินัยที่เป็นบทบัญญัติ ทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อกูลให้การถือการใช้วินัยที่เป็นบทบัญญัติ นั้นได้ผลเที่ยงตรง ถูกต้อง สมบูรณ์เต็มเปี่ยมตามเจตนารมณ์สำคัญที่วินัยในตัวเองนี้ จะต้องบังเกิดขึ้นจากการที่ได้ ยั้งคิดแล้ว ได้ใช้สติปัญญาความเฉลียวฉลาด พิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบแล้วจนเห็นประจักษ์ ในเหตุในผลที่แน่แท้ และเมื่อเป็นวินัยที่กลั่นกรองขึ้นจากสติปัญญาความฉลาดรอบคอบ ก็ย่อมจะทำให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ทรงความศักดิ์สิทธิ์ คุ่มครองป้องกัน ผู้ปฏิบัติให้พ้นจากภัยอันตรายและเหตุแห่งความเสื่อมเสียทั้งปวงได้ ทั้งทางกายทางใจ พาให้เจริญรุ่งเรือง พร้อมด้วยศักดิ์ศรี เกียรติ อำนาจทุกประการ...(กรมอนามัย. 2539 : 164)

ความหมายของวินัยได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายลักษณะ ได้แก่ วินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2537ก : 4 ; อ้างอิงจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. : 2535 : 756)

ฉันทนา ภาคบงกช ;และคณะ. (2539ก : 72) กล่าวว่า วินัย หมายถึง กฎระเบียบ ข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ส่วนการมีวินัย หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้ เพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

พระธรรมปิฎก (ปอ. ปยุตโต) (2538 : 12 - 13) กล่าวว่า วินัยเป็นบัญญัติ ของมนุษย์ เป็นการจัดตั้งตามสมมติ ได้แก่ การจัดระเบียบความเป็นอยู่และการจัดระบบสังคม ซึ่งแยกเป็นความหมาย 3 อย่าง คือ

1. การจัดระเบียบระบบ ก็เรียกว่า วินัย
2. ตัวระเบียบระบบ หรือตัวกฎนั้น ก็เรียกว่า วินัย
3. การฝึกคนให้ตั้งอยู่ในระบบระเบียบ ก็เรียกว่า วินัย

วินัย หมายถึง ระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคคล ประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่นมีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกอบรมให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตัวเอง (กรมวิชาการ. 2542ค : 7)

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540ข : 17) กล่าวว่า ความมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตนตามระเบียบเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537ก : 4 – 5 , 2540ข : 18) ได้แบ่งวินัย ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. วินัยภายนอก หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประพฤติปฏิบัติโดยเกรงกลัวอำนาจหรือการถูกลงโทษ เป็นการปฏิบัติที่บุคคลดังกล่าวไม่มีความเต็มใจตกอยู่ในภาวะจำยอม ถูกควบคุม วินัยภายนอกเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจบางอย่างบังคับให้บุคคลปฏิบัติตาม ซึ่งบุคคลอาจกระทำเพียงชั่วขณะเมื่ออำนาจนั้นคงอยู่ แต่หากอำนาจบังคับนี้หมดไปวินัยก็จะหมดไปด้วยเช่นกัน และคนส่วนมากเห็นว่าวินัยเกิดจากการดูแล ควบคุม

2. วินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกข้อประพฤติปฏิบัติ สำหรับตนขึ้นโดยสมัครใจไม่มีใครบังคับหรือถูกควบคุมจากอำนาจใด ๆ และข้อประพฤติปฏิบัตินี้ต้องไม่ขัดกับความสงบสุขของสังคม วินัยในตนเองเกิดขึ้นจากความสมัครใจของบุคคลที่ผ่านการเรียนรู้ อบรมและเลือกสรรไว้เป็นหลักปฏิบัติประจำตน

กรมวิชาการ (2537ก : 10) วินัยในตนเองเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยการคิด ตัดสินใจและเลือกกระทำตามข้อตกลงโดยความสมัครใจ เพื่อแก้ปัญหาของตนและส่วนรวม และเพื่อ ประโยชน์ในการอยู่ร่วมกัน

ภุชณี ภูพัฒน์ (2538 : 7,8) ได้สรุปไว้ว่า การมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตน คิดว่ามีค่าทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมนั้นเกิดจากความต้องการและ ความเชื่อหรืออุดมคติของตน โดยไม่ได้เกิดจากการถูกบังคับจากอำนาจภายนอกวินัยในตนเองเป็นสิ่ง สำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริม เนื่องจากเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้เป็นที่ยอมรับของ สังคมและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ (2546ข : 73) กล่าวถึงวินัยในตนเองว่าเป็นวินัยที่เกิด จากบุคคลนั้นเป็นผู้ควบคุมตนเองให้เกิดวินัย เป็นการตัดสินใจและเลือกทำด้วยความสมัครใจของ ตนเอง จึงเป็นผลมาจากความเคยชินที่ดี มีความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อหรือจริยธรรมในการปฏิบัติ ตามกระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวม จึงจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

ต้องจิตต์ จิตดี (2547 : 29) ได้กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่เด็กสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปในลักษณะที่สังคมยอมรับและเกิดความ สำคัญกว่าเป็นค่านิยมที่ดีในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของความตั้งใจทำงานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย การดูแลเก็บรักษาของใช้ของตนเองและส่วนรวมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยรวมทั้งการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงของห้องเรียน
2. การรู้จักเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของการปฏิบัติกิจกรรมได้ตามเวลาที่กำหนด การฟังสัญญาณ รวมทั้งการปฏิบัติตามได้เหมาะสมในช่วงเวลาของกิจกรรม
3. ความอดทน อดกลั้น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของการระอคอย การควบคุมอารมณ์ตนเองในการทำกิจกรรม ความพากเพียรพยายามทำสิ่งที่ยากจนสำเร็จ
4. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของการกล้าแสดงออกทั้งความคิดเห็น และท่าทาง รวมถึงความพยายามในการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
5. ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น การให้ความช่วยเหลือ และรับความช่วยเหลือจากเพื่อน ตลอดจนความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักแบ่งปัน

เสาวณีย์ ศรีมนตรี (2539 : 50) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง จึงจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม โดยเกิดจากความสำนึกขึ้นมาเอง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่นหรือสิ่งเร้าภายในตนเองเป็นอุปสรรค ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้

สรุปได้ว่า วินัยคือ ข้อระเบียบ ข้อปฏิบัติ ข้อตกลง กฎระเบียบ ที่กำหนดขึ้นให้ทุกคนสามารถควบคุมตนเอง และประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเอง เด็กสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปในลักษณะที่สังคมยอมรับและเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ การรู้จักเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความเป็นผู้นำ

1.2 ความสำคัญของวินัยในตนเอง

กรมวิชาการ (2537ก : 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยในตนเองว่าเป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบการเคารพสิทธิของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การระอคอย การแก้ปัญหาของส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง โดยใช้หลักของเหตุผล และคำนึงถึงประโยชน์ของสังคม โดยไม่ต้องมีผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม จึงควรส่งเสริมวินัยในตนเอง

นอกจากนี้การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองจะช่วยให้มีความสามารถดังต่อไปนี้

1. ด้านสติปัญญา ช่วยให้อัจฉริยะคิดใช้เหตุผล ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
2. ด้านสังคม อารมณ์และจิตใจ ช่วยให้อึดใจและกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักแบ่งปัน และรู้จักการรอคอย

สรุปได้ว่า วินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและช่วยให้สังคมมีความสุขเป็นระเบียบเรียบร้อย และยังเป็นพื้นฐานที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม

1.3 คุณลักษณะของความมีวินัยในตนเอง

กรมวิชาการ (2542ค : 33-35) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองนั้น ได้มีสรุปไว้หลายท่าน ดังนี้

กรรณา กิจขยัน ได้สรุปเกี่ยวกับความมีวินัยแห่งตนไว้ว่า บุคคลที่มีวินัยแห่งตนจะมีคุณลักษณะและพฤติกรรม ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความรู้สึกรับผิดชอบ
4. ไม่กังวลใจ
5. ความตั้งใจจริง
6. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
7. มีความซื่อสัตย์จริงใจ มีเหตุผล
8. กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ
9. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
10. มีความอดทน

ลัดดาวรรณ ระนอง ได้สรุปไว้ว่าพฤติกรรมของความมีวินัยในตนเองมีทั้งหมด 11 กลุ่ม ดังนี้

1. ความเชื่ออำนาจภายในตนเอง
2. มีความเป็นผู้นำ
3. มีความรับผิดชอบ
4. ตรงต่อเวลา
5. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น
6. มีความซื่อสัตย์ สุจริต
7. รู้จักหน้าที่ และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

8. รู้จักเสียสละ
9. มีความอดทน
10. มีความตั้งใจเพียรพยายาม
11. ยอมรับผลการกระทำของตน

วินัย เนตรโรจน์ ได้สรุปไว้ว่า บุคคลที่มีวินัยในตนเองควรประกอบด้วยพฤติกรรมที่

สำคัญ ดังนี้

1. ความรู้สึกรับผิดชอบ
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ความตั้งใจ
4. ความอดทน
5. ความเป็นผู้นำ
6. ความซื่อสัตย์

สุโท เจริญสุข กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองโดยสรุปรวมกว้าง ๆ ไว้

6 ข้อ คือ

1. เป็นผู้ที่สามารถคิดดี กระทำออกมาดี ประณีตเรียบร้อย
2. ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ รู้จักสิทธิหน้าที่ของตน
3. มีความจริงใจ สัตย์ซื่อในการพูดการกระทำ
4. มีความรักและเมตตากรุณาต่อกัน
5. มีความรับผิดชอบสูงส่ง
6. มีความเคารพเชื่อฟังในเหตุผล ไม่เอาัดเอาเปรียบคนอื่น

สุภาพร จันทศิริโยธิน ได้สรุปไว้ว่า ลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเอง ประกอบด้วย

1. มีความซื่อสัตย์สุจริต
2. มีความรับผิดชอบ
3. เคารพในสิทธิของผู้อื่น
4. มีระเบียบและปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของสังคม
5. มีลักษณะมุ่งอนาคต
6. ความเป็นผู้นำ
7. มีความตรงต่อเวลา
8. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
9. มีความอดทนขยันหมั่นเพียร

10. รู้จักเสียสละ และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

11. ยอมรับการกระทำของตน

นवलศิริ เปาโรหิตย์ (2540 : 27) ได้สรุปว่า เด็กปฐมวัยควรมีวิสัยในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. วิสัยในความประพฤติทั่วไป ได้แก่ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การรู้จักกาลเทศะ การประพฤติตนเหมาะสมกับวัย

2. วิสัยในกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ การมีระเบียบในตนเอง การดูแลช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย

3. วิสัยในการเรียน ได้แก่ รับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม

4. วิสัยในการทำงาน ได้แก่ ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานอย่างเต็มความสามารถรักษาคำพูดคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น

5. วิสัยในการควบคุมตนเอง ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีตามสมควร อดทนต่อความยากลำบากได้ตามวัย

แจ่มจันทร์ เกียรติกุล (2531 : 9) ได้สรุปลักษณะของควมมีวิสัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในด้านต่อไปนี้

1. การตั้งใจทำงาน

2. การเคารพสิทธิของผู้อื่น

3. การตรงต่อเวลา

4. การปฏิบัติตามระเบียบของห้องเรียน

วไลพร จันทรศิริ (2530 : 12-14) ได้สรุปควมมีวิสัยในตนเอง สอดคล้องกับ

ลัดดาวรรณ ระนอง (2525 : 5) และสุภาพร จันทรศิริโยธิน (2526 : 6) ไว้ดังนี้คือ

1. มีความซื่อสัตย์สุจริต

2. ความรับผิดชอบ

3. เคารพในสิทธิของผู้อื่น

4. มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

5. มีลักษณะมุ่งอนาคต

6. มีความเป็นผู้นำ

7. มีความตรงต่อเวลา

8. รู้จักกาลเทศะ

9. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
10. มีความอดทน
11. ขยันหมั่นเพียร
12. รู้จักเสียสละ
13. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
14. ยอมรับการกระทำของตน

ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539 : 8) ได้สรุปความมีวินัยในตนเองว่า ควรมีลักษณะและพฤติกรรมประกอบไปด้วย

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีความตั้งใจจริง
4. ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม
5. มีเหตุมีผล
6. เคารพสิทธิของผู้อื่น
7. มีความอดทน
8. มีลักษณะมุ่งอนาคต
9. มีความซื่อสัตย์สุจริต
10. มีความตรงต่อเวลา
11. รู้จักกาลเทศะ
12. ขยันหมั่นเพียร
13. รู้จักเสียสละ
14. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
15. ยอมรับการกระทำของตนเอง
16. การปฏิบัติตามระเบียบของห้องเรียนและกฎเกณฑ์ของสังคม

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของวินัยในตนเอง หมายถึง มีความรับผิดชอบ มีระเบียบและปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกรับผิดชอบ ไม่กังวลใจ ความตั้งใจจริง มีลักษณะความเป็นผู้นำ ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์จริงใจ เสียสละ มีเหตุผล กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความอดทน ซึ่งผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษา ความมีวินัยในตนเอง 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร อดทนและอดกลั้นและ ความสามัคคี ซึ่งคุณลักษณะของวินัยในตนเอง มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาให้ความหมายแต่ละคุณลักษณะไว้ดังนี้

ความรับผิดชอบต่อตนเอง

สมใจ ลักษณะ (2539 : 48) สรุปไว้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ ตามบทบาท ตามภารกิจตามข้อตกลงให้ครบถ้วน ตั้งใจทำให้มีคุณภาพ อดทน ต่อสู้ฟันฝ่าความยากลำบากเพื่อผลที่ปรารถนา ช่วยทำงานของหมู่คณะโดยไม่เกี่ยงงาน คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวม เช่น ครอบครัว หมู่คณะ สถาบัน สังคม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ระมัดระวังไม่ให้เกิดการกระทำของตนไปรบกวนเบียดเบียนหรือบังเกิดผลเสียแก่ผู้อื่น ยอมรับในสิ่งที่ตนทำผิดพลาดหรือบกพร่อง อาสาเข้าช่วยแก้ปัญหาในเรื่องที่ตนมีส่วนร่วมทำให้เกิดปัญหานั้น สนใจใฝ่รู้ พัฒนาตนเอง อยู่เสมอเพื่อไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นเจริญก้าวหน้าในอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการ (ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์.2526 : 11;อ้างอิงจากกระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 146.) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลของงานนั้น ๆ
2. ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว
3. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์และมีวินัยในตนเอง
4. มีอารมณ์หนักแน่น เมื่อเผชิญกับอุปสรรค
5. รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
6. มีความเพียรพยายาม
7. มีความละเอียดรอบคอบ
8. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
9. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม
10. ตรงต่อเวลา
11. ยอมรับผลของการกระทำของตน

สุทธิพงษ์ บุญผดุง (2541 : 22) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถและละเอียดรอบคอบ รวมทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539 : 83-95) กล่าวว่า คนที่มีความรับผิดชอบ มีลักษณะดังนี้

1. ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด และสุดกำลังความสามารถ ไม่ว่าจะต้องเผชิญอุปสรรคมากน้อยเพียงใด
2. ทำงานเสร็จและทันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีการควบคุม
3. กล้ารับในส่วนที่เป็นความรับผิดชอบของตน

4. เอาจริงเอาจังและขยันขันแข็ง
5. ไม่ทิ้งงานไปกลางคัน ถึงแม้ว่าจะเป็นงานที่ตนไม่ชอบ
6. ไม่ผัดวันประกันพรุ่งหรือทิ้งปัญหาไว้
7. ไม่โทษผู้อื่นหากงานนั้นไม่เสร็จ หรือเกิดความเสียหาย
8. ตรงต่อเวลาในการทำงานหรือนัดหมาย

กล่าวโดยสรุป ขอบเขตความหมายของความรับผิดชอบ การรู้จักหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อตนเอง ตั้งใจทำงานสามารถปฏิบัติตนตามกติกาข้อตกลงในการเล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย เอาจริงเอาจังและขยันขันแข็ง มีความเพียรพยายาม การดูแลเก็บรักษาของใช้ของตนเองและส่วนร่วมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย มีความตั้งใจในการเล่นและทำกิจกรรมจนเสร็จโดยไม่มีใครบังคับ รู้จักช่วยเหลือตนเอง รวมทั้งปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ข้อตกลงของห้องเรียน รู้จักรักษาสมบัติส่วนร่วม

ความซื่อสัตย์

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525ก : 284) ให้ความหมายความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่ติดคด ทยศ ไม่คิดโกงและหลอกลวง

กรมวิชาการ (2537ก : 147 - 148) ได้วิเคราะห์โครงสร้างของความซื่อสัตย์ได้ 4 ลักษณะซึ่งสอดคล้องกัน สรุปได้ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ มีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี การมีความละเอียด เกรงกลัวต่อการกระทำผิด ไม่พูดลับปลับหลอกลวง ไม่คิดโกงเอาของของผู้อื่น
2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ คือ ไม่ทอดทิ้งหน้าที่ ไม่ทุจริตคดโกง ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตน ตรงต่อเวลาไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตน
3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ มีความจริงใจต่อผู้อื่นไม่สอพลอเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตน ไม่ถือเอาของของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยการลักขโมยขโมยโกง ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น ไม่หยิบของใช้ของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต มีความประพฤติดีทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น ประพฤติตรงไปตรงมา เคารพสิทธิของผู้อื่น
4. ความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ สังคม ประเทศชาติ คือ การรักษาคำมั่นสัญญา ไม่คิดประทุษร้ายต่อหมู่คณะ ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตนหรือเอาดีเข้าตน ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือผิดระเบียบข้อบังคับของสังคม หรือหมู่คณะ

ยอดชาย แพชนะ (2538 : 18) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ลักษณะจิตใจที่ไปกำหนดการแสดงพฤติกรรมออกมาต่อวัตถุ สิ่งของ บุคคล ๆ ที่จิตใจมีความมั่นคงไม่ได้แปรผันไปตาม

ความต้องการของตน หรือของบุคคลอื่นทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม พุดและปฏิบัติตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

กรมการศาสนา (2521 : 146) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์สุจริต และความยุติธรรม หมายถึง ความประสงค์ที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบ กลั่นแกล้งหรือคดโกงผู้อื่นหรือส่วนร่วม ให้ยึดหลักเหตุผล ระเบียบแบบแผนกฎหมายของสังคมเป็นเกณฑ์ ในความประพฤติทางกาย วาจา ใจ

เบญจพร สมานมาก (2540 : 22) กล่าวว่า การประพฤติและปฏิบัติที่ตรงกับความเป็นจริงทั้งกาย วาจา และใจต่อตนเองและผู้อื่น โดยยึดหลักแห่งความยุติธรรมไม่เอาเปรียบผู้อื่น

กล่าวโดยสรุป ขอบเขตความหมายของความซื่อสัตย์ ไม่คิดโกงเอาของของผู้อื่นโดยการไม่นำสิ่งของที่ไม่ได้เป็นของตนมาเป็นของตนเอง เมื่อเห็นของเล่นที่เป็นของเพื่อนสามารถนำมาคืนเพื่อน พุดความจริงไม่พุดโกหก พุดและปฏิบัติตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ตรงต่อเวลาในกฎระเบียบวินัย ตรงต่อเวลาไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตน

ความขยันหมั่นเพียร อดทนและอดกลั้น

ชม ภูมิภาค (2525 : 169) ความขยันหมั่นเพียรประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการคือ

1. ความขยันขันแข็ง ทำอะไรก็รวดเร็ว จริงจัง ไม่ชักช้าเนิ่นนาน
2. ความพยายาม หมายความว่า งานนั้นต้องกระทำด้วยความเหน็ดเหนื่อยด้วยความลำบากแต่ก็พยายามทำให้ได้

3. เกี่ยวข้องกับเวลาและความผิดพลาด ความล้มเหลว แม้ว่าจะเสียเวลานาน แม้จะพบกับความล้มเหลวบ้าง ก็ไม่ทอดอพยายามหาทางแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จให้ได้

มิลินทร์ สำเนาเงิน (2524 : 1) กล่าวว่า ใจว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง พฤติกรรมที่เรียนแสดงออกโดยการทำการบ้านและงานสม่ำเสมอ ตั้งใจเรียนด้วยความเอาใจใส่ ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน ทำงานอดิเรกเมื่อมีเวลาว่าง ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

กรมวิชาการ (2537ก : 61) สรุปไว้ว่า ลักษณะพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความขยันหมั่นเพียรและอดทนที่เด่นชัด สรุปได้ดังนี้

1. ตั้งใจทำงานที่ครู อาจารย์กำหนดให้ และทำเสร็จในเวลาทุกครั้ง
2. อ่านหนังสือทุกครั้งที่มีเวลาว่าง
3. เข้าเรียนทุกรายวิชา ไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น

4. พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของคนที่เกี่ยวข้องกับกาเรียน
5. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดถย
6. มีความมานะ บากบั่นที่จะทำงานให้ผิตน้อยที่สุด
7. ชอบศึกษา ค้นคว้า สอบถาม หาความรู้ ความจริงอยู่เสมอ
8. มีความตื่นตัวในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ
9. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ของตน และพยายาม

ทำจนสำเร็จ

10. แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะในสายวิชาชีพงานของตน
11. แนะนำเพื่อน หรือเพื่อนผู้ใกล้ชิดให้ขยัน
12. ช่วยเหลือกิจการงานของบ้าน และทางโรงเรียนด้วยความเต็มใจและตั้งใจทำ

ให้ดีที่สุด

13. ให้ความเอาใจใส่คอยชวนชววยช่วยเหลือกิจกรรมของเพื่อนผู้ใกล้ชิด ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ไม่หวังต่ออุปสรรค
14. หมั่นตักเตือนเพื่อนร่วมงาน ให้ทำด้วยความเต็มใจและอดทน
15. ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตน

กล่าวโดยสรุป ขอบเขตความหมายของความขยันหมั่นเพียร อดทน อดกลั้น หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษา และการทำงานใด ๆ ไม่ล้มเลิก ท้อถอยก่อนงานจะสำเร็จ พยายามต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคแม้จะมีอุปสรรค แม้จะมีความยากลำบากในการปฏิบัติ กระตือรือร้นในการศึกษาเล่าเรียน

ความสามัคคี

วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ (2545 : 73) กล่าวไว้ว่า ความสามัคคีประกอบด้วย คุณลักษณะย่อย คือ การมีความรักต่อกัน การร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จนประสบความสำเร็จ ถึงจุดเป้าหมายร่วมกัน

จากข้อความข้างต้น คุณลักษณะของความมีวินัยในตนเองคือ การที่เด็กสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้ตามกฎระเบียบและกติกาที่ได้ตั้งไว้ได้ด้วยตนเองเป็นอย่างดี การที่เด็กจะปฏิบัติตนได้เช่นนั้น มีเหตุปัจจัยอยู่ 2 อย่างคือ

1. ความมีวินัยภายนอก คือการถูกบังคับ จากกฎกติกาของส่วนรวมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน

2. ความมีวินัยจากภายใน คือ การปฏิบัติตนตามกฎกติกาด้วยความเต็มใจ ไม่มีใครมาบังคับ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นพื้นฐานของนิสัยที่จะอยู่ติดตัวตลอดไป เป็นความมีวินัยที่ดีที่ต้องการ หรือเรียกว่าการเกิดวินัยในตนเอง

สรุปได้ว่าคุณลักษณะของความมีระเบียบวินัยในตนเอง หมายถึง การที่เด็กสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปในลักษณะที่สังคมยอมรับ และเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีงามในด้านต่างๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความประหยัด ความตรงต่อเวลา ความสามัคคี เป็นต้น

1.4 ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

ดวงใจ เนตรโรจน์ (2527 : 40) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองพอจะสรุปจากนักการศึกษา ได้ดังนี้

ลักษณะ “ วินัยในตนเอง “ มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคลมาก และอาจจะสำคัญมากกว่าลักษณะทางความรู้ดีชั่ว และความสามารถกระทำดีกระทำชั่วด้วย ฉะนั้นการให้ความสนใจเกี่ยวกับกำเนิดและการเจริญเติบโตของจิต ลักษณะการมีวินัยในตนเอง จึงเป็นสิ่งจำเป็นในเรื่องนี้ นักจิตวิทยาพัฒนาการได้ให้ความสนใจมานานแล้ว และมีความเห็นว่า ความมีวินัยแห่งตน หรือความสามารถควบคุมตนเองอย่างถูกต้อง เป็นหลักของพัฒนาการทางจิตของบุคคล นั่นคือ ความมีวินัยในตนเองเป็นลักษณะสำคัญของผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตใจ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของบุคคลอย่างหนึ่งก็คือบิดามารดาและสังคมที่มีตนอยู่ รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดู และวัฒนธรรมในสังคม (John F .Ohlce 1970) ส่วน Doyle (1961) อ้างว่า ความเป็นพลเมืองดีเป็นวิถีทางของชีวิต ซึ่งเริ่มต้นมาจากบ้าน

สมาคมเรื่องเด็กแห่งสหรัฐ (ยุพดี เตชะอังสุร. 2525 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Child Study Association. 1953 : 132 – 135) เน้นให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการสร้างวินัยในตนเองคือ เพื่อระงับหรือควบคุมความโกรธความรู้สึกต่ำต้อย ความรู้สึกที่ตนเองมีความผิดพลาดเวลาและความกลัวต่าง ๆ ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุให้บุคคลขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และส่งผลต่อการแสดงออกทางความคิดรวมทั้งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลอันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

สุชา จันทน์เอม (2511ก : 52) ได้เสนอวิธีส่งเสริมวินัยในตนเองซึ่งสามารถทำได้ทั้งที่บ้านและโรงเรียนว่า ผู้ใหญ่จะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็ก ไม่ควรบังคับข่มขู่ให้เด็กทำตามกฎที่ได้วางไว้ เมื่อต้องการให้เด็กทำอะไรให้คำแนะนำและชี้แจงแต่โดยดี เพื่อช่วยให้เด็ก

เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ควรให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเอง ไม่ควรควบคุมเด็กตลอดเวลาและส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ตามความสามารถของตนโดยไม่ควรมอบความรับผิดชอบให้เกินกำลังของเด็ก พยายามอธิบายคำถามต่าง ๆ ที่เด็กสนใจและรับฟังเหตุผลต่าง ๆ ของเด็กให้ความนับถือในตัวเด็กและปล่อยให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง การยกย่องหรือให้คำชมเชยจะเป็นการส่งเสริมกำลังใจและแสดงให้เด็กรู้ว่าตนมีความพอใจในการกระทำของเด็ก ทั้งนี้ผู้ใหญ่ต้องมีเหตุผลและมีความคงเส้นคงวาในการอธิบายเหตุผลต่าง ๆ ให้เด็กความเข้าใจก่อนที่จะให้เด็กเชื่อฟังและทำตาม หากมีการลงโทษควรใช้เหตุผลและควรหลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์ พ่อแม่และครูควรพยายามหาทางส่งเสริมให้เด็กรู้จักควบคุมตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะจะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งซึ่งจะทำให้ชีวิตเด็กสมบูรณ์ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม การส่งเสริมให้เด็กเกิดวินัยในตนเองมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. ความแน่นอนสม่ำเสมอ ควรกำหนดกิจวัตรประจำวันที่แน่นอน เด็กจะรู้สึกสบายใจถ้าเขา รู้กำหนดการที่แน่นอนของตนเองล่วงหน้า เช่น กำหนดเวลารับประทานอาหาร อาบน้ำ เล่นและเวลานอน การตั้งกฎเกณฑ์ต้องคำนึงว่ามีความสำคัญและเด็กสามารถที่จะทำตามได้ เด็กต้องการรู้อย่างชัดเจนว่าผู้ใหญ่ต้องการอะไรจากตนทั้งนี้เพื่อสามารถตัดสินใจได้แน่นอน หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องอธิบายเหตุผลว่าเพราะอะไร

2. ชมเชยให้กำลังใจ เด็ก ๆ ต้องการความสนใจและการยอมรับที่สม่ำเสมอจากผู้ใหญ่ ควรบอกให้เด็กรู้ถึงความต้องการอย่างชัดเจนและชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี

3. ทำเป็นตัวอย่าง เด็กจะเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ดังนั้นจึงควรทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กเห็นเพื่อให้เด็กเป็นไปตามความคาดหวัง

4. ใช้เหตุผลที่ถูกต้องตามสถานการณ์ เด็กมีความแตกต่างกันและมีพัฒนาการทางร่างกายและอารมณ์ต่างกัน ขึ้นอยู่กับเวลาและสถานการณ์ ก่อนที่จะใช้วินัยแก่เด็ก ต้องพิจารณาว่า เด็กกำลังป่วย หิว หรือกำลังไม่สบายใจหรือไม่ หรือบางทีเด็กอาจจะเลิกเกินไปกว่าที่จะเป็นไปตามที่คาดหวัง

5. การลงโทษเพื่อให้เกิดวินัยในตนเองอาจทำได้ หากการพูดหรือชี้แจงการกระทำโดยวิธีต่าง ๆ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ อาจจำเป็นต้องมีการลงโทษ แต่ไม่ควรรุนแรงนัก เช่น การไม่ยอมรับในสิ่งที่เด็กกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง การงดการปฏิบัติบางอย่าง หรือสิทธิบางประการ การจำกัดบริเวณหรือการไม่พูดด้วยระยะเวลาหนึ่ง

ในเรื่องการลงโทษนั้น ฉันทนา ภาคบังกช (2539 : 7 – 8) ได้เสนอแนะแนวทางใหม่ในเรื่องการสร้างวินัยในตนเองโดยหลีกเลี่ยงการลงโทษโดย ควรเสนอทางเลือกอื่นให้เด็กเลือกแทนการลงโทษ เช่น เด็กซึ่งรบกวนเพื่อนในขณะที่ฟังนิทานครูอาจเสนอกิจกรรมให้เลือกอีก 1 กิจกรรม

คือ การออกไปเล่นน้ำ – เล่นทราย ครูต้องพยายามไม่ให้ได้รู้สึกรู้ว่าเป็นการลงโทษ ในกรณีที่เด็กเปลี่ยนใจกลับเข้ามาเข้าร่วมกิจกรรมอีก ครูควรให้เด็กรอจนกว่าจะถึงกิจกรรมครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า การพัฒนาวินัยในตัวเด็ก มีรากฐานมาจากทัศนคติของเด็กที่มีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก การพัฒนาความมีวินัยในตนเองจะมีกระบวนการเช่นเดียวกับการสร้างภาพพจน์ทางที่ดีของตนเอง ถ้าผู้ใหญ่อบรมเลี้ยงดูเด็ก เข้าใจขั้นตอนของพัฒนาการเด็กในวัยต่าง ๆ จะสามารถช่วยพัฒนาเด็กให้เจริญงอกงามได้อย่างเต็มศักยภาพ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (Piaget)

วราภรณ์ รักวิชัย (2533 : 108-109) ได้สรุปทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ ดังนี้

เพียเจท์ (Piaget.1977) เป็นบุคคลแรกที่ศึกษาเรื่องจริยธรรมของเด็ก เขาอธิบายว่า จริยธรรมจะแฝงอยู่ในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทุกชนิด และในการเล่นเกมส์ต่าง ๆ ของเด็กจะต้องมีกฎเกณฑ์ที่เป็นระบบซับซ้อนแอบแฝงอยู่ในการเล่นเกมส์นั้นพัฒนาการทางจริยธรรมมี 2 ขั้นที่เป็นพื้นฐานคือ

1. การฝึกหัดตามกฎเกณฑ์ ซึ่งอยู่ในช่วงอายุก่อน 8 ปี ระยะเวลาเด็กจะยึดเกณฑ์ภายนอกนั้นคือ พ่อ แม่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก กฎเกณฑ์จะมีลักษณะตายตัว เด็กจะไม่คำนึงถึงแรงจูงใจต่างๆ หรือเหตุของการกระทำ แบ่งได้เป็นขั้นคือ

ขั้นที่ 1 เด็กพยายามทำตามอย่างคนอื่น เพราะยังไม่รู้กฎเกณฑ์การเล่น

ขั้นที่ 2 เด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง พฤติกรรมจะเกิดมาจากตนเองรวมกับการตามอย่างคนอื่นที่เล่นเป็น การเล่นจะมุ่งเอาชนะ

ขั้นที่ 3 เด็กเกิดความร่วมมือในระหว่างผู้เล่น ความสนใจอยู่ที่การเล่นตามกฎเกณฑ์ ไม่มุ่งแต่เอาชนะ

ขั้นที่ 4 เด็กนอกจากจะมีความร่วมมือในการเล่นตามกฎเกณฑ์แล้วยังทำตามกฎเกณฑ์ด้วยความรู้สึกรับผิดชอบเฉพาะตนเอง

2. ความสำนึกในกฎเกณฑ์ เด็กเริ่มมีกฎเกณฑ์ของตนเอง ระยะเวลาพัฒนาการทางจริยธรรมเริ่มก้าวไปสู่ระยะที่มีความคิดเป็นของตนเอง ในลักษณะของการคิดถึงความยุติธรรมและผลของการกระทำ

สรุปได้ว่า การพัฒนาทางจริยธรรมของเด็ก เป็นการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เล่นทำงานมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและผู้อื่น จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้น รู้จัก

ควบคุมตนเองและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่สังคมยอมรับได้ โดยที่ผู้ใหญ่ต้องชี้แจงเหตุผลและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กด้วย

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน.(2523 : 29-31) ได้สรุปทฤษฎีของโคลเบอร์กว่าได้นำแนวความคิดของเพียเจท์ มาศึกษาต่อและพบว่ามนุษย์มีพัฒนาการทางจริยธรรมมากขึ้นกว่าที่เพียเจท์ระบุไว้ โคลเบอร์ก ได้แบ่งประเภทของความคิดทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ ในแต่ละระดับแบ่งออกเป็นขั้นย่อย ๆ ระดับละ 2 ขั้น

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional) อายุ 2-10 ปี

ขั้นที่ 1 เด็กยึดเหตุผลจากการลงโทษ และการอนุโลมตามที่มีอำนาจเหนือกว่าอย่างได้เปรียบไม่ได้ การกำหนดว่า สิ่งใดดี หรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับผลที่ตามมาทางกาย โดยไม่เกี่ยวกับความหมายหรือคุณค่าของมนุษยชาติ

ขั้นที่ 2 การกระทำที่ถูกต้องประกอบด้วยการกระทำซึ่งตนเองพอใจ และบางครั้งบางครั้งก็ทำให้ผู้อื่นพอใจด้วย มีพื้นฐานของความยุติธรรม การตอบแทนและการแบ่งปันส่วนเท่ากัน แต่เด็กยังตีความหมายของพื้นฐานเหล่านี้ออกมาในแง่ของผลทางกายและการปฏิบัติทางกาย เช่น "ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะทำให้เธอบ้าง" กล่าวคือ เป็นการตอบแทน หรือการแลกเปลี่ยน ซึ่งมิใช่เกิดจากความซื่อสัตย์ กตัญญู หรือยุติธรรม

2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional) อายุ 10-16 ปี

ขั้นที่ 3 เด็กพยายามทำตัวเป็น "เด็กดี" คือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สังคมเห็นว่าดี เด็กจะมีภาพพจน์ของพฤติกรรมเหล่านั้นและพยายามปฏิบัติตาม เริ่มให้ความสำคัญกับการตัดสินพฤติกรรมโดยพิจารณาจากเจตนา (Intention) ของผู้กระทำ เช่นกล่าวว่า "เขาเป็นเด็กดี" เป็นต้น เด็กจะพยายามประพฤติปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นที่ยอมรับว่าเขาเป็น "เด็กดี"

ขั้นที่ 4 บุคคลจะยึดถือและเคารพต่อผู้บังคับบัญชา กฎที่แน่นอนและยึดถือระเบียบของสังคม พฤติกรรมที่ถูกต้องประกอบด้วยการทำหน้าที่ของตนเอง เคารพต่อผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามระเบียบวินัยทางสังคม ถือว่าบุคคลจะได้รับการยกย่อง เนื่องจากปฏิบัติตามหน้าที่

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post conventional) อายุ 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 5 บุคคลยึดถือสังคมสัญญา (Social Contract) โดยทั่วไป และกฎหมายการกระทำที่ถูกต้อง มักจะตีความหมายออกมาในแง่ของสิทธิทั่วไป และในแง่ของมาตรฐานซึ่งสังคมโดยส่วนรวมเห็นพ้องต้องกัน แต่พร้อมกันนั้นก็เน้นถึงความเป็นไปได้ของการแก้ไขกฎหมายในแง่การ

พิจารณาอย่างมีเหตุผล เพื่อประโยชน์อันพึงได้รับของสังคมมากกว่าที่จะยึดถือกฎหมายอย่างเคร่งครัดแบบขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 บุคคลจะมีการตัดสินใจตามมโนธรรม และการเลือกกฎเกณฑ์ศีลธรรมด้วยตนเอง ตามความเข้าใจเชิงตรรกะ มีความเป็นสากล และมีความคงที่สม่ำเสมอ กฎเกณฑ์เหล่านี้เป็นนามธรรม มิใช่รูปธรรมแบบบัญญัติ 10 ประการ (Ten Commandments) เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม การตอบแทนแลกเปลี่ยน หรือความร่วมมือ และความเสมอภาคของสิทธิมนุษยธรรมเป็นสากล และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นคนในแต่ละบุคคลด้วย

สรุปได้ว่า การพัฒนาทางการเรียนรู้ในขณะที่ยังเด็กได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้น จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปได้อย่างรวดเร็ว การพัฒนาทางจริยธรรมมิใช่การรับรู้จากการพำสอนจากผู้ใหญ่หรือผู้อื่น แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทตนเองและผู้อื่น

ทฤษฎีการเกิดวินัยแห่งตนของเมาเรอร์ (Mowrer)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523 : 6-9) ได้สรุปทฤษฎีของเมาเรอร์ไว้ว่า การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลแต่ละคนนั้น จะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา จุดเริ่มต้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดู อันจะนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเอง เมื่อโตขึ้นทารกและเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดู โดยการเรียนรู้นี้จะเกิดขึ้นในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น การเรียนรู้ของทารกและเด็กนี้จะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

จุดเริ่มต้นอยู่ที่การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการ เช่น หิว ก็ได้ดื่มนม ร้อน ได้อาบน้ำ ยุงกัดก็มีผู้มาบดให้ เมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการก็จะรู้สึกสบาย พอใจ และมีความสุข ความสุขนี้จะรุนแรงมาก และติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น ขั้นต่อมาคือในขณะที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการจนรู้สึกพอใจ และมีความสุข การรับรู้ขั้นต่อมาของเด็กคือความสุข ความพอใจของเด็ก ที่เกิดจากการได้รับการบำบัดความต้องการต่าง ๆ การปรากฏตัวของมารดาทำให้เกิดความสุขความพอใจ การรักการพอใจมารดานั้นจะต้องเกิดด้วยการเรียนรู้เช่นนี้ในทางตรงกันข้าม หากเด็กหิวและไม่ได้กินหรือกินเมื่อไม่หิว เด็กจะไม่เกิดความสุขความพอใจเด็กจะไม่มีรากฐานของการเรียนรู้ที่จะรักและพอใจมารดาของตน เมื่อการเรียนรู้ขั้นแรกเกิดขึ้นแล้ว จึงเป็นการเรียนรู้ขั้นที่สองต่อไปกล่าวคือ มารดายอมมาควบคุมกับคำอบรมสั่งสอนเด็ก ด้วยคำพูดหรือการกระทำต่าง ๆ ต่อมาเด็กจึงจะมีความสุข เลียนแบบมารดาทางคำพูด การกระทำ หรือทำตามที่มารดาสั่งสอน ความสุขความพอใจที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นการให้รางวัล หรือชมเชยตนเองโดยไม่หวังผลจากภายนอก เด็กจะเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนทั้งทางดีและไม่ดี ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้ที่ตนรัก พอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นมารดาสูบบุหรี่เสมอ เมื่อเด็กสูบบุหรี่ ก็จะมีความสุขความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้

ที่ตนรัก ลักษณะที่แสดงถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ของบุคคลนั่นเอง โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กที่มีอายุระหว่าง 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่มีบรรลุมวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์ จึงเป็นผู้ที่สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติอย่างมีเหตุมีผลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เช่น ในการตอบโต้เมื่อเด็กเกิดความคับข้องใจ หรือเมื่อเกิดความกลัว ในการมีความรักและการมีอารมณ์ขัน ผู้ที่ขาดวินัยในตนเองเพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะกลายเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำ และอาจกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์ และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรรมเรื้อรังหมดโอกาสที่จะแก้ไข

สรุปได้ว่า การเกิดวินัยของตนเองนั้น มีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิด ถึงวัยเจริญเติบโต โดยจุดที่สำคัญนั้นคือ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างในการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นพื้นฐานในด้านอุปนิสัย หรือวินัยที่จะเกิดขึ้นกับเด็กต่อไป

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura)

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมโดยกล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบกายของมนุษย์ โดยทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) สิ่งแวดล้อมนี้อาจหมายถึงมนุษย์ด้วยกันเอง เช่น ผู้สอนเป็นตัวแบบ สำหรับผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน หรืออาจหมายถึงสิ่งอื่น ๆ ได้ทั้งสิ้น เช่น วิทยุ หนังสือ หรือสื่ออื่น ๆ ที่มีบทบาทเป็นตัวแบบ ในขณะที่ผู้เรียนสังเกต ฝึมอง หรือรับรู้ซึ่งเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ การถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญของทฤษฎีนี้

(ธนุทธ์ สุทนต์. 2541 : 84-86)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของอีริกสัน (Erikson)

อีริก อีริกสัน เป็นจิตวิทยาากลุ่มจิตวิเคราะห์ ให้ศึกษาถึงความต้องการของมนุษย์ และเชื่อว่าการกระทำของบุคคลจะขึ้นอยู่กับเหตุผล เขาให้ความสำคัญของวัยเด็กว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่น่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก ถ้าสภาพแวดล้อมที่เด็กประสบอยู่ทำให้เด็กมีความสุข เขาจะมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเกิดความไว้วางใจผู้อื่น แต่ถ้าเด็กประสบสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ประสบการณ์รอบตัวดังกล่าวจะทำให้เด็กขาดความสุข และเด็กจะมองโลกในแง่ร้าย และขาดความมั่นใจในตนเอง

จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลจะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพให้ดีขึ้นได้สภาพแวดล้อมทั้งทางบ้านและโรงเรียนมีส่วนช่วยปูพื้นฐานบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้กับเด็ก

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ของสังคมบันดูรา และทฤษฎีการพัฒนาทางบุคลิกภาพของอีริคสันนั้น สิ่งแวดล้อมและการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีบทบาทและอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของเด็ก ตัวสิ่งแวดล้อมหรือบุคคลรอบข้างดี จะส่งผลให้เด็กมองโลกในแง่ดี มีความมั่นใจในตนเอง เกิดความไว้วางใจผู้อื่นมีบุคลิกภาพดีทุกด้าน

1.5 พัฒนาการเด็กปฐมวัย

พัฒนาการ (development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในตัวมนุษย์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาด้านการทำหน้าที่ (function) และวุฒิภาวะ (maturation) ของอวัยวะระบบต่าง ๆ รวมทั้งตัวบุคคล ทำให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพทำสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนการเพิ่มทักษะใหม่ ๆ และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมหรือภาวะใหม่ในบริบทของครอบครัวและสังคม

การประเมินพัฒนาการนั้นสามารถทำได้จากการสังเกตหรือทดสอบความสามารถในการทำหน้าที่แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามวัย โดยจำแนกการประเมินออกเป็น 2 ระดับคือ การประเมินพัฒนาการทางสรีรวิทยา (physiological development) ของระบบอวัยวะ เช่น การประเมินสมรรถภาพการทำงานของระบบไหลเวียนเลือด และการประเมินพัฒนาการของมนุษย์ (human development) เป็นการประเมินความสามารถในการทำหน้าที่ด้านต่าง ๆ ของบุคคล โดยสังเกตจากพฤติกรรมและผลงาน เช่น การประเมินทักษะในการช่วยตนเอง การทรงตัวและการเคลื่อนไหว การใช้ภาษาและวิธีการสื่อความหมาย การเขียน การแก้ปัญหา เป็นต้น พัฒนาการทุกด้านของมนุษย์ถ้าได้รับการตอบสนองตรงตามความต้องการแล้ว พัฒนาการของมนุษย์จะเป็นไปอย่างสมวัย (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ .2545ช : 27)

อรวรรณ สุ่มประดิษฐ์ (2533:14) จากการศึกษาพัฒนาการทางสังคมนักจิตวิทยา จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางสังคมนั้นสำคัญต่อบุคคล เพราะบุคคลจะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้อยู่ร่วมกับคนอื่นและในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมนั้น เด็กปฐมวัยนั้น สามารถส่งเสริมด้วยการเล่น เพราะการเล่นเป็นวิธีที่เด็กจะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น และสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการศึกษาเอกสารพบว่า เด็กเริ่มเล่นกับผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เมื่อเข้าสู่วัยประมาณ 4 – 5 ขวบ และเด็กจะพยายามทำตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้นได้เมื่ออายุประมาณ 4 ขวบ

พัฒนาการของมนุษย์จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านร่างกาย (physical หรือ psycho-motor development) หมายถึง ความสามารถของร่างกายในการทรงตัวในอิริยาบถต่าง ๆ และการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่ไปโดยใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (gross motor) เช่น การนั่ง เดิน วิ่ง กระโดด เป็นต้น การใช้สัมผัสรับรู้และการ

ใช้ตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ (fine motor adaptive) เช่น การหยิบจับของ การขีดเขียน ปั่น ประดิษฐ์ เป็นต้น

2. ด้านสติปัญญา (cognitive development) หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับตนเอง การรับรู้ รู้จักสังเกต จดจำ วิเคราะห์ การรู้คิด รู้เหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา ตลอดจนการสังเคราะห์ ซึ่งเป็นความสามารถเชิงสติปัญญาในระดับสูง ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ภาษาสื่อความหมายและการกระทำ ดังนั้นพัฒนาการด้านภาษา (language) และสื่อความหมาย (communication) ก็กับการใช้ตากับมือทำงานประสานกันเพื่อแก้ปัญหา (fine motor adaptive) จึงมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสติปัญญา

3. ด้านจิตใจ – อารมณ์ (emotional development) หมายถึง ความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก โกรธ ชอบ เกลียด กลัว และเป็นสุข ความสามารถในการแยกแยะ ความลึกซึ้งและควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือต่อตนเอง (self esteem) หรือ อุตมโนทัศน์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการด้านสังคมด้วย บางครั้งจึงมีการรวมพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ กับทางด้านสังคมเป็นกลุ่มเดียวกัน คือ Psycho-social development

4. ด้านสังคม (social development) หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น มีทักษะการปรับตัวในสังคม คือสามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนร่วมมือกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ความเป็นตัวของตัวเอง และรู้จักกาลเทศะ สำหรับเด็กหมายความว่ามีความสามารถในการช่วยตนเองในชีวิตประจำวัน (personal-social) นอกจากนั้นพัฒนาการด้านสังคมยังเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการด้านจิตวิญญาณ (spiritual development) คุณธรรม (moral) และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการด้านสติปัญญา ทำให้รู้จักแยกแยะความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และความสามารถในการเลือกดำรงชีวิตในทางสร้างสรรค์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมอีกด้วย

5. ด้านจิตวิญญาณ (spiritual development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการรู้จักคุณค่าของชีวิต สิ่งแวดล้อม สุนทรียภาพ วัฒนธรรม และการมีคุณธรรม การรู้จักควบคุมตนเองให้มีความอดทนอดกลั้น มีเมตตากรุณา มีความซื่อสัตย์ เป็นต้น ซึ่งนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของชีวิตที่ดีงาม หลุดพ้นจากความทุกข์ และการมีสันติสุขในสังคม

หลักการพัฒนาการของมนุษย์

1. เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องตั้งแต่ปฏิสนธิ (conception) จนเป็นผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะ (maturity) และต่อไปจนตลอดชีวิต การเกิดจึงเป็นเพียงช่วงเวลาหนึ่งในกระบวนการนี้

ความเชื่อที่กล่าวว่า การเรียนรู้เริ่มต้นเมื่อเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนจึงไม่ถูกต้อง เพราะการเรียนรู้พัฒนาการของเด็กที่สำคัญเกิดขึ้นตั้งแต่ 2-3 เดือนก่อนเกิดจนถึงอายุ 3-4 ปี ก่อนที่เด็กจะเข้าโรงเรียน ดังนั้น การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กจำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยทารก วัยเตาะแตะจนถึงวัยอนุบาล โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม

2. ลำดับขั้นตอน (sequence) ของพัฒนาการของแต่ละบุคคลจะมีลักษณะเดียวกันแต่อัตรา (rate) และระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่าง ๆ อาจต่างกันก็ได้ ซึ่งพัฒนาการของเด็กจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยขั้นต้นเป็นพื้นฐานสำหรับขั้นตอนต่อไป

3. พัฒนาการมีมิติสัมพันธ์ระหว่างกันหลายด้าน (several inter-related dimensions) พัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม จิตใจ และอารมณ์ แต่ละส่วนส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน เมื่อด้านหนึ่งก้าวหน้าอีกด้านหนึ่งจะก้าวหน้าตามด้วย เช่น เมื่อเด็กเดินได้จะสำรวจสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น ทำให้มีโอกาสเกิดประสบการณ์เรียนรู้กว้างยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้มีพัฒนาการทางสติปัญญาก้าวหน้า และเด็กมีความภาคภูมิใจ สนุกที่เดินได้ ทำให้มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ และจิตใจก้าวหน้าขึ้นด้วย ในทำนองเดียวกันถ้าด้านหนึ่งด้านใดผิดปกติก็ทำให้ด้านอื่น ๆ ผิดปกติตามด้วย เช่น เด็กที่มีความปกติในด้านการได้ยินและการสื่อความหมายมักจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาล่าช้าไปด้วย และมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาด้านอารมณ์และสังคม

กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความสนใจของเด็ก และมีความเข้าใจเด็ก บุคลากรของด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลจะส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม อารมณ์ และจิตวิญญาณรวมไปกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และด้านร่างกายไปพร้อม ๆ กัน

4. การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพันธุกรรมกับปัจจัยด้านภาวะแวดล้อมในแต่ละช่วงชีวิต โดยปัจจัยทางพันธุกรรมที่ได้รับจากบิดามารดาเป็นตัวกำหนดศักยภาพ ส่วนปัจจัยภาวะแวดล้อมเป็นตัวกำหนดโอกาสความเป็นไปได้ของการที่เด็กจะเติบโตและพัฒนาตามศักยภาพนั้น ๆ ผลลัพธ์ของพัฒนาการจะเป็นอย่างไรหลังจากปฏิสนธิแล้วจึงขึ้นอยู่กับสุขภาพมารดาและสภาพครอบครัว สังคม และโอกาสที่จะได้รับการดูแลและประสบการณ์การเรียนรู้

5. พฤติกรรมพัฒนาการของเด็กขึ้นอยู่กับระดับวุฒิภาวะของสมองและระบบประสาทโดยตรง กล่าวคือ ระบบประสาทที่ควบคุมอวัยวะหรือระบบต่าง ๆ จะต้องพัฒนาอย่างเต็มที่ก่อนที่ระบบหรืออวัยวะนั้นจะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ปัจจัยแวดล้อมเชิงกายภาพและสังคม (physical and social development) ในวัยเด็กปฐมวัย มีส่วนสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างของการทำงานของสมองและระบบประสาท นอกเหนือไปจากปัจจัยทางพันธุกรรมและอาหารที่เด็กได้รับ

6. ทิศทางการพัฒนาการเริ่มจากศีรษะไปเท้า ทารกจะชันคอได้ก่อนแล้วจึงคว้านั่ง ยืนและเดินได้ ส่วนการควบคุมการทำงานของแขนขาจะมีทิศทางจากส่วนใกล้ตัวไปส่วนปลาย คือ เด็กจะใช้ทั้งแขนมัดสิ่งของก่อนจะควบคุมข้อมือ ฝ่ามือ และนิ้วมือได้

7. พัฒนาการทางการเคลื่อนไหวจะเปลี่ยนจากปฏิกิริยาสะท้อน (reflex) มาเป็นการเคลื่อนไหวที่ควบคุมได้ (voluntary movement) เช่น ปฏิกิริยาสะท้อนที่พบในทารกแรกเกิดถึง 3 เดือน คือ การกำมือโดยอัตโนมัติจะต้องถูกควบคุม คือ ทารกรู้จักคลายนิ้วมือออกก่อนที่ทารกจะใช้มือคว้าและกำของอย่างจงใจได้เมื่ออายุประมาณ 4-5 เดือน

8. พัฒนาการทางพฤติกรรมเริ่มจากการแสดงออกแบบรวม ๆ ก่อนที่จะเปลี่ยนไปเป็นพฤติกรรมที่เจาะจง เช่น ทารกอายุ 3 เดือนเมื่อเห็นของเล่นที่สนใจจะเคลื่อนไหวทั้งตัวและแขนขา แต่เมื่ออายุ 6-7 เดือน จะเอื้อมมือเดียวไปหยิบมา หรือเด็กอายุ 1 ปี เมื่อพูดคำว่า “แม่ – นม” อาจหมายถึง “แม่เอานมมาให้หนู” หรือ “แม่เอาขวดนมคืนไป” หรืออาจหมายถึง เครื่องดื่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่นมก็ได้ ต่อมาเมื่อโตขึ้นพัฒนาการด้านภาษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงพูดอย่างจำเพาะเจาะจงได้

9. พัฒนาการของเด็กจะก้าวหน้าตามลำดับได้เมื่อเด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง จากประสาทสัมผัสต่าง ๆ จากการคิด พูดและลงมือกระทำ ดังนั้นผู้ใหญ่ควรส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้จากการสัมผัส สัมผัส ทดลอง และค้นพบสิ่งแวดล้อม การเล่น การลงมือกระทำ การทำงานตามกำลังและการเอาใจใส่ดูแล ตอบสนองให้เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่เพื่อให้เด็กรู้ถึงการยอมรับและมีความรู้สึกมั่นคงในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้และพัฒนาการด้านอื่น ๆ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก

1. ปัจจัยด้านธรรมชาติของตัวบุคคล (organism faster หรือ nature) เป็นผลโดยตรงของพันธุกรรมที่กำหนดศักยภาพ (potential) กำหนดเพศและลักษณะแตกต่างจำเพาะของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังรวมถึงขั้นตอนการบรรลุนิติภาวะและระดับความอ่อนแอเมื่อบุคคลนั้นถูกกระทบโดยสิ่งแวดล้อม (degree of vulnerability) อีกด้วย

2. ปัจจัยด้านภาวะแวดล้อมที่หล่อเลี้ยง (environmental factor หรือ nurture) แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

ก. ชีวกายภาพ (biophysical) ได้แก่ อาหาร ภูมิประเทศ สภาพอากาศ สิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัย การติดเชื้อ การเจ็บป่วย การได้รับรังสี สารเคมี และมลภาวะ เป็นต้น

ข. จิตสังคม วัฒนธรรม (psychosocial and culture) ได้แก่ การเลี้ยงดู โอกาสได้รับการศึกษา ลักษณะครอบครัว บิดามารดา และผู้เลี้ยงดู เศรษฐกิจ สภาพสังคม

วัฒนธรรม การเมือง ตลอดจนระบบสาธารณสุข ปลอดภัย สื่อมวลชน บริการทางสังคม การศึกษา สุขภาพและสวัสดิการที่มีอยู่ในสังคม

ปัจจัยเหล่านี้เอื้ออำนวยต่อชีวิตและการเจริญเติบโตและพัฒนาการในระดับที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับโอกาสที่เด็กได้รับการตอบสนองของความต้องการทางด้านต่าง ๆ และประสบการณ์ที่เด็กจะมีในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ถ้าภาวะแวดล้อมเอื้ออำนวยเต็มที่ เด็กก็จะมีโอกาสเติบโตและมีพัฒนาการสมบูรณ์ตามศักยภาพ ในทางตรงกันข้าม ถ้าปัจจัยภาวะแวดล้อมบางด้านไม่เอื้ออำนวยในช่วงวัยที่จะเป็น ความสามารถในด้านนั้นก็จะถูกกลืนหายไป เช่น ขาดสารอาหาร ธาตุเหล็กหรือไอโอดีนช่วงอยู่ในครรภ์และวัยทารก หรือได้ประสบการณ์การเรียนรู้น้อย เช่น ขาดคนดูแลเอาใจใส่ในวัยทารก หรือได้รับสารพิษบางอย่างมากเกินไปก็จะทำให้เด็กคนนั้นไม่เจริญเติบโต หรือมีความสามารถไม่เต็มตามที่เขาคควรจะเป็นได้

ระยะเวลา (timing) ที่ปัจจัยต่าง ๆ กระทบต่อเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เพราะในแต่ละช่วงการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่แตกต่างกัน ผลที่เกิดขึ้นก็จะแตกต่างกันด้วย เช่น ระยะเวลาในครรภ์ ระยะเวลาเกิด ระยะเวลาวัยรุ่น จะมีความเสี่ยงและการปรับตัวที่แตกต่างกัน

ผลลัพธ์ของการเจริญเติบโตและพัฒนาการวัยเด็ก ปัจจัยเหล่านี้ เป็นต้นว่า อาหารและสุขภาพของบิดามารดาและของเด็ก โอกาสที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู การศึกษา การรักษาพยาบาล สามารถเอื้ออำนวยให้เด็กมีโอกาสเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์เต็มศักยภาพของเขา ซึ่งหมายถึงทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ แต่การเจริญเติบโตและพัฒนาการจนได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพเต็มที่จะเกิดขึ้นได้ยาก หากเด็กอยู่ท่ามกลางปัจจัยทางภาวะแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย ดังที่เด็กจำนวนมากทั้งในชนบทและในเขตเมืองกำลังประสบปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเด็กเหล่านี้อยู่ในสภาพ “ด้อยโอกาส” ที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่แข็งแรงและมีคุณภาพนั่นเอง

พัฒนาการเด็กปฐมวัย จากหลักการข้างต้นนั้นพอจะสรุปได้ว่า คือการเปลี่ยนแปลงของเด็กในด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกายและความคิด โดยการพัฒนาการทั้ง 2 อย่างนี้จะไปอย่างควบคู่กันไป ตามเกณฑ์อายุและวัยของเด็กซึ่งการพัฒนาการนั้นจะต้องอาศัยปัจจัยสภาพแวดล้อมและการเรียนรู้ การอบรมสั่งสอน การเลี้ยงดู ถ้าเด็กถูกอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูที่ดีเด็กก็จะมีพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการทางด้านต่างๆ ในอนาคตต่อไป

1.6 การส่งเสริมการมีวินัยในตนเอง

1.6.1 หลักการส่งเสริมการมีวินัยในตนเอง

กรมวิชาการ (2537ก : 12) ได้แนะแนวทางในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเอง

ดังนี้

1. สร้างบรรยากาศที่มีการผ่อนคลาย
  2. ให้โอกาสเด็กริเริ่มทำกิจกรรมอย่างอิสระ
  3. สนับสนุนให้เด็กมีโอกาสคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล
  4. เปิดโอกาสให้เด็กช่วยกันสร้างข้อตกลง
  5. แสดงความชื่นชมเมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลง ให้กำลังใจ
  6. ทบทวนสิ่งที่เด็กได้กระทำ โดยการถามหรือชมเชย
- 1.6.2 หลักการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

กุลยา ตันติผลลาชีวะ (2542ก : 80 –81) กล่าวถึงหลักการสร้างวินัยให้แก่เด็ก ดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสอนวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใสใจและพยายามในการสร้างด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ให้คำแนะนำชี้แจงถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ฝึกเด็กให้รู้จักการบังคับตนเองอย่างมีเหตุผล ให้กำลังใจเมื่อเด็กทำถูกต้องและชมเชย ใช้วิธีการชักจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มากกว่าการบังคับ โดยคำนึงถึงความรู้สึกจิตใจของเด็ก และความสามารถของเด็กในการพัฒนาตามระดับอายุ การสอนวินัยเด็กด้วยความรักและให้สิ่งที่ดีที่สุดกับเด็ก จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกับการมีวินัย

2. ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษา เมื่อเด็กเล่นกับเพื่อนหรือมีปัญหาในการเล่น เด็กควรได้รู้ว่า ทำไมต้องมีวินัย พฤติกรรมใดที่ยอมรับได้ และพฤติกรรมใดที่ผิด เมื่อผิดแล้วต้องแก้ไข เพราะหากเกิดซ้ำแล้วไปแก้ไข จะทำให้เด็กคับข้องใจ

3. สร้างให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายด้วยการติดตามให้ข้อมูลย้อนกลับ ชี้แนะ ไม่ติหรือว่ากล่าวให้เด็กเสียใจ ไม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่นให้เด็กรู้สึกว่า เป็นปมด้อย แต่ประเมินให้เด็กเห็นถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองและข้อควรต้องแก้ไข

4. ให้การยกย่องชมเชยในทันทีที่เด็กกระทำหรือปฏิบัติดี อย่าพูดถึงสิ่งที่ใกล้ตัว เด็กจะไม่เข้าใจ เช่น ทำดีไปเถอะ โตขึ้นแล้วจะดีเอง เด็กไม่ทราบ หรือใช้คำยาก เด็กไม่เข้าใจ เช่น คนดีเป็นคนเก่ง เป็นต้น ในขณะที่ฝึกเด็ก เด็กอาจจะดีธรรันบ้าง เอาแต่ใจตนเองบ้าง ต้องให้อภัย อย่าเอาแต่ใจ

5. การฝึกวินัยต้องสม่ำเสมอ เราไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กได้ในทันทีทันใด ต้องฝึกซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กซึมซับไปเป็นนิสัย เมื่อผิดต้องลงโทษทันทีเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าเด็กทำดีต้องชมเชย

กาญจนา หาสิตะพันธ์ (2517 : 203 – 204) สุชา จันทรโสมและสุรางค์ จันทรโสม (2517 : 192) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเอง ดังนี้

1. สร้างความสามัคคี น้ำหนึ่งใจเดียวกันขึ้นในห้องเรียน ให้ทุกคนมีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมกัน และยอมเสียสละเพื่อหมู่คณะ
2. สร้างความรู้สึกให้เด็กเห็นว่ามีค่าสำคัญต่อหมู่คณะ
3. จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความเคารพ และเชื่อถือกัน และพยายามสร้างความเป็นกันเองภายในห้องเรียน
4. ครูควรใช้วิธีแนะแนวทางนักเรียน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าครูเชื่อในคุณค่าของนักเรียนนอกจากนี้ควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็กด้วย
5. ครูยอมรับเด็กทุกคน นอกจากนี้การเตรียมการสอน และกิจกรรมควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. พยายามศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาทางวินัย ครูควรพิจารณาเหตุการณ์ที่ละเหตุการณ์ เมื่อมีการทำความผิดทางวินัย ควรพิจารณาความต้องการ และประวัติชีวิตของเด็กที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้น จะไม่มีการลงโทษเพื่อเป็นตัวอย่งแก่กลุ่มแต่จะให้มีการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำผิดนั้น
7. ครูควรศึกษาพฤติกรรมของเด็กตามวิธีวิทยาศาสตร์ หาเหตุผลของพฤติกรรม และวิธีเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งการหัดให้เด็กรับผิดชอบในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ครูควรช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลของมาตรฐาน และกฎต่าง ๆ ควรให้เด็กได้เห็นผลของพฤติกรรมของตน ครูบอกขอบเขตกว้าง ๆ ของพฤติกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อจากนั้นให้เด็กช่วยวางกฎเอง
8. ครูช่วยให้เด็กเข้าใจต้นตอของพฤติกรรมของตน และของผู้อื่น ตลอดจนหาหนทางที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้ง
9. ไม่ควรใช้การห้ามเป็นเครื่องอบรมทางวินัย ควรใช้วิธีช่วย ให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง การเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เปรียบเสมือนการเตรียมให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต (Etzioni. 1982 : 184 - 189) มีพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นที่ยอมรับของสังคม ความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ตลอดจนประพฤติปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม การสร้างเสริมวินัยให้บังคับขึ้นกับนักเรียนมีหลักการดังนี้

สร้างสัญลักษณ์และคำขวัญ

1. สนับสนุนการเป็นผู้นำ เพื่อสร้างคุณค่าทางบวกให้แก่โรงเรียน
2. ต้องทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ และเกิดความรับผิดชอบร่วมกัน

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งกฎเกณฑ์ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4. สร้างกฎเกณฑ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการให้ชัดเจน

การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองสรุปก็คือ การที่ครูสร้างบรรยากาศที่มีการผ่อนคลายให้เด็กได้มีโอกาสคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนับสนุน และชื่นชมเด็กเมื่อเกิดการปฏิบัติตาม ให้กำลังใจ เมื่อเกิดการผิดพลาด ครูไม่ควรลงโทษหรือดูเด็ก ให้เด็กเห็นว่าตนมีความสำคัญต่อส่วนรวม

1.7 การจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัย

เบญจา แสงมลิ (2545ช : 23 – 26) กล่าวว่า หลักการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ไว้ดังนี้

การจัดโปรแกรมสำหรับเด็กของโรงเรียนในสมัยก่อนขึ้นอยู่กับความตั้งใจของครู ครูจะสอนอะไร ครูคิดว่าเด็กควรจะเรียนอะไร ควรจะต้องทำอะไร ครูก็จัดอย่างนั้น เพราะเชื่อว่าความรู้จะต้องอยู่ในเนื้อหาของความรู้ แต่โรงเรียนในสมัยนี้เชื่อว่าอยู่ที่การทำกิจกรรม วิธีการจัดกิจกรรม เพื่อครูจะได้จัดกิจกรรมสำหรับเด็กให้ได้ผลดี ควรจะได้ศึกษาหลักการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ควรมีการวางแผน โดยคำนึงถึงเนื้อหาหรือประสบการณ์ ซึ่งจะจัดให้เด็กได้รับความรู้อย่างเต็มที่ เหมาะสมกับความต้องการ ระยะเวลาความสนใจ ความสามารถของเด็กวัยนั้น การวางแผนที่ดีจะช่วยเป็นกุญแจไขให้การสอนไปสู่ความสำเร็จ

ประโยชน์ที่จะได้รับการวางแผน คือ

1. การวางแผนจะช่วยให้เชื่อมั่น และมั่นใจขึ้น
2. การวางแผนจะช่วยให้ระมัดระวังและเชื่อได้ว่า จุดมุ่งหมาย เนื้อหา อุปกรณ์และกิจกรรม และการประเมินผลประสานกัน

3. การวางแผนทำให้การสอนได้ผลคุ้มกับเวลาที่เสียไป ได้ผลทั้งครูและเด็ก

4. การวางแผนเชื่อได้ว่าการยกตัวอย่าง และการใช้ภาพประกอบได้อย่าง

เพียงพอ

5. การจัดกิจกรรมโดยมีการวางแผนช่วยเด็กเป็นรายบุคคลได้ดีกว่าผลจากการที่วางแผนในการจัดกิจกรรมจะทำให้การจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่อเนื่องกัน

6. การวางแผนการจัดกิจกรรม ช่วยให้การวัดผลไปสู่จุดมุ่งหมายดีขึ้น

7. การวางแผนล่วงหน้าทำให้เชื่อได้ว่าการทำงานจะยืดหยุ่นได้ดีขึ้น

8. การจัดกิจกรรม ครูจะต้องเข้าใจพื้นฐานความต้องการ ความสนใจ ระยะเวลาสนใจความสามารถของเด็ก เพื่อประกอบการศึกษาจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก

9. กิจกรรมภายในห้องเรียนควรเตรียม และจัดตารางกิจกรรม ให้เข้าลักษณะที่ยืดหยุ่นได้
10. กิจกรรมประจำวัน ควรจะจัดให้มีประสบการณ์การเรียนรู้ไว้หลาย ๆ อย่าง และจัดให้สลับกันด้วย
11. กิจกรรมต่าง ๆ ควรจะจัดให้มีประเภทที่นักเรียนแบ่งกันทำเป็นหมู่ย่อย ๆ ด้วยเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสช่วยเหลือกัน และได้แสดงออกเป็นรายบุคคล ในการทำงานหมู่ย่อยนี้ควรมีทั้งที่ครูจัดหมู่ให้ และทั้งที่เด็กเลือกเพื่อนร่วมงานในหมู่ย่อยกันเอง
12. ในการจัดกิจกรรมแต่ละวัน ควรสนับสนุนให้มีโอกาสและเวลาสำหรับครูและเด็กได้เตรียมร่วมกัน
13. กิจกรรมประจำวัน เด็กควรจะได้มีโอกาสอย่างเพียงพอที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ เช่น ที่เกี่ยวกับดนตรีและศิลปะซึ่งจะช่วยให้เด็กได้มีทัศนคติต่าง ๆ อันเหมาะสม มีความสนใจที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนมีความซาบซึ้งและมีรสนิยมที่ดี
14. เด็กควรมีโอกาสสร้างและใช้ศิลปะและการสร้างสรรค์ตามระดับที่เหมาะสมกับวัย
15. ควรให้เด็กได้เล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง เพื่อให้เล่นเครื่องเล่นและเกมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมความเจริญเติบโตของร่างกายและความสามารถในการใช้มือแขนและขา
16. กิจกรรมแต่ละวัน เด็กควรมีโอกาสทำงาน พักผ่อน เล่นและหาความบันเทิงไปพร้อม ๆ กันด้วย
17. แต่ละวันควรจัดกิจกรรมโดยมุ่งให้เด็กรู้จักทำงานอย่างอิสระและเป็นหมู่ ทั้งหมู่เล็กและทั้งชั้น เพื่อฝึกฝนทักษะในการทำงานเป็นทีมและการอิสระ
18. กิจกรรมประจำวันควรมีทั้งที่เด็กเลือกทำเอง และทั้งกิจกรรมที่ครูจัดให้ทำกำหนดให้

การจัดเวลาและตารางกิจกรรม

เพื่อให้เด็กได้เจริญพัฒนาพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาในการจัดเวลาและตารางกิจกรรมสำหรับเด็ก ครูควรจะได้คำนึงถึง

1. การพักผ่อนและทำงานให้สมดุลกัน
2. ระยะเวลาที่จะต้องให้เด็กอยู่นิ่ง ๆ ควรจะเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ประมาณ 7-15 นาทีเป็นอย่างมาก เพราะเด็กเบื่อง่าย และโดยธรรมชาติไม่ชอบอยู่นิ่ง ๆ ชอบเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา

3. หลังจากเด็กเล่นหรือมีกิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายมาเหนื่อย ควรจะให้ พักก่อนรับประทานอาหาร

4. การจัดวางตารางกิจกรรมควรจะให้สลับกันไประหว่างง่ายบ้าง ยากบ้าง เพื่อเด็กจะได้ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป

5. ควรจะจัดให้เด็กได้มีระยะพักผ่อน พยายามเหนื่อยสัก 5-10 นาที หลังจากมีกิจกรรมหนัก ๆ

6. การแบ่งเวลาให้เหมาะสมสำหรับเด็ก ครูควรกำหนดเวลาไว้โดยประมาณ ว่าในวันหนึ่ง ๆ ควรจะให้เด็กทำงานสักกี่นาที เล่นสักกี่นาที เช่น

ตรวจสุขภาพ	10	นาที
สนทนา	30	นาที
เพลง – ดนตรี	30	นาที
นิทาน	20	นาที
เล่นกลางแจ้ง	20	นาที
รับประทานอาหารว่าง	15	นาที
ศิลปะและการสร้างสรรค์	30	นาที
กิจกรรมอิสระ	15	นาที
รับประทานอาหารกลางวัน	1	ชั่วโมง
พักผ่อนกลางวัน	2	ชั่วโมง
เกมการศึกษา	30	นาที

การจัดตารางกิจกรรมอาจเปลี่ยนแปลงและยืดหยุ่นได้ในเรื่องเวลาและกิจกรรม เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็ก

การเลือกกิจกรรม

อายุและความต้องการเกี่ยวกับกิจกรรมของเด็กเป็นดังนี้

1. เด็กอายุระหว่าง 3 ขวบ ชอบกิจกรรมที่จับด้วยตนเอง
2. เด็กอายุระหว่าง 5 ขวบ ชอบกิจกรรมที่เห็นผลทันตา
3. เด็กอายุระหว่าง 5 - 8 ขวบ มีความคิดคำนึงสูงขึ้น

การเลือกกิจกรรมจะต้องให้อยู่ในความสนใจของเด็ก หลักในการเลือกกิจกรรม สำหรับเด็กควรจะเป็นกิจกรรมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมซึ่งเด็กเคยมีประสบการณ์มาก่อน เช่น จากนิทานที่ครูเล่า หรือจากภาพในหนังสือที่ครูอ่านให้เด็กฟังจากเพลงหรือสิ่งที่เด็กเคยเห็นมาแล้ว

- 1.1 เด็กใช้ความสามารถในการสนองตอบได้เอง
- 1.2 กิจกรรมที่ช่วยขยายประสบการณ์ให้แก่เด็ก
- 1.3 กิจกรรมซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสุขภาพและความเจริญเติบโตให้แก่เด็ก
- 1.4 กิจกรรมซึ่งทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกรอบบันเทิง

การจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัย ควรมีการวางแผน เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะสมกับเด็กในวัยจัดตารางกิจกรรมให้มีลักษณะยืดหยุ่นได้ จัดให้มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไว้มากมาย ๗ อย่าง ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการคิดกิจกรรม และสนับสนุนให้ครูและเด็กเตรียมกิจกรรมแต่ละวันร่วมกัน การจัดกิจกรรมควรแบ่งเด็กเป็นหมู่ย่อย ๆ เพื่อให้เด็กมีโอกาสช่วยเหลือกัน จะได้เห็นการแสดงออกเป็นรายบุคคล และควรให้เด็กเล่นกิจกรรมทั้งในร่มและกลางแจ้ง เพื่อที่จะส่งเสริมการเจริญเติบโตของร่างกาย ความสามารถในการเคลื่อนไหว ควรจัดเวลาการพักผ่อน และกิจกรรมให้สมดุลกัน เช่น อาจกำหนดให้ในวันหนึ่ง ๆ เด็กควรเล่นกิจกรรมกึ่งนันทนาการ พักกึ่งนันทนาการ เพื่อจะทำให้กิจกรรมนั้น ๆ เกิดความสุขสนุกรอบบันเทิง ทำให้เด็กเกิดความต้องการอยากทำกิจกรรมเอง ทำให้เกิดความรู้และการพัฒนาการควบคู่กันอย่างมีประสิทธิภาพ

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

งานวิจัยในประเทศ

สายพิน ปรุงสุวรรณ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมโดยเด็กร่วมกันสร้างกฎเกณฑ์และครูสร้างกฎเกณฑ์เด็กอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 92 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมโดยเด็กร่วมกันสร้างกฎเกณฑ์และครูสร้างกฎเกณฑ์ มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จิตรา ชนะกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมวงกลมแบบกลุ่มย่อยในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนวัดเทพลีลา กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน พบว่า หลังการฝึกด้วยกิจกรรมวงกลมแบบกลุ่มย่อย นักเรียนมีพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

จินดา น้ำเจริญ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัยแบบวางแผนปฏิบัติและทบทวนที่มีต่อวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนอนุบาลระยอง อ.เมือง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะ

นิสัยแบบวางแผนปฏิบัติและทบทวนมีพฤติกรรมด้านวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภัก ไหวหากิจ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมและการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความมีวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือ

รัชดาภรณ์ อินทะนิน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนวัดหนองจอก อำเภอท่าสาย จังหวัดเพชรบุรี ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนจัดกิจกรรมกลุ่ม

ต้องจิตต์ จิตดี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนว คาร์ล ออร์ฟ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนอนุบาลเทพารักษ์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรี ตามแนวคาร์ล ออร์ฟ มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ .05

ศศิพันธ์ นิลจันทร์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สถานรับเลี้ยงเด็กดงประทีป มูลนิธิดวงประทีป ชุมชนแออัดคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ 0.1

งานวิจัยต่างประเทศ

เซเวียคอฟ และ ฟริทซ์ (เตียนใจ ยอดนิล. 2530 : 44 ; อ้างอิงจาก sheviakov ; & Friz.1965) ได้ศึกษาถึงประเภทของวินัยที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็ก ว่าไม่ควรเป็นวินัยที่มีรากฐานจากการปฏิบัติตามคำสั่งของบุคคลอื่นและให้ความเห็นต่อไปอีกว่า ควรเป็นเรื่องของความตั้งใจ มาจากจิตสำนึกของเด็กเอง ซึ่งมีใช่การกระทำตามคำสั่ง หรือเพราะการลงโทษ นั่นคือการปลูกฝังให้เกิดวินัยในตนเอง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความชื่นชอบและรักในอุดมคติ

ฮอฟแมน (Hoffman.1970 : 286) ได้ศึกษาการฝึกวินัย 3 วิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การปล่อยปละละเลย และการรวมอำนาจ ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดาที่ฝึกวินัยโดยใช้วิธีการให้เหตุผลจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยโดยบิดามารดาที่ปล่อยปละละเลยหรือรวมอำนาจ

ไบรอันท์ (Bryant.1971 : 4854-B) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนที่มีความเชื่อต่างกัน โดยให้ครูบรรยายลักษณะของนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน กลุ่มละ 20 คน พบว่า เด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีวินัยในตนเองมากกว่า ปรับตัวได้ดีกว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความอดทนมากกว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการฝึกวินัยในตนเองให้เกิดขึ้น นั้นเป็นสิ่งสำคัญ และมีผลดีต่อตัวเด็กเองและสังคมโดยรวม ดังนั้นจึงควรจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัย ความต้องการและธรรมชาติของเด็ก ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักการปรับตัว มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน อันเป็นการฝึกวินัยในตนเองให้กับเด็ก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของเพลง

นิวเฟลด์ท์ และกูราลนิก (Neufeldt ;& Guralnjik.1994 : 1978) ให้ความหมายของเพลงไว้ ดังนี้

1. การกระทำหรือศิลปะการขับร้อง
2. ดนตรีที่บรรเลง หรือแต่งขึ้นเพื่อบรรเลงเพลง
3. คำประพันธ์ หรือร้อยกรองที่แต่งไว้สำหรับขับร้อง เช่น คำโคลง หรือโคลงที่

แสดงความรู้สึก

4. เสียงดนตรีที่บรรเลงเพลง

กรรณานุช เกษมสันต์ ณ อยุธยา (2548 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า เพลง หมายถึง สื่อทางศิลปะที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ โดยการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงออกซึ่งเนื้อหาเพลงเป็นคำประพันธ์หรือร้อยกรองที่แต่งไว้สำหรับขับร้อง และมีเสียงดนตรีบรรเลงประกอบให้เกิดความไพเราะ

เรณู โกศินานนท์ (2522 : 12) เพลงเป็นศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของคนทุกชาติ เป็นสื่อภาษาสากลที่ทั่วโลกจะเข้าใจกันได้โดยไม่มีกีดกัน ไม่เลือกเชื้อชาติ วรรณะ อายุ เพลงจึง

เป็นสื่อในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างมนุษย์ เพลงถือเป็นยอคิดศิลปะในการสื่อภาษา เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่มนุษย์ยอมรับโดยไม่รู้ตัว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542ข : 799) ให้ความหมายของเพลงไว้ว่า เพลง คือ สำเนียงขับร้อง ทำนอง ดนตรี กระทบวงรำดาบ เป็นต้น

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ (2517 : 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เพลง คือ องค์ประกอบของเสียงดนตรี ทำนอง จังหวะ และเนื้อร้อง

อภิรดี ภูภิรมย์ (2543 : 1) กล่าวว่า เรานิยมนำมาอ้างถึงความสำคัญของเพลงในฐานะการสื่อสารว่า “ เพลงเป็นภาษาสากลของมนุษยชาติ “ โดยเป็นภาษากลางที่ทำให้มนุษยชาติเข้าใจซึ่งกันและกันได้ และอยู่เหนือความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันระหว่างชาติ เผ่า ผิว หรือลัทธิการเมืองใด ๆ แม้แต่ดนตรีที่ไม่มีคำร้อง ก็มีผู้กล่าวว่าจัดเป็นภาษาได้ โดยเป็นเครื่องมือไว้สื่อความคิด ความนึกฝัน และความรู้สึก ซึ่งออกมาในรูปของเสียง เพื่อให้ตนเองและผู้อื่นได้ชื่นชมได้เข้าใจ โดยดนตรีก็คล้ายกับภาษาอื่น ๆ ที่ต้องมีการศึกษาเรียนรู้ การฝึกฝน เพื่อให้สามารถเข้าใจความหมายได้อย่างเต็มที่ และมีความเข้าใจตรงกัน

สรุปความหมายของเพลงคือ เสียงเพลง ทำนอง ดนตรี การขับร้อง องค์ประกอบของเสียงดนตรี จังหวะ และเนื้อร้อง เพลงจึงเป็นสื่อในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างมนุษย์ เพลงถือเป็นยอคิดศิลปะในการสื่อภาษา เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่มนุษย์ยอมรับโดยไม่รู้ตัว ซึ่งถือเป็นภาษาสากลที่ใช้สื่อความหมายในด้านต่าง ๆ และยังเป็นถือว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาตินั้น ๆ ที่ใช้เพลงเป็นสื่อ

2.2 ลักษณะเพลงสำหรับเด็ก

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2548จ : 61) กล่าวว่า เพลงสำหรับเด็กสามารถจำแนกได้อย่างน้อย 5 ประเภท ดังนี้

1. เพลงกล่อมเด็ก เป็นเพลงที่พ่อแม่ หรือคนเลี้ยงดูใช้ร้องกล่อมให้เด็กนอน เนื้อหาใจความจะแสดงความรัก ความห่วงใย
2. เพลงล้อเด็ก (ในหนังสือบางเล่มเรียกเพลงปลอบเด็ก) เป็นเพลงที่เน้นเนื้อร้องในแง่การเอาใจใส่เด็ก ใช้ล้อเด็กตอเด็กงอแง เพื่อให้เด็กสนุกสนาน บางทีเด็กเองก็นำไปร้องเล่นเพื่อล้อกันเอง
3. เพลงประกอบการเล่นของเด็ก เป็นเพลงที่เด็กใช้ร้องประกอบการเล่น เช่น การเล่นเกมต่างๆ ตัวอย่างเช่น การเล่นจ้ำจี้ จะมีเพลงจ้ำจี้มะเขือเปราะ
4. เพลงประกอบท่าทาง (Action song) เป็นเพลงที่มีเนื้อเพลงชักชวน หรือจูงใจให้เด็กแสดงท่าทางประกอบ
5. เพลงสอนมนิทัศน์ เป็นเพลงที่ให้เด็กร้องเพื่อการเรียนรู้มนิทัศน์จากเนื้อเพลง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
(2533 : 32) ได้กล่าวถึงลักษณะเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. มีเนื้อร้องง่าย ๆ ใช้คำง่าย ๆ เพื่อให้เด็กฟังแล้วเข้าใจเนื้อร้องได้
2. เนื้อเพลงสั้นพอควร ไม่ยาวเกินไป เพราะเด็กจำยากเบื่อหน่าย ถ้าเป็นเนื้อเพลงยาว ๆ ควรเป็นเนื้อร้องที่ครูร้องให้เด็กฟังแล้วให้เด็กเข้าใจความหมายในเนื้อเพลงก็พอ เนื้อเพลงควรสอดคล้องคุณธรรมไว้ด้วย
3. มีทำนองและระดับเสียงไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถทำเสียงต่ำมาก ๆ ได้ เสียงจะหายไปในลำคอยากแก่การร้อง ถ้าเสียงสูงมาก ๆ เด็กก็ไม่สามารถร้องขึ้นไปได้ เด็กชอบร้องเพลงที่มีทำนองไม่เร็วหรือช้ามากเกินไป
4. สามารถทำท่าประกอบเพลงได้ง่าย การสอนเพลงให้กับเด็กนั้น มิได้มุ่งแต่จะให้ร้องได้อย่างเดียว แต่ควรมีการเคาะจังหวะและการแสดงท่าทางประกอบด้วย

สรุปได้ว่า เพลงสำหรับเด็ก หมายถึง เพลงที่ผู้ใหญ่ร้องหรือทำให้เด็กฟัง และเพลงที่เด็กร้องหรือว่าเอง ได้แก่ เพลงกล่อมเด็ก เพลงเด็กร้องเล่น เพลงประกอบการเล่น เพลงล้อเด็ก เพลงประกอบท่าทาง และเพลงสอนมนิทัศน์

2.3 ความเป็นมาของเพลงประกอบการสอน

มนุษย์เรามีอารมณ์ในลักษณะที่แตกต่างกัน การพูดคุยก็จะมี การถ่ายทอดเสียงออกมาในลักษณะที่ต่างกัน บางทีเสียงสูงบ้างเสียงต่ำ ในน้ำเสียงของคนเรานั้นบางครั้งก็ฟังแล้วเกิดความไพเราะ เกิดความซาบซึ้ง บางครั้งก็เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อเสียงในคำพูดที่คนเราเปล่งให้เป็นทำนองเพลงด้วยเสียงภาษาพูดควบคู่ไปกับการสร้างเครื่องดนตรี เป็นภาษาดนตรีให้มีจังหวะท่วงทำนองช้าหรือเร็ว ออกมาในรูปของบทเพลง เพื่อตอบสนองอารมณ์ เช่น เพลงรัก เพลงกล่อมเด็ก เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ จนอาจกล่าวได้ว่า บทเพลงและดนตรีมีอิทธิพลต่อชีวิตคนเราในหลายครั้งที่เราจะเห็นว่ามีการใช้เพลงเข้ามามีบทบาทสำคัญ ๆ ในการโน้มน้าวชักจูงหรือบ่งบอกเรื่องราวใด ๆ ต่อผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็เพลงสำหรับเด็กที่ช่วยสอนและแนะนำให้เด็ก ๆ ได้รู้จักในสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต เพลงลูกทุ่งที่บอกเล่าให้รู้ถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมชนบท เพลงสมัยนิยมที่มักพูดเรื่องราวความรักของคนหนุ่มสาว และเพลงเพื่อชีวิตที่คอยบอกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ดังนั้น จึงจะพอมองเห็นได้ว่า นอกจากเพลงจะเป็นวรรณกรรมของยุคสมัยแล้ว ยังมีบทบาทหน้าที่ในสังคมอีกด้วย (ลือชัย จิรวินิจนันท์ .2532 : 2)

ในราวพุทธศตวรรษที่ 23 – 24 นักการศึกษาชาวตะวันตกชื่อ Feaderic Froebel ได้มีการสนับสนุนให้นำดนตรีเข้ามาประกอบการเรียนการสอน โดยมีความเชื่อว่าเพลงและดนตรีจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคมไปพร้อม ๆ กัน

ในวงการศึกษารองของไทยเราระยะหลังของกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีนักการศึกษาและครูไทยนำบทเพลงและดนตรีเข้ามาประกอบการเรียนการสอนขึ้น ซึ่งบางท่านเชื่อว่าคงเริ่มมีการแต่งเพลงกันในสมัยรัชกาลที่ 8 โดยเริ่มแต่งเพลงง่าย ๆ สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนกันมากขึ้น (พิทยา รุ่งราตรี. 2543 : 50 – 51)

สำหรับประเทศไทยเรานั้น ดนตรีและการขับร้องเพลงได้มีบทบาทอย่างรากลึกอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของคนไทยมาช้านานแล้ว เรามีการนำดนตรีและการร้องเพลงมาใช้ในงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน การโกนจุก และงานฉลองต่าง ๆ อยู่เสมอ

หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา (นันทิรัตน์ คมขำ. 2539 : 14 ; อ้างอิงจากหม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา. 2521) กล่าวไว้ว่า ไทยเริ่มนำเพลงเข้ามาใช้ประกอบการเรียนการสอนประมาณ พ.ศ. 2495 ได้มีการฟื้นฟู ปรับปรุงการเรียนการสอนแบบมีกิจกรรมประกอบและแบบเรียนปนเล่น จึงมีการนำเพลงมาใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยท่านเป็นผู้ริเริ่มการนำเพลงประกอบการเรียนการสอนที่ใช้ทำนองเพลงสากลเป็นคนแรกในประเทศไทย

แบลคเบิร์น และไวน์ (พันธ์ศิริ สิริพิชัย. 2529 : 20 ; อ้างอิงจาก Blackburn ;&White. 1983 : 162) ได้ศึกษาถึงผู้นำดนตรีมาใช้ในการเรียนการสอนครั้งแรกและเป็นที่ยอมรับกันคือ ไพธากอรัส นักคณิตศาสตร์ชาวกรีก ซึ่งได้นำดนตรีมาใช้ในการศึกษาคณิตศาสตร์ โดยนำตัวโน้ตต่าง ๆ ทำนองไพเราะมาใช้กับเด็กระดับประถม ไพธากอรัสใช้เร้าความสนใจให้เด็กเกิดความสนุกสนาน โดยใช้ทักษะทางคณิตศาสตร์และการเรียนรู้ทางอนุมาน เครื่องดนตรีที่ใช้คือ กีตาร์ และหลอดกระดาด จากการทดลองสอนนี้ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน ซาบซึ้ง และเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม ทั้งเข้าใจถึงความเกี่ยวพันด้านความคิดทางคณิตศาสตร์กับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตจริงได้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า ความเป็นมาของเพลงประกอบการสอน เป็นการถ่ายทอดเสียงออกมาในลักษณะแตกต่างกัน เช่น สูง ต่ำ หนัก เบา มีความไพเราะ เกิดความซาบซึ้ง จึงมีการใช้เพลงเข้ามามีบทบาทสำคัญในกิจกรรมต่าง ๆ และนำเข้ามาใช้ประกอบการสอน โดยเฉพาะเพลงสากล ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน ซาบซึ้งเกิดความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 จุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 33) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอน ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้รับความเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่ายวิชาเรียน
2. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้จากบทเรียนโดยไม่รู้ตัวเพราะเป็นการเรียนแบบปนเล่น
3. เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับการร้องรำไปด้วย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้าน

อารมณ์

4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมแก่เด็ก เด็กมีโอกาสเข้ากับผู้อื่นและร่วมงานกันได้ดียิ่งขึ้นเกิดความสามัคคี

5. ให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มในการแสดงท่าทางประกอบ

6. เพื่อกล่อมเกลาให้เด็กมีนิสัยอ่อนโยน ละมุนละไม

สุมนา พานิช (2531 : 98) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนเพลงไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน

2. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้จากบทเรียน

3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ให้แก่เด็ก

4. เพื่อให้เด็กมีความคิดริเริ่มแสดงนำประกอบบทเพลง

5. เพื่อกล่อมเกลาให้เด็กมีนิสัยอ่อนโยน ละมุนละไม

6. เพื่อปลูกฝังนิสัยและพื้นฐานทางนาฏศิลป์และดนตรีเบื้องต้นให้แก่เด็ก

วิรัช ชุ่ยสูงเนิน (2529 : 31-32) และวิวัฒน์ ไรยสกุล (2526 : 31-32) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การใช้เพลงประกอบการสอนได้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนานในการเรียนการสอน ซึ่งสามารถประยุกต์บทเพลงเข้าได้กับทุกกิจกรรม

2. เพื่อให้เกิดความรักใคร่ สามัคคีกันในหมู่คณะ

3. เพื่อฝึกให้กล้าแสดงออก ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ให้เป็นผู้ที่มีอารมณ์แจ่มใสอยู่เสมอพร้อม ๆ กับการได้รับความรู้เกี่ยวกับการร้องรำทำเพลง

5. ช่วยไม่ให้เบื่อหน่ายในกิจกรรม และทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

6. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมแก่เด็ก สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี

7. ช่วยความจำในบทเรียนได้แม่นยำขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้อย่าง

ซาบซึ้ง

8. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาเรียน

9. เพื่อเน้นเนื้อหาสาระสำคัญของบทเรียน

เยาวพา เดชะคุปต์ (2540ข : 102) กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนเพลงไว้ดังนี้

1. ทำให้การเรียนการสอนในเนื้อหา สนุกสนานน่าสนใจและเกิดความเพลิดเพลินในเรื่องที่เรียน

2. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทำให้เคลื่อนไหวดูสง่างาม
3. ผ่อนคลายความตึงเครียดของเด็ก
4. ช่วยให้เกิดพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
5. ฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก เช่น เมื่อครูเรียกให้ร้องเพลงหรือทำกิจกรรมในชั้นเรียนบ่อย ๆ จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก เป็นการปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเอง
6. ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เช่น ครูเปิดโอกาสให้เด็กคิดทำทางประกอบเพลงเองโดยอิสระเสรี ไม่มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ เพียงแต่ครูเป็นผู้แนะแนวทางให้
7. ส่งเสริมทักษะในการ เช่น นักเรียนสามารถเคาะจังหวะ หรือแสดงท่าทางให้เข้ากับจังหวะของเพลง
8. สร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีในการทำกิจกรรมร่วมกันเช่น ให้นักเรียนทำกิจกรรมประกอบเพลง โดยการจับมือเข้าเป็นวงกลม จับมือกันกระโดด ฯลฯ

เพลงจะส่งเสริมให้เด็กได้รับความสนุกสนาน กล้าแสดงออกตามความคิด อารมณ์ต่าง ๆ และจินตนาการของตนเอง เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กได้แสดงอารมณ์ไม่ตีต่าง ๆ โดยไม่ต้องก้าวร้าวผู้อื่น นอกจากนี้ยังส่งเสริมความร่วมมือในหมู่คณะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ยังมีผลต่อชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

สรุปจุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอนเพื่อให้เด็กได้รับความรู้จากบทเรียน โดยไม่รู้ตัว เกิดความเพลิดเพลินไม่เบื่อ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมแก่เด็ก กลุ่มเกลาให้เด็กมีนิสัยอ่อนโยนแต่กล้าแสดงออก รักใคร่สามัคคีในหมู่คณะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ต่อไป

2.5 การใช้เพลงประกอบการสอน

เพลงมีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอนุบาล เพราะธรรมชาติของเด็กในระดับนี้จะมีความสนใจในการร้องเพลงหรือการเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ ให้เข้ากับจังหวะเพลง ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพทำให้การเคลื่อนไหวดูสง่างาม ผ่อนคลายความตึงเครียด ช่วยให้เกิดพัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542ค : 94) ได้กล่าวถึงการนำเพลงไปใช้ประกอบการเรียนการสอน สามารถเลือกทำได้หลายกิจกรรม เช่น

1. ร้องเพลงให้จังหวะ – ทำท่าทางประกอบ
2. ร้องเพลงทำเสียงดัง – ค่อย ไม่มีเสียง แสดงท่าทาง
3. ร้องเพลงประสานเสียง
4. เล่นบทบาทสมมติ

5. ทำท่าทางไม่ขยับเขยื้อน

6. เกมทำตามสั่ง

โสภา ทำเรื่อพลี (2526 :27) ได้เสนอการนำบทเพลงไปใช้ในการเรียนการสอนไว้
ว่า

1. ใช้ในการสอนเด็กเริ่มเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคย สนุกสนาน และได้
ความรู้

2. ใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเร้าความสนใจให้อยากเรียน

3. ใช้ในการดำเนินการสอน โดยให้ร้องเพลงประกอบการแสดงท่าทาง หรือร้อง
เพื่อจดจำรายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

4. ใช้ในการสรุปบทเรียน เพื่อให้ได้คติธรรมสอนใจ ได้แนวคิด และจดจำได้
อย่างรวดเร็ว หรือเพื่อสรุปเนื้อหาที่เรียนมาทั้งหมด

การนำเพลงมาใช้ในการเรียนการสอนแต่ครั้งนั้น ครูผู้สอนควรเลือกเพลงให้ตรงกับ
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้การเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์
ที่ตั้งไว้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2523:12) ได้แบ่งบทเพลงตาม
วัตถุประสงค์ของการใช้เพลงไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. บทเพลงที่ใช้เพื่อสอนเพลง คือ ต้องการให้นักเรียนสนุกสนานกับเสียงเพลง
และจังหวะ ได้สัมผัสกับเสียงไพเราะหรือสุนทรีย์ทางเสียง ตลอดจนมุ่งให้นักเรียนร้องเพลงได้ และชอบ
เพลง

2. บทเพลงที่ใช้เพื่อวิชาอื่น คือ การใช้เพลงเป็นกิจกรรมเสริม เช่น การสอนสุข
ศึกษาเรื่องการล้างหน้า ล้างมือ แล้วให้เด็กร้องเพลง “ ล้างหน้า “ เป็นการช่วยให้เด็กได้จำเนื้อหา
เพลงเหล่านี้เป็นเพลงที่ช่วยเสริมวิชาอื่น ไม่ใช่สอนเพลงเพื่อเพลง

สุปรียา มาลากาญจน์ (2523 :18) ได้แบ่งประเภทของเพลงที่ใช้ประกอบการสอนไว้
3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 บทเพลงที่เป็นเนื้อหาในบทเรียนโดยตรง หมายถึง เนื้อหาบาง
ตอน สามารถขับร้องเป็นทำนองเพลงได้ เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงลำตัด เพลงพวงมาลัย ฯลฯ

ประเภทที่ 2 บทเพลงที่แต่งประกอบบทเรียนโดยตรง เช่น เพลงสระต่าง ๆ เพลง
คุณธรรมเด็กไทย เพลงแปรงฟัน ฯลฯ

ประเภทที่ 3 บทเพลงที่ใช้ขับร้องกับอยู่ทั่วไป อาจจะเป็นเพลงไทยเดิม เพลงไทย

สมัยนิยม เพลงสากล เนื้อหาเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องในบทเรียน

สรุปการใช้เพลงประกอบการสอนในเด็กระดับปฐมวัย จะช่วยให้เด็กเกิดการ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพราะธรรมชาติของเด็กจะมีความสนใจ ในการร้องเพลงหรือการเคลื่อนไหวในลักษณะต่าง ๆ เด็กเกิดความคุ้นเคย สนุกสนานและได้ความรู้ เกิดความสนใจอยากเรียน

2.6 เพลงและการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยการใช้นิทานเพลง เป็นวิธีที่ได้ผลดีที่สุดวิธีหนึ่ง เนื่องจาก เด็กเป็นผู้ชอบเพลงอยู่แล้วโดยธรรมชาติ ชอบกระโดดโลดเต้นไปตามจังหวะ หากเราสามารถนำเพลง มาประกอบการสอนโดยให้เด็กมีโอกาสได้ร้องเล่นหรือได้ฟัง เด็กก็จะเกิดความสนุกสนาน ได้พักผ่อน จิตใจ ได้เปลี่ยนอิริยาบถ ได้ความรู้ เกิดความซาบซึ้งในความไพเราะของดนตรี เพลงดี ๆ ที่มีความหมายดี ๆ ก็มีคุณค่า ช่วยพัฒนาในด้านสังคมของเด็ก และเด็กจะเกิดเจตคติที่ดีต่อเรื่องราว ต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในเพลง โดยไม่ต้องบังคับแต่อย่างใด เสียงเพลงจึงมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการของ เด็ก ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และที่สำคัญก็คือ เสียงเพลงช่วยให้การ เรียนรู้ภาษาของเด็กเจริญอย่างรวดเร็ว (เบญจา แสงมลิ , เรื่องอุไร กุศลาสัย และฉ้วน ควันธรรม . 2516 : 15)

ในพุทธศตวรรษที่ 25 – 24 นักการศึกษาคนสำคัญอย่างเช่น เพรอบเบล ซึ่งได้รับการ ชานานนามว่าเป็นบิดาของการอนุบาลศึกษาในปัจจุบัน ได้สังเกตเห็นคุณค่าของเพลงและดนตรี เพราะเชื่อว่า เพลงและดนตรีช่วยให้เด็กเจริญเติบโต และส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และ สังคมไปพร้อมกัน ท่านได้ศึกษาเด็กอย่างใกล้ชิด และได้ทดลองสอนเด็กเล็กโดยใช้การเล่นและการร้อง เพลงเป็นเครื่องมือในการสอน ซึ่งทำให้ได้แนวคิดที่น่าสนใจว่าการเล่นและการใช้เพลงมีความสำคัญ ต่อเด็กเล็ก สามารถที่จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กอีกด้านหนึ่งด้วย จากเหตุผลนี้ ท่านได้มีส่วนใน การสนับสนุนให้เพลงเข้ามามีบทบาทในการศึกษาปฐมวัย (โกวิท ชันศิริ. 2520ข : 9) นักการศึกษา อนุบาลต่อ ๆ มาต่างก็ได้พยายามที่จะนำเพลงเข้ามาสอดแทรกไว้ในการเรียนการสอนของเด็ก เนื่องจากได้สังเกตเห็นแล้วว่า วิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้การเรียนการสอนเด็กได้ผลดี คือ การนำสิ่งที่เด็ก ชอบ ที่เด็กพอใจมาเป็นสื่อเร้าและสิ่งที่เด็กชอบและพอใจมากที่สุดอย่างหนึ่งก็คือเพลง (ลออ ชูติกร. 2537 : 21)

เจมส์ แรท (นันทิรัตน์ คมขำ.2539 :16 – 20 ; อ้างอิงจาก วิรัช ชูยสูงเนิน. 2525) ได้ กล่าวไว้ว่า ครูกับเด็กจะเกี่ยวข้งกันตามความเหมาะสมกับวัย การสอนต้องเป็นไปตาม พัฒนาการ และ ความสามารถของเด็กในด้านการเรียนการสอนนั้นยังไม่พอ ครูจะต้องเข้าใจถึงอุปนิสัยของเด็ก ใช้หลัก จิตวิทยาแต่ละคน

นอกจากนี้ นักการศึกษาบางท่าน เช่น เบญจา แสงมลิ. เรื่องอุไร กุศลาสัย และ ล้วน ควันธรรม (2511 :15) ได้ให้ความเห็นว่า วิธีหนึ่งที่ได้ผลดีที่สุดในการอบรมเด็ก คือการขับบทเพลง เนื่องจากเด็กเป็นผู้ที่ชอบเพลงอยู่แล้วโดยธรรมชาติ ชอบกระโดดโลดเต้น หากเราสามารถจัดเพลงและการเล่นประกอบเพลงมาเปลี่ยนอิริยาบถให้เด็กได้ร้องได้เล่น เด็กก็จะเกิดความสนุกสนาน ได้พักผ่อนคลายไปตามจังหวะเพลงและได้ความรู้ ความซาบซึ้ง ในความไพเราะของดนตรี และเกิดทัศนคติที่ดีต่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในบทเพลง โดยไม่ต้องบังคับแต่อย่างใด

สุมนา พานิช (2531 : 97) กล่าวว่าการสอนเพลงให้แก่เด็กเล็กจะช่วยพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาสุขภาพพลานามัยของเด็กเล็ก ได้มีโอกาสทำท่าทางประกอบและเคลื่อนไหวไปตามเนื้อเพลง
2. พัฒนาอารมณ์ ขณะที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเพลง เด็กจะมีจิตใจแจ่มใส มีความสนุกสนาน คลายความตึงเครียด และเด็กที่ขี้อายมีโอกาสได้แสดงออกด้วย
3. พัฒนาทางด้านสังคม เพลงเป็นสื่ออย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถชักจูงให้เด็ก ๆ และครูประจำชั้นมีความสนิทสนมกันมากขึ้น และเพลงบางเพลงต้องทำท่าทางร่วมกัน ทำให้เด็กได้ใกล้ชิดกันอีกด้วย
4. พัฒนาสติปัญญาเพลงช่วยให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจดจำเรื่องราวต่าง ๆ และช่วยพัฒนาทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ ด้วย
  - 4.1 พัฒนาด้านภาษา เมื่อเด็กทำท่าทางประกอบเนื้อเพลงแล้วสามารถทายได้ว่าเด็กเข้าใจความหมายในเนื้อเพลงหรือไม่ จากท่าทางที่เด็กทำ
  - 4.2 พัฒนาด้านคณิตศาสตร์ เพลงช่วยให้เด็กมีความเข้าใจและจดจำเกี่ยวกับจำนวนและความหมายของคำบางคำทางคณิตศาสตร์
  - 4.3 พัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และธรรมชาติศึกษา เพลงเด็กเล็ก ๆ มีหลายเพลงที่เกี่ยวกับธรรมชาติรอบ ๆ ตัวเด็ก เช่นเกี่ยวกับสัตว์ พืช ปრაกฏการณ์ธรรมชาติ ฯลฯ เด็กจะสามารถเข้าใจธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ได้จากเพลงเหล่านี้ และจดจำได้แม่นยำ พัฒนาด้านสังคมศึกษา เพลงจะช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ เช่น โครงสร้างของสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กว่าในครอบครัวมีผู้ใดบ้าง และใครเกี่ยวข้องเป็นอะไรกับใครบ้าง ให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมายาทที่เด็กต้องปฏิบัติ ในด้านความมีระเบียบวินัย เราก็สามารถนำเพลงมาสอนให้เด็กร้อง หรือเป็นสัญญาณว่าเมื่อได้ยินเพลงเหล่านี้แล้วเด็กจะต้องปฏิบัติตามที่ตกลงกัน เช่น เพลงยืนตรงหรือเพลงกระดิ่งโรงเรียน นอกจากนี้เพลงยังฝึกให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีมีความรับผิดชอบ รู้จัดเก็บของเมื่อเล่นเสร็จแล้วหรือรู้จักทิ้งของให้ถูกที่ และยังช่วยปลูกฝังให้เด็กมีความรักชาติบ้านเมืองและองค์ประมุขด้วย

สรุปเพลงและการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้การเรียนการสอนของเด็กได้ผลดี การนำสิ่งที่เด็กชอบและพอใจมาเป็นสื่อเร้าคือการใช้บทเพลง เพราะธรรมชาติของเด็กเป็นผู้ชอบดนตรีและเสียงเพลงอยู่แล้วหากเราใช้เพลงมาเป็นสื่อในการมาเปลี่ยนอิริยาบถให้เด็กร้องเพลงและได้เต้น เด็กจะเกิดความสุขสนุกสนานได้พักผ่อนจิตใจและเกิดทัศนคติที่ดีต่อเนื้อหาของบทเพลง ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้จากบทเพลง เพลงยังช่วยพัฒนาทักษะด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคม เด็กจะได้รับการซึมซับโดยไม่รู้ตัวจากบทเพลง

2.7 เพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส

เพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส เป็นเพลงที่ได้ฉันทิยาพระราชาดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ได้รับพระราชทานในวโรกาสต่างๆ นำมาขยายผลให้ประชาชนและเยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติตาม โดยนำมาแต่งเนื้อร้องแต่งทำนองและบรรเลงเพื่อใช้ในการเรียนการสอนที่สามารถเข้าใจถึงความมีวินัยศีลธรรมและจริยธรรมได้ง่ายขึ้น ประกอบกับทำให้ผู้เรียนได้สำนึกว่าเรื่องวินัยและคุณธรรมเป็นเรื่องน่าสนใจและปฏิบัติได้ง่าย โดยฉันทิยาพระราชาดำรัสและบรมราโชวาท 9 ข้อ คือ ความ پاکเพียร อดทน เสริมสร้างคนดี รู้จักสามัคคี มีน้ำใจ ใฝ่ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต เศรษฐกิจพอเพียง เรียงร้อยไม่ตรีและหวังดีมีความเมตตา รายละเอียดของชุดเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัสซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. พากเพียรอดทน พระราชาดำรัสและพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก ทรงครองราชย์ครบ 50 ปี ณ สนามหลวง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2539 ไว้ดังนี้ “ความเพียร ที่ถูกต้องเป็นธรรมและพึงประสงค์ นั้น คือความเพียรที่จะกำจัดความเสื่อมให้หมดไปและระวังป้องกันมิให้เกิดขึ้นใหม่อย่างหนึ่งกับความเพียรที่จะสร้างสรรค์ความดีความเจริญให้บังเกิดขึ้นและระวังรักษา มิให้เสื่อมสิ้นไปอย่างหนึ่ง ความเพียรทั้งสองประการนี้เป็นอุปการะอย่างสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ...” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 6)

2. เสริมสร้างคนดี พระราชาดำรัสและพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ ชลบุรี เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2512 “ ...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 6)

3. รู้รักสามัคคี พระราชดำรัสและพระบรมราชาวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในวโรกาสเสด็จออกมหาสมาคมในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2534 “ คนไทยเราที่รักษาเอกราชอธิปไตยไว้ได้ก็โดยอาศัยการที่รู้รักสามัคคีและรู้จักทำหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ประสานส่งเสริมกัน... ” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 7)

4. มีน้ำใจ พระราชดำรัสและพระบรมราชาวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่สามัคคีสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ในการเปิดประชุมประจำปี เมื่อวันที่ 10-11 เมษายน พ.ศ. 2525 “คุณธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจนั้น ...

ประการหนึ่ง ได้แก่ การให้ คือ ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือกัน ให้อภัยไม่ถือโทษกัน ให้คำแนะนำตักเตือนที่ดีต่อกัน

ประการที่สอง ได้แก่ การมีวาจาดีคือ พูดแต่คำสัจคำจริงต่อกัน พูดให้กำลังใจกัน พูดแนะนำประโยชน์ให้แก่กัน และพูดให้รักใคร่ปรองดองกัน

ประการที่สาม ได้แก่ การทำประโยชน์ให้แก่กัน คือ ประพฤติปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์เกื้อกูล ทั้งแก่กันและกัน และแก่หมู่คณะโดยส่วนรวม

ประการที่สี่ ได้แก่ การวางตนได้สม่าเสมออย่างเหมาะสม คือ ไม่ทำตัวให้ดีเด่นเกินกว่าผู้อื่น และไม่ด้อยต่ำทราวมไปจากหมู่คณะ หมู่คณะใดมีคุณธรรมยึดเหนี่ยวไว้ดังกล่าว หมู่คณะนั้นย่อมจะมีความเจริญมั่นคง...” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 7)

5. ใฝ่ประหยัด พระราชดำรัสและพระบรมราชาวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานในการเสด็จออกมหาสมาคมในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2529 “...ทุกวันนี้ ประเทศไทยยังมีทรัพยากรพร้อมมูล ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคล ซึ่งเราสามารถนำมาใช้เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์และเสถียรภาพอันถาวรของบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี ข้อสำคัญเราจะต้องรู้จักใช้ทรัพยากรทั้งนั้นอย่างฉลาด คือ ไม่นำมาทุ่มเทใช้ให้สิ้นเปลืองไปโดยไร้ประโยชน์ หรือได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า หากแต่ระมัดระวังใช้ด้วยความประหยัดรอบคอบ ประคบด้วยความคิดพิจารณาตามหลักวิชา เหตุผลและความถูกต้องเหมาะสม โดยมุ่งถึงประโยชน์แท้จริงที่จะเกิดแก่ประเทศชาติ ทั้งในปัจจุบัน และอนาคตอันยืนยาว... ” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 8)

6. ซื่อสัตย์สุจริต พระราชดำรัสและพระบรมราชาวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2499 “...การที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วง

ไปด้วยดีนั้น นอกจากความรู้ความสามารถแล้ว ยังต้องเป็นผู้ประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและการตั้งตนไว้ในทางที่ชอบที่ควรสมเกียรติด้วย ... ” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 8)

7. เศรษฐกิจพอเพียง พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานในโอกาสที่คณะบุคคลต่างๆ เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคลในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 “...คนเราก้าวพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันที่ไม่ใช้เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียงปฏิบัติตนก็พอเพียง. คำว่าพอเพียง มีความหมายว่า พอมีพอกิน เศรษฐกิจแบบพอเพียง หมายความว่า ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอยืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง แปลจากภาษาฝรั่งได้ว่า ให้ยืนบนขาตัวเอง หมายความว่า สองขาของเรา ยืนบนพื้นให้อยู่ได้ไม่หกล้มไม่ต้องไปขอยืมขาของคนอื่นเพื่อที่จะยืนอยู่...”(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 8)

8. เรียงร้อยไมตรี พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดชพระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ.2528 “...การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่ด้วยความสามารถสองอย่าง เป็นสำคัญ คือ สามารถในการวิชาความรู้อย่างหนึ่ง สามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกอย่างหนึ่ง ทั้งสองประการนี้ต้องดำเนินคู่กันไป และจำเป็นต้องกระทำด้วยความสุจริตกายสุจริตใจ ต้องด้วยความคิดเห็นที่เป็นอิสระปราศจากอคติและด้วยความถูกต้องตามเหตุผลด้วยจึงจะช่วยให้งานบรรลุจุดหมายและประโยชน์ที่พึงประสงค์โดยครบถ้วนแท้จริง...” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.2543:9)

9. หวังดีมีเมตตา พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดชพระราชดำรัส พระราชทานในเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ปี 2533และ วโรกาสเสด็จฯ ออกมหาสมาคม พระที่นั่งอนันตสมาคม เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2542 “...ความพร้อมเพรียงกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ทุกคนทุกฝ่ายแสดงให้เห็น ทำให้ข้าพเจ้าระลึกถึงคุณธรรมข้อหนึ่ง ที่อุปถัมภ์และผูกพันคนไทยให้ร่วมกันเป็นเอกภาพ สามารถบำรุงชาติบ้านเมืองให้มั่นคงเป็นอิสระยั่งยืนมาช้านาน คุณธรรมข้อนั้น คือ ไมตรี ความมีเมตตาหวังดีให้กันและกัน ผู้ที่มีไมตรีต่อกันจะคิดอะไรก็คิดแต่ในทางสร้างสรรค์ คิดเป็นประโยชน์เกื้อกูลกัน จะพูดอะไรก็ใช้เหตุผลเจรจากัน คือ ความเข้าอกเข้าใจกัน จะทำอะไรก็ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ด้วยความมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน ข้าพเจ้าจึงขอให้ท่าน

ทั้งหลายได้พิจารณาบททวน ให้ทราบตระหนักแก้ไขอีกครั้งหนึ่งว่า ในภายในใจของคนไทยเรายังมี
 คุณธรรมข้อนี้อยู่นักแน่นพร้อมมูลเพียงใด จะได้มั่นใจว่าเราจะสามารถรักษาประเทศชาติ และ
 ความเป็นไทยของเราไว้ได้ยืนยาวตลอดไป” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
 กระทรวงศึกษาธิการ.2543:9)

เพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัสที่ใช้ส่งเสริมคุณธรรมทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย
 เพลง 20 เพลง โดยมีผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดทำเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส ดัง
 ราชานามดังต่อไปนี้ อาจารย์พิศมัย จันทวิมล แต่งเนื้อร้อง อาจารย์กมลวัน บุญยั้งฐิติ แต่งทำนอง
 และบรรเลง อาจารย์พรจันทร์ จันทวิมล เป็นผู้ควบคุมการผลิต ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. คุณธรรมด้าน پاکเพียรอดทน	ประกอบด้วยเพลงดอกไม้แยม	เพลงนกกระจาบ
2. คุณธรรมด้านเสริมสร้างคนดี	ประกอบด้วยเพลงตบมือ	เพลงลูกหมีเด็กดี
3. คุณธรรมด้านรู้จักสามัคคี	ประกอบด้วยเพลงผึ้งขยัน	เพลงเรามารวมใจ
4. คุณธรรมด้านมีน้ำใจ	ประกอบด้วยเพลงมีน้ำใจ	เพลงเรารักกัน
5. คุณธรรมด้านไม่ประหยัด	ประกอบด้วยเพลงหมูอมสิน	เพลงประหยัดไฟ
6. คุณธรรมด้านซื่อสัตย์สุจริต	ประกอบด้วยเพลงกระเป่าหลงทาง	เพลงของเขาของเรา
7. คุณธรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียง	ประกอบด้วยเพลงตำราพอหลวง	เพลงสินทรัพย์ในนา
8. คุณธรรมด้านเรียงร้อยไมตรี	ประกอบด้วยเพลงลูกเปิดเจ็ดตัว	เพลงสวัสดี
	เพลงสองคำจำไว้	เพลงยิ้ม
9. คุณธรรมด้านมีเมตตา	ประกอบด้วยเพลงลูกหมีหัวโน	เพลงนกเอี้ยง

ตัวอย่างเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านความอดทน

เพลง ดอกไม้แยม

เพื่อนของฉัน	ให้พันธุ์ดอกไม้
ฉันไปรยหวานไป	รดน้ำทุกวัน
ใส่ปุ๋ย พรวันดิน	นานนาน
ต้นไม้ของฉัน	จึงออกดอกมา
ปากเพียรอดทน	ต้องเฝ้ารอผล
รอคอยจนกว่า ดอกไม้	ดอกไม้งามตา
ถึงวันเวลา	บานให้ชื่นใจ

เพลงนกกระจาบ

นกกระจาบ ตัวน้อยตัวนิด แต่เจ้าก็คิด
จะสร้างรวงรัง คาบฟางมาที่ละเส้น สานต่อจนเห็น
เป็นรวงเป็นรัง พากเพียรอดทน รู้ฟังพาดน ช่างน่ารักจัง
สานฟางเป็นรวงเป็นรัง ดูสวยสะพรั่ง น่ารักจังเลย

เพลงลูกหมีหัวโน

ลูกหมี (ลูกหมี ลูกหมา ลูกช้าง ลูกเสือ) หกล้มหัวหัวโน
เพื่อนหมี (เพื่อนหมี เพื่อนหมา เพื่อนช้าง เพื่อนเสือ) มาโอบ
ไม่ต้องร้องไห้ ดูดมือลูกขึ้นเร็วไว ไม่เป็นไร เป่าเพียงหาย เพียง หายเจ็บ

ด้านความรับผิดชอบ

เพลงตบมือ

ตบมือ ตบมือเร็วซีเร็วซี
เห็นเพื่อนทำดีเราตบมือให้
เพื่อนช่วยปิดน้ำปิดไฟ
เราตบมือให้ทำดีทำดี
ตบมือ ตบมือเร็วซีเร็วซี
น้องน้อยทำดีที่ตบมือให้
ช่วยแม่ถูบ้านทันใจ
พี่ตบมือให้ทำดีทำดี
ตบมือ ตบมือเร็วซีเร็วซี
พี่พี่ทำดีน้องตบมือให้
ช่วยพ่อดน้ำต้นไม้
น้องตบมือให้ทำดีทำดี

เพลงลูกหมีเด็กดี

ลูกหมีลูกหมีใจดี
โอบอ้อมอารีรักพี่รักน้อง
ลูกหมีแบ่งปันข้าวของ
เพื่อนฝูงที่น้องเราต้องรักกัน

ลูกหมีช่วยแม่ทำงาน
 ล้างถ้วยล้างจาน ลูกหมีขยัน
 เรียนเล่นก็สนุกทุกวัน
 ทำการบ้านเสร็จทันก่อนนอน
 ลูกหมีสวดมนต์ไหว้พระ
 ลูกหมีกราบแม่พ่อขอพร
 ให้ลูกหมีเป็นเด็กดีพ่อสอน
 ลูกหมีพักผ่อนนอนหลับสบาย

เพลงประหยัดน้ำไฟ

ปิดน้ำ ปิดไฟ ประหยัดน้ำไฟ ใช้แล้วอย่าลืม (ซ้ำ)
 มะมา ร่วงใจ ประหยัดน้ำไฟ ใช้แล้วปิดพัตัน (ซ้ำ)
 เงินทอง ของใช้ ประหยัดเอาไว้ ใช้แล้วเก็บออม (ซ้ำ)
 มามะมา ร่วงใจ ลูกเล็กเด็กไทย ประหยัดไว้เออย (ซ้ำ)

ด้านความซื่อสัตย์

เพลงกระเป๋าลงทาง

กระเป๋าส่งเงินเขาเดินลงทาง
 เจ้าของทิ้งวางไม่รู้ไปไหน
 ฮือฮือ...เขานั่งร้องไห้
 เจ้าของหายไปไม่กลับคืนมา
 อย่าร้องนะจ๊ะกระเป๋าลงทาง
 จะช่วยพาเจ้าไปหาเจ้าของ
 โนน่นะเขาก็้มมองมอง
 ได้พบเจ้าของกระเป๋าลงทางดี

เพลงของเขา – ของเรา

ดินสอ เราเป็นเจ้าของ ใช้แล้วเราต้อง เก็บไว้ให้
 ของเล่น ตุ๊กตาหมี ของเพื่อนสวยดี เล่นแล้วคืนไป
 เพื่อนลืมนั่งสีอนิทาน เขากลับไปบ้าน เราเก็บไว้ให้

คืนเขา ให้เขาดีใจ เพื่อนจะชอบใจ เพื่อนจะชอบใจ
เพื่อนจะ ฉันชอบใจเธอ

เพลงเรารักกัน

เธอพูดฉันฟัง	ฉันพูดเธอฟัง
เราต่างรักกัน	เราต่างรักกัน
ของเล่น ของกัน	เราแบ่งกันคนละอัน
เล่นสนุกเรียนสนุก	เพราะเรามีกัน และกัน เพื่อนรัก

ด้านความสามัคคี

เพลงลูกเปิดเจ็ดตัว

ลูกเปิดเจ็ดตัวเดินมา	ยกซ้ายยกขวาเดินมาด้วยกัน
ต่างรักสามัคคีเป็นมิตรมีไมตรี	เหมือนเธอและฉันเหมือนฉันและเธอ
ลูกเปิดเจ็ดตัวเดินไป	เบิกบานแจ่มใสเดินไปด้วยกัน
ต่างรักสามัคคีเป็นมิตรมีไมตรี	เหมือนเธอและฉันเหมือนฉันและเธอ
เราเล่นเราเรียนด้วยกัน	เราเล่นเราเรียนด้วยกัน
เราเล่นเราเรียนด้วยกัน	เธอรักฉัน ฉันรักเธอ เพื่อนรัก

เพลงผึ้งขยัน

ผึ้งน้อย ขยันทำงาน ไปเก็บน้ำหวาน ในสวนดอกไม้
หึ่ง หึ่ง ผึ้งผึ้งบินไป เขาช่วยกันใหญ่ บินไปบินมา
รักกัน ช่วยกัน ไม่รังแกกัน จับมือกันไว้
หึ่ง หึ่ง ผึ้งผึ้งบินไป เราชักกันไว้ มาจับมือกัน

เพลงเรามาร่วมใจ

มะมา (มะมา) เรามาร่วมใจ (เรามาร่วมใจ)
จับมือกันไว้ (จับมือกันไว้) พร้อมใจทำดี
รู้จัก (รู้จัก) รู้สามัคคี เราเหมือนน้องพี่ สามัคคีร่วมใจ
ฝูงนก (ฝูงนก) รักสามัคคี ดูซิ ดูซิ บินมาด้วยกัน
เป็นแถว บินเรียงเคียงกัน เสียงพิ๊บ ๆ ขยับปีกบิน
เสียงพิ๊บ ๆ ขยับปีกบิน

สรุปเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส เป็นเพลงที่มีเนื้อร้องเพลงที่สื่อความหมายเป็นรูปธรรมให้เด็กเข้าใจง่าย เด็กจะได้รับการซึมซับโดยไม่รู้ตัวเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก ซึ่งเนื้อเพลงจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความมีวินัยด้านความ پاکเพียร ความอดทน ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความมีน้ำใจ ความเมตตา เศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างคนดี ใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจง่ายเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก ซึ่งทำนองเพลงสนุกสนานเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

2.8 ครูกับบทเพลงประกอบการสอน

ผู้มีส่วนทำให้เด็กได้มีพัฒนาการตามวัยอันสมควร และเหมาะสมกับสติปัญญาของเด็กแต่ละคน คือครู เพราะงานของครูคือการช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ ประสบการณ์ที่จะเรียนต้องการค้นคว้า และความสามารถค้นพบได้ด้วยตนเอง การที่จะประสบผลสัมฤทธิ์ได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของครู (อรวรรณ บรรจงศิลป์ . 2538 : 22)

การสอนร้องเพลง แรมซีและเบย์เลส (Ramsey ;& Bayless. 1980 : 151) กล่าวถึงการสอนร้องเพลงเอาไว้ดังนี้

1. ครูร้องเพลงให้เด็กฟังซ้ำ ๆ และชัดเจน
2. ขณะร้องเพลงควรใช้สีหน้าท่าทางประกอบไปด้วย จะทำให้ดนตรีมีชีวิตชีวา
3. ร้องเพลงใหม่ซ้ำ ๆ หลาย ๆ เทียบในแต่ละวัน
4. ส่งเสริมให้เด็กร้องเพลงไปพร้อมกับครู
5. ไม่ควรสอนร้องเพลงบรรทัดต่อบรรทัด เพราะจะทำให้เสียความหมาย และไม่เกิดอรรถรสในการร้องเพลง และอาจทำให้เด็กเกลียดเพลงที่ร้อง แต่ควรร้องเพลงซ้ำ ๆ ทั้งเพลงและร้องบ่อย ๆ
6. ถ้าเด็กไม่สามารถออกเสียงได้ควรให้เวลาได้ฝึกร้อง และควรช่วยเด็กให้ร้องได้ถูกต้อง

7. ครูควรจำไว้ว่า ความสนุกสนานเป็นเป้าหมายที่สูงสุดของการร้องเพลง

ครูค่อย ๆ ทอยแนะนำเพลงใหม่ และร้องเพลงในหลายช่วงโอกาสตลอดวัน อาจมีการใช้หุ่นประกอบกระตุ้นให้เด็กทำท่าทางหรือเคลื่อนไหวร่างกายประกอบ พร้อมทั้งร้องคลอตามหรือครูอาจหยุดให้เด็กเติมส่วนที่หายไป เด็กอาจใช้เครื่องตีง่าย ๆ ประกอบด้วย ถ้าครูไม่แน่ใจในความสามารถในการร้องเพลงของตน อาจทำสิ่งต่อไปนี้

1. ใช้เทปบันทึกเสียง
2. ฝึกก่อนร้องให้เด็กฟัง
3. สอนให้เด็กที่มีความสามารถหนึ่งคนหรือกลุ่มเล็กก่อนแล้วให้เด็กเหล่านี้

เป็นผู้ช่วย

4. หาเครื่องช่วย เช่น เครื่องเคาะจังหวะ

เด็กแสดงออกถึงความรู้สึกในเพลงต่าง ๆ การร้องเพลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติอย่างมีความสุข ดังนั้น การร้องเพลงจึงเป็นกิจกรรมที่ควรมีทุกวัน การเลือกเพลงควรให้เหมาะสมกับระดับเสียงของเด็ก การร้องเพลงอาจทำได้ในช่วยเวลาการเล่น การศึกษานอกสถานที่ หรือระหว่างการแสดงละคร มีอุปกรณ์ดนตรีหรือแผ่นเสียงประกอบ (เขาวงกต เดชะคุปต์. 2542ค : 87)

เด็กอายุ 4 – 5 ขวบชอบร้องเพลงในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เวลาร้องเพลงยังคงเป็นเวลาช่วงสั้น ๆ และไม่เป็นทางการ อาจจะทำตลอดวัน มีการทำท่าทางประกอบเพลง เนื้อเพลงมีคำซ้ำ ๆ

สรุป ครูมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ การเรียนจะประสบผลสัมฤทธิ์ขึ้นอยู่กับความสามารถของครู ซึ่งเพลงประกอบการสอนจะช่วยครูในการนำไปปรับใช้ทักษะทางด้านต่าง ๆ ของเด็ก การสอนเพลง ครูควรทยอย แนะนำบทเพลงใหม่ ๆ ร้องเพลงซ้ำ ๆ ให้เด็กฟังก่อน ควรมีการใช้สีหน้าและท่าทางประกอบและให้เด็กร่วมร้องเพลงไปกับครู อาจใช้สื่อประกอบอื่น ๆ เช่น เทปบันทึกเสียง เครื่องช่วยเคาะให้จังหวะ หรือแผ่นเสียงดิจิทัลประกอบ โดยเนื้อหาของบทเพลงต้องง่าย ๆ เด็กออกเสียงได้ และต้องจดจำไว้ว่าความสนุกสนานคือเป้าหมายสูงสุดของการร้องเพลง

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

งานวิจัยในประเทศ

ฐุภทอง ศรีทองท่วม (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนอนุบาลหนองคาย จำนวน 30 คน ผลพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .01

นงเยาว์ คลินิกคล้าย (2543 : บทคัดย่อ) ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .001

ปราณี คำแหง (2547 : บทคัดย่อ) การศึกษาความสามารถในการเข้าใจภาษาของเด็กกลุ่มดาวน์อายุ 3-5 ปี โดยใช้เพลงประกอบจังหวะของนักเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า เด็กกลุ่มดาวน์อายุ 3-5 ปีที่ได้รับการสอนโดย

ใช้เพลงประกอบจังหวะมีความเข้าใจภาษาก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05

ธนาภรณ์ ธนิตยธีรพันธ์ (2547 : บทคัดย่อ) การพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลงของนักเรียนอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนอนุบาลสังขสิทธิ์ ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลงก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .01

สุวรรณ ก้อนทอง (2547 : บทคัดย่อ) ผลการจัดกิจกรรมศิลปะประกอบเพลงดนตรีคลาสสิกที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนจินดารัตน์ จังหวัดลพบุรี ผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประกอบเพลงดนตรีคลาสสิกเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบปกติ มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประกอบเพลงดนตรีคลาสสิกและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบปกติ มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01

กรรณานุช เกษมสันต์ ณ อยุธยา (2548 : บทคัดย่อ) การศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาความรู้ที่ปรากฏในเพลงสำหรับการสอนเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับข้อความรู้ที่ปรากฏในเพลงและสื่อในทัศนของเพลงด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ภาษาและเสริมลักษณะนิสัย ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณข้อความรู้ที่ปรากฏในเพลงด้านเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กมีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 54.80 รองลงมาเป็นด้านธรรมชาติรอบตัว ร้อยละ 39.73 ด้านเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 8.67 และสื่อในทัศนของเพลง ด้านภาษามีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 93.61รองลงมา เป็นด้านวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 52.51 ด้านคณิตศาสตร์ มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 23.29เนื้อหาของวิชาทำให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวของบทเรียนได้รวดเร็วและง่ายขึ้นนักเรียนจะเกิดความสุขสนทนไม่เบื่อหน่าย ทั้งยังช่วยให้บทเรียนนั้นมีกิจกรรมอีกด้วยและในการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนมีความสำคัญและจำเป็นมาก การร้องการรำก็มีบทบาทที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม แต่การสอนร้องรำก็ควรให้สัมพันธ์กับวิชาการอื่น ๆ ด้วย

สรุปว่า เพลงมีอิทธิพลต่อชีวิตเป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวของบทเรียนได้ ข้อความรู้ที่ปรากฏในเพลงด้านเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กรวดเร็วและง่าย ผู้เรียนจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ ความสุขสนทน ทุกวงการอาศัยเพลงเป็นสื่อกลางเพื่อนำไปสู่เป้าประสงค์ในทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันการนำเพลงใช้ประกอบการสอนเด็กให้นำเข้าสู่บทเรียนในการสอน เด็กความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ

หรือสรุป จะช่วยให้เด็กมีความสุขสนุกสนานและมีความสุขในการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

ซูซาน มาร์ (นันทิรัตน์ คมขำ. 2539 : 48 ; อ้างอิงจาก ซูซาน มาร์ .1986 : 23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการสอนด้วยวิธีเดี่ยว และการสอนด้วยวิธีการหลายวิธีที่มีต่อความถูกต้องแม่นยำ ในการร้องเพลงของเด็กก่อนวัยเรียนพบว่า การสอนร้องเพลงโดยผ่านทางกิจกรรมสร้างสรรค์ การสื่อสารและการเล่นของเด็ก เป็นรูปแบบที่เห็นได้ชัดที่สุดของการแสดงออกทางดนตรีและเพลงของเด็ก นอกจากนี้ ผลจากวิจัยยังพบว่าจำนวนข้อความ วรรคตอน และจังหวะของเพลงมีผลต่อความถูกต้องแม่นยำในการร้องเพลงของเด็กก่อนวัยเรียน

เฟรเดอริค (โกวิท ชันศิริ. 2519 : อ้างอิงจาก เฟรเดอริค. 1983 : 34) นักการศึกษาชาวเยอรมัน ได้ทำการศึกษาเด็กอย่างใกล้ชิด และทำการทดลองสอนเด็กเล็ก โดยใช้การเล่นและการร้องเพลงเป็นเครื่องมือในการสอน พบว่า การเล่นและการใช้เพลงมีความสำคัญต่อเด็กเล็กและสามารถที่จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กอีกด้านหนึ่งด้วย

การ์ราซ (Karrach.1992 : 61) กล่าวว่าเพลงสำหรับเด็ก ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Childen Song หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า Nursery Rhymes นั้น จัดเป็นบทกวีนิพนธ์ชนิดแรกที่เราได้ฟังบทกวีนิพนธ์ประเภทนี้อาจจะไม่ใช่บทกวีนิพนธ์ที่ดีมากนัก แต่ฟังแล้วให้ความรู้สึกมีชีวิตชีวา มีจังหวะลีลาที่เด็กเล็ก ๆ ทุกคนจะชอบฟังและง่ายต่อการจดจำจากเนื้อหาของบทกวีนิพนธ์เหล่านี้ จะนำมนุษย์เราให้หลุดพ้นจากโลกปัจจุบันสู่ดินแดนแห่งจินตนาการ ดินแดนที่ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นนั้นแสนสุข สวยงามและชวนให้ใคร่รู้

สรุปได้ว่า การสอนโดยการใช้เพลงมาประกอบการสอนทั้งจำนวนข้อความ วรรคตอน และจังหวะของเพลง เป็นวิธีการที่ช่วยให้เด็กเกิดความจำได้อย่างแม่นยำ การที่เด็กได้การเล่นและการใช้เพลง สามารถที่จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กและเด็กมีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ ให้กับเด็กได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ที่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ(มหามงคล) เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 1 จำนวน 3 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ที่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (มหามงคล) เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 1 จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สุ่มห้องเรียนมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 3 ห้องเรียนด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม
2. ทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจำนวน 30 คน โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้มาจัดเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก คัดเลือกเด็กที่มีลำดับคะแนนน้อย 15 คน มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
2. แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงของเด็กปฐมวัย

2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

3. ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 ของกรมวิชาการ

4. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (มหามงคล) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 กระทรวงศึกษาธิการ

5. ผู้วิจัยสร้างแผนที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสที่กำหนดในด้านคุณธรรมโดยเลือก ด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทน อดกลั้น ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี

6. ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสเป็น 3 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติและกิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิถีทัศน์ แต่ละสาระที่เลือกเพลงให้สัมพันธ์กับหัวข้อเรื่อง ซึ่งในแต่ละแผนมีส่วนประกอบด้วย

6.1 เนื้อหา

6.2 จุดประสงค์การสอน

6.3 ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

ในการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส มี 3 ชั้น คือ

- ชั้นนำ เป็นชั้นการจัดกิจกรรมมุ่งใจให้เด็กได้เรียนรู้สาระที่ต้องการ

- ชั้นดำเนินกิจกรรมเป็น 3 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติและกิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิถีทัศน์ เป็นขั้นของการกระตุ้นคิด เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในสาระเรื่องที่เรียนให้มากยิ่งขึ้น

- ชั้นสรุปสาระที่เรียน เป็นขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ ที่เด็กจะสรุปสิ่งที่เรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการสอนเด็ก ซึ่งครูร่วมกันสนทนาสรุปและตอบคำถามเกี่ยวกับวินัยในตนเองตามเนื้อหาในบทเพลงและให้คำชมเชยเด็กที่สามารถแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองขณะที่ทำกิจกรรม พร้อมให้เด็กทำกิจกรรมเสริมบันทึกไปงานและบันทึกสมุดบันทึก"เด็กดีมีวินัย"ตามความสนใจของเด็ก

6.4 แนวการประเมินผลการสอน

วิธีการหาคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

1. นำแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์กิจกรรม สื่อการเรียนรู้และการประเมินผล แผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังมีรายนามต่อไปนี้

1) ผอ. อุดมศิลป์ ศรีสมบุญ	ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน
2) ผศ. วารุณี สกุลภารักษ์	อาจารย์สอนระดับการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3) อาจารย์ณัฐฐิณีชนินาถ บัณฑิตวัฒนภคินิภา	ประธานสายอนุบาล โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. นำแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยใช้เกณฑ์ความเห็นตรงกัน 2 ใน 3 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านดังนี้

- ปรับชื่อเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ให้ตรงกับด้านวินัยในตนเอง ได้แก่ เพลงฝั่งขยัน ตรงกับวินัยในตนเองด้านความสามัคคี
- ปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ได้แก่ กิจกรรมทำท่าทางประกอบเพลง สอดคล้องกับเพลงตบมือ เพลงกระเป่าหลงทาง
- ปรับกิจกรรมชั้นนำและขั้นสรุปให้สอดคล้องกับเนื้อหาในขั้นตอนการจัดกิจกรรม
- ปรับการใช้ภาษาในการตั้งคำถามเด็ก จากที่ใช้ภาษาค่อนข้างยาก ไม่ชัดเจน เปลี่ยนให้ชัดเจนเด็กเข้าใจง่ายขึ้น และให้สอดคล้องกับมโนทัศน์วัตถุประสงค์และการพัฒนาวินัยในตนเองที่กำหนดไว้

3. นำแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 - 6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความชัดเจนของขั้นตอนการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสเพื่อการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ(มหามงคล) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ พบว่า เด็กสามารถทำกิจกรรมได้ เวลาในการดำเนินกิจกรรมและอุปกรณ์มีความเหมาะสม แต่เด็กค่อนข้างขาดความมั่นใจในการทำกิจกรรม ยังสับสนในเวลาแบ่งกลุ่ม เช่น ยังขาดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มมีการแย่งอุปกรณ์กัน เวลาให้แสดงความคิดเห็นไม่กล้าตอบ และขั้นตอนของการทำกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เด็กบางคนจะไม่ค่อยคิด คอยลอกเลียนแบบเพื่อน และขั้นสรุปเด็กส่วนใหญ่จะนิ่งเฉยจากข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยต้องปรับกระบวนการสอนให้สร้างความสนใจของเด็ก มีส่วนที่ต้องมีการกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมและมีความสุขในกิจกรรมตลอดเวลา และสร้างความเป็นกันเองกับเด็กมากขึ้น เพื่อให้เด็กผ่อนคลายและเกิดการเรียนรู้ ขอบคิด และร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงเป็นข้อคิดเพื่อนำไปทดลองใช้จริง

4. นำแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสที่ได้รับการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นผู้วิจัย ได้นำแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสโครงสร้างและการนำไปสู่การปฏิบัติกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย การสังเกตพฤติกรรม การบันทึกพฤติกรรม เกณฑ์พัฒนาการและพฤติกรรมของนักเรียน 5 - 6 ปี จากคู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539) และเอกสารงานวิจัย การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟของต้องจิตต์ จิตดี (2547) ผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตยของศศิรินทร์ นิลจันทร์ (2547) และเอกสารทางการศึกษาปฐมวัย

1.2 ศึกษาแบบสังเกตพฤติกรรมของ อรวรรณ สุ่มประดิษฐ์ (2533) สายพิณ ปรุงสุวรรณ (2538) จินดา น้ำเจริญ (2540) เบญจวรรณ ศรีมารุต (2541) สุภัค ไหวหากิจ (2543) บุศรินทร์ สิริปัญญาธร (2541) ศิริรัตน์ ชูชีพ (2544) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง และได้ทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยตนเองของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ในช่วงเวลากิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรม

กลางแจ้ง กิจกรรมเสรี และสัมภาษณ์ครูประจำชั้นของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 ด้วยคำถามปลายเปิดด้านพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็ก 4 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทน อดกลั้น ความซื่อสัตย์ และความสามัคคี แล้วนำมาสร้างเกณฑ์การประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลพระตำหนักสวนกุหลาบทั้ง 4 ด้านจำนวน 20 ข้อ โดยสร้างเป็นแบบประเมินค่า กำหนดตัวเลข 3 ระดับ ได้แก่ 0,1,2 (Numerical Rating Scale)

1.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ทดลองใช้เบื้องต้นกับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เพื่อศึกษาความชัดเจนของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

การหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย

1. นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ จำนวน 3 ท่าน ดังรายนามต่อไปนี้

1) ผศ.เต็มสิริ นาวรังสี	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2) อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง	นักวิชาการศึกษา โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)
3) อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2. นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบประเมิน ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาความเห็นตรงกันของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน ดังต่อไปนี้

+1	หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าสอดคล้อง
0	หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจ
-1	หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้อง

3. ปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน ดังนี้

- ปรับปรุงภาษาด้านความรับผิดชอบ เช่น ตั้งใจทำงานจนสำเร็จ เปลี่ยนเป็น ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย
- ปรับปรุงภาษาด้านความอดทน เช่น ตั้งใจทำงาน เปลี่ยนเป็น ตั้งใจเพียรพยายาม
- ปรับปรุงภาษาด้านความสามัคคี เช่น ทำงานร่วมกับผู้อื่น เปลี่ยนเป็น ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เปลี่ยนเป็น ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ปรับปรุงภาษาด้านความซื่อสัตย์ เช่น ไม่พูดโกหก เปลี่ยนเป็น พูดความจริง และมาทันเวลา เปลี่ยนเป็น มาตรงเวลา
- ปรับรูปแบบกิจกรรมและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสังเกตให้มีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับเรื่องที่สังเกต เช่น กิจกรรมเสรี จัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่ม
- ปรับการใช้ภาษาในคำถามที่ใช้ในการประเมินเด็กแต่ละข้อให้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย

4. หาความเที่ยงตรงของแบบสังเกตโดยนำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ลงความเห็นและให้คะแนนแบบสังเกต แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับพฤติกรรมกับจุดประสงค์ แล้วคัดเลือกข้อที่มี IOC ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526 : 89) ซึ่งในการศึกษาในครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.78 – 1.00

5. แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ(มหามงคล) สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้ผู้สังเกต 2 ท่าน คือ ผู้วิจัยและอาจารย์ณรัชชา รัตโนภาส ซึ่งเป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ เป็นผู้ช่วยในการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย และบันทึกผลการสังเกตแล้วนำคะแนนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 ท่าน โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต (RAI : Rater Agreement Indexes) (Burry-Stock.1996 : 256) ได้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

6. นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ โดยผู้วิจัยคัดเลือกคือตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนนหาค่า

อำนาจจำแนก I เท่ากับ .20 ขึ้นไป วิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เหมาะสมสำหรับใช้ในการทดลอง จำนวน 20 ข้อ ดังนี้

ชุดที่ 1 ด้านความรับผิดชอบ	คัดเลือกไว้จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1,2,4,6,7
ชุดที่ 2 ด้านความอดทน	คัดเลือกไว้จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1,2,4,5,6
ชุดที่ 3 ด้านความสามัคคี	คัดเลือกไว้จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 2,3,5,6,7
ชุดที่ 4 ด้านความซื่อสัตย์	คัดเลือกไว้จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1,2,4,5,6

7. หาคความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มาวิเคราะห์ซ้ำเพื่อหา(Realiability) ทั้งฉบับ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 200 ; อ้างอิงจาก Cronbach. 1951)

วิธีดำเนินการทดลอง

2 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Quasi - Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยแบบการทดลองกลุ่มเดียว มีการวัดผลก่อนการทดลองและวัดผลทุกช่วงระยะเวลาของการทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองที่ประยุกต์มาจากการดำเนินการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ;และอังคณา สายยศ. 2538 : 249) ทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง จากนั้นจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์และทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในช่วงเวลาการทดลองทุก 2 สัปดาห์ ได้แก่ สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และ สัปดาห์ที่ 8 ซึ่งแบบแผนการทดลองดังกล่าวมีดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

ก่อนการทดลอง	ทำการทดลอง	หลังการทดลอง
T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง การสังเกตความมีวินัยในตนเองก่อนการทดลอง

X หมายถึง การดำเนินกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

T₂ หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองหลังการทดลอง
(สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และ สัปดาห์ที่ 8)

ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยมีแผนการทดลองดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ศึกษาเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย
  2. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในคาบกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ระหว่างเวลา 09.10 – 09.40 น. คาบกิจกรรมเสรี ระหว่างเวลา 10.00– 11.00 น. คาบกิจกรรมกลางแจ้ง ระหว่างเวลา 11.00 – 11.30 น. โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนพื้นฐานของเด็กปฐมวัยแต่ละคนในแต่ละด้าน
  3. ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ในช่วงเวลา 09.00 – 09.40 น. เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันอังคาร พุธและพฤหัสบดี วันละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เริ่มตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ถึง วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ดังมีกำหนดการตามจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ดังแสดงในตารางที่ 2
  4. ในช่วงเวลาการทดลอง ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และ สัปดาห์ที่ 8 โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง
- ตาราง 2 แสดงกำหนดระยะเวลาดำเนินการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

สัปดาห์ ที่	ชื่อเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส	ส่งเสริมวินัยในตนเอง
1.	เพลงตบมือ,เพลงดอกไม้แย้ม,เพลงฝั่งขยัน	ความรับผิดชอบ ,ความอดทน ,ความ สามัคคี
2.	เพลงกระเป๋าลงทาง,เพลงลูกหมีเด็กดี, เพลงนกกระจาบ	ความซื่อสัตย์, ความรับผิดชอบ ,ความ อดทน
3.	เพลงเรามารวมใจ,เพลงของเขาของเรา, เพลงประหยัดน้ำไฟ	ความสามัคคี , ความซื่อสัตย์ , ความ รับผิดชอบ
4.	เพลงลูกหมีหัวโน , เพลงลูกเปิดเจ็ดตัว , เพลงเรารักกัน	ความอดทน, ความสามัคคี , ความ ซื่อสัตย์

ตาราง 2 (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	ชื่อเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส	ส่งเสริมวินัยในตนเอง
5.	เพลงลูกหมีเด็กดี , เพลงนกกระจาบ , เพลง เรามารวมใจ	ความรับผิดชอบ , ความอดทน, ความ สามัคคี
6.	เพลงของเขาของเรา , เพลงประหยัดน้ำไฟ , เพลงลูกหมีหัวโน	ความซื่อสัตย์ , ความรับผิดชอบ, ความ อดทน
7	เพลงลูกเปิดใจตัว , เพลงเรารักกัน , เพลง ตบมือ	ความสามัคคี , ความซื่อสัตย์, ความ รับผิดชอบ
8	เพลงดอกไม้แม่ , เพลงผึ้งขยัน , เพลง กระเป่าหลงทาง	ความอดทน , ความสามัคคี , ความ ซื่อสัตย์

4. ในช่วงเวลาการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และ สัปดาห์ที่ 8 โดยใช้แบบสังเกต พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองซึ่งมีหลักการดำเนินการดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผู้วิจัยเป็นผู้สังเกต โดยมีผู้ช่วยวิจัยช่วยในการเก็บข้อมูล
2. เก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้านจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง จากกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง ในห้องเรียน 1 สัปดาห์ ก่อนการทดลอง
3. ทำการทดลองบันทึกให้คะแนนในแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เมื่อสิ้นสุดของช่วงจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสจบลงสังเกตพฤติกรรมในช่วงเวลา

จัด กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

4. ในการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวมผู้สังเกต จำนวน 2 คน

5. การฝึกผู้ช่วยผู้วิจัย

ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสังเกตดังนี้

5.1 ให้ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองทั้ง 4 ด้านให้ตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองให้เข้าใจตรงกัน

5.2 ฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

5.3 ฝึกการสังเกตจริงในช่วงที่ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวม ผู้สังเกตจำนวน 2 คน สังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง จากกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสรี กับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน และหาหลักฐานความเชื่อมั่นของผู้สังเกตโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry-Stock.1996 : 256)

6. การบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ถ้าในช่วงเวลาที่ทำการสังเกตเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองและช่องระดับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองตรงกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กที่ทำการสังเกตตรงกับข้อใดให้ทำเครื่องหมาย ✓ (ลงในช่องนั้น)

7. การบันทึกคะแนน ให้คะแนนของแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองกำหนดเป็น 0,1,2

8. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

9. เมื่อสิ้นสุดการทดลองนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานทุกด้านเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าเฉลี่ย (นิภา ศรีไพโรจน์. 2527 : 149)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัย

5.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (นิภา ศรีไพโรจน์. 2527 : 164) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
	$(\sum X)^2$	แทน	กำลังสองของผลรวมคะแนนแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัยทั้งหมด

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

5.2.1 การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสังเกตพฤติกรรมควมมีวินัยในตนเอง โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526 : 89)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต จากสูตร RAI (Burry – Stock. 1996 : 256)

$$RAI = 1 - \frac{\sum_k \sum_n |R_{1kn} - R_{kn}|}{KN(I - 1)}$$

เมื่อ	RAI	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต
	$R1_{kn}$	แทน	ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1
	$R2_{kn}$	แทน	ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 2
	N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่าง
	K	แทน	จำนวนพฤติกรรมย่อย
	I	แทน	จำนวนช่วงคะแนน (0 , 1, 2)

5.2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกต โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ลิ้น สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 200; อ้างอิงจาก Cronbach. 1951)

$$\alpha = \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
		แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละสองช่วงสัปดาห์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One – way analysis of Variance : repeated measure) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 261)

$$F = \frac{MS_{treat}}{MS_{res}}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ
	MS_{treat}	แทน	ค่าความแปรปรวนของสิ่งทดลอง
	MS_{res}	แทน	ค่าความแปรปรวนของส่วนที่เหลือ

เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้สถิติ t - test for Dependent Samples

5.3.2 การทดสอบนัยสำคัญโดยใช้สูตร t- test for Dependent Samples (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 193) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

$$= \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{\sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

=

เมื่อ t แทน ค่าเฉลี่ยในการแจกแจงแบบที
 D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
 N แทน จำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t – distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบเอฟ (F – distribution)
df	แทน	ขั้นแห่งความอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of square)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐานกลาง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คะแนนความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาของคะแนนความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คะแนนความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ผู้วิจัยคำนวณค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนคะแนนความมีวินัยในตนเองที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรม

ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยทั้งก่อนการจัดกิจกรรม และในช่วงการจัดกิจกรรม 4 ครั้ง ภายใน 8 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8) มาหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดัง ตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน

พฤติกรรมความมีวินัย		ระยะเวลา				
		ก่อน	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 4	สัปดาห์ที่ 6	สัปดาห์ที่ 8
ด้านความซื่อสัตย์	$\bar{X}$	10.13	10.00	20.27	27.53	25.47
	S.D.	1.30	1.51	5.92	3.36	3.76
ด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	10.87	12.47	21.27	22.93	28.40
	S.D.	1.25	1.60	5.02	5.12	2.59
ด้านความอดทน อดกลั้น	$\bar{X}$	11.33	13.53	16.20	21.00	25.87
	S.D.	1.23	2.95	2.57	5.28	5.08
ด้านความสามัคคี	$\bar{X}$	10.60	12.53	19.00	20.60	23.13
	S.D.	1.30	2.39	5.49	3.29	4.17
โดยรวม	$\bar{X}$	42.93	48.53	76.73	92.07	102.87
	S.D.	2.12	3.31	15.51	10.75	14.56

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.93 , 48.53 , 76.73 , 92.07 , 102.87 ตามลำดับ แสดงว่าตลอดระยะเวลาการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังนี้

คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเอง ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม ในสัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8 ในแต่ละด้าน ได้แก่

ด้านความซื่อสัตย์ เท่ากับ 10.13, 10.00, 20.27, 27.53, 25.47 ตามลำดับ

ด้านความรับผิดชอบ เท่ากับ 10.87, 12.47, 21.27, 22.93, 28.40 ตามลำดับ

ด้านความอดทน อดกลั้น เท่ากับ 11.33, 13.53, 16.20, 21.00, 25.87 ตามลำดับ

ด้านความสามัคคี เท่ากับ 10.60, 12.53, 19.00, 20.60, 23.13 ตามลำดับ

ซึ่งแสดงว่าตลอดระยะเวลาการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองในทุกด้านมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาของคะแนนความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้นำคะแนนความมีวินัยในตนเองที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรม
ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยทั้งก่อนการจัดกิจกรรม และในช่วงการจัดกิจกรรม 4 ครั้ง
ภายใน 8 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8) มาวิเคราะห์โดยใช้การ
วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาคะแนนความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน

ด้าน	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1	ระหว่างสัปดาห์	4	4130.19	1032.55	107.11**	.000
	ความคลาดเคลื่อน	56	540.01	9.64		
	รวม	74	5032.32			
2	ระหว่างสัปดาห์	4	3264.46	816.12	71.15**	.000
	ความคลาดเคลื่อน	56	642.54	11.47		
	รวม	74	4135.39			
3	ระหว่างสัปดาห์	4	2064.99	516.25	40.36**	.000
	ความคลาดเคลื่อน	56	716.20	12.79		
	รวม	74	3052.19			
4	ระหว่างสัปดาห์	4	2344.00	586.00	53.37**	.000
	ความคลาดเคลื่อน	56	614.8	10.98		
	รวม	74	3264.7			
รวม	ระหว่างสัปดาห์	4	41571.20	10392.80	126.31**	.000
	ความคลาดเคลื่อน	56	4607.6	82.28		
	รวม	74	49739.50			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเอง โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทนอดกลั้น และด้านความสามัคคี ในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านในแต่ละช่วงสัปดาห์อย่างน้อย 1 ช่วงสัปดาห์มีค่าแตกต่างกัน จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงดังนี้

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองโดยรวมของแต่ละสัปดาห์

ความแตกต่างระหว่างสัปดาห์	ผลต่างค่าเฉลี่ย	t	p
ก่อนทดลอง , สัปดาห์ที่ 2	+5.60	6.089**	.000
สัปดาห์ที่ 2 , สัปดาห์ที่ 4	+28.20	6.981**	.000
สัปดาห์ที่ 4 , สัปดาห์ที่ 6	+15.33	5.139**	.000
สัปดาห์ที่ 6 , สัปดาห์ที่ 8	+10.80	6.054**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองโดยรวมแต่ละคู่ได้แก่ ในช่วงก่อนทดลอง กับสัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 2 กับสัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 4 กับสัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 6 กับสัปดาห์ที่ 8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์ของแต่ละสัปดาห์

ความแตกต่างระหว่างสัปดาห์	ผลต่างค่าเฉลี่ย	t	p
ก่อนทดลอง , สัปดาห์ที่ 2	-0.13	.564	.582
สัปดาห์ที่ 2 , สัปดาห์ที่ 4	+10.27	6.260**	.000
สัปดาห์ที่ 4 , สัปดาห์ที่ 6	+7.27	5.326**	.000
สัปดาห์ที่ 6 , สัปดาห์ที่ 8	+2.07	4.372**	.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองแต่ละคู่ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2 กับสัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 4 กับสัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 6 กับ

สัปดาห์ที่ 8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในช่วงก่อนทดลอง กับสัปดาห์ที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของแต่ละสัปดาห์

ความแตกต่างระหว่างสัปดาห์	ผลต่างค่าเฉลี่ย	t	p
ก่อนทดลอง , สัปดาห์ที่ 2	+1.60	2.667	.018
สัปดาห์ที่ 2 , สัปดาห์ที่ 4	+8.80	6.147**	.000
สัปดาห์ที่ 4 , สัปดาห์ที่ 6	+1.67	.913	.377
สัปดาห์ที่ 6 , สัปดาห์ที่ 8	+5.47	5.470**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองแต่ละคู่ ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ สัปดาห์ที่ 2 กับสัปดาห์ที่ 4, และสัปดาห์ที่ 6 กับสัปดาห์ที่ 8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในช่วงในช่วงก่อนการทดลอง กับสัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 4 กับสัปดาห์ที่ 6 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองด้านความอดทนอดกลั้นของแต่ละสัปดาห์

ความแตกต่างระหว่างสัปดาห์	ผลต่างค่าเฉลี่ย	t	p
ก่อนทดลอง , สัปดาห์ที่ 2	+2.20	2.730	.016
สัปดาห์ที่ 2 , สัปดาห์ที่ 4	+2.67	2.684	.018
สัปดาห์ที่ 4 , สัปดาห์ที่ 6	+4.80	3.804**	.002
สัปดาห์ที่ 6 , สัปดาห์ที่ 8	+4.87	3.348**	.005

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองแต่ละคู่ ได้แก่ ด้านความอดทน อดกลั้น สัปดาห์ที่ 4 กับสัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 6 กับสัปดาห์ที่ 8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในช่วงก่อนการทดลอง กับสัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 2 กับสัปดาห์ที่ 4 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองด้านความสามัคคีของแต่ละสัปดาห์

ความแตกต่างระหว่างสัปดาห์	ผลต่างค่าเฉลี่ย	t	p
ก่อนทดลอง , สัปดาห์ที่ 2	+1.93	2.906	.011
สัปดาห์ที่ 2 , สัปดาห์ที่ 4	+6.47	4.226**	.001
สัปดาห์ที่ 4 , สัปดาห์ที่ 6	+1.60	1.011	.329
สัปดาห์ที่ 6 , สัปดาห์ที่ 8	+2.53	1.969	.069

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองแต่ละคู่ ได้แก่ ด้านความสามัคคี สัปดาห์ที่ 2 กับสัปดาห์ที่ 4 มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในช่วงในช่วงก่อนการทดลอง กับสัปดาห์ที่ 2 , สัปดาห์ที่ 4 กับสัปดาห์ที่ 6 และ สัปดาห์ที่ 6 กับสัปดาห์ที่ 8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมการมีความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลของจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการมีความมีวินัยในตนเองโดยเฉลี่ยรวมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสองสัปดาห์
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการมีความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความอดทน อดกลั้น ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสองสัปดาห์

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสในแต่ละช่วงสองสัปดาห์แตกต่างกัน โดยกำหนดสมมติฐานเฉพาะดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของคะแนนพฤติกรรมการมีความมีวินัยในตนเองโดยเฉลี่ยรวมก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมโดยการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสในแต่ละช่วงสองสัปดาห์แตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของคะแนนพฤติกรรมการมีความมีวินัยในตนเองแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทนอดกลั้น ก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสองสัปดาห์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ที่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (มหามงคล) เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ที่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (มหามงคล) เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สุ่มห้องเรียนมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 3 ห้องเรียน ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม
2. ทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจำนวน 30 คน โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้มาจัดเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก คัดเลือกเด็กที่มีลำดับคะแนนน้อย 15 คน มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระยะเวลาในการวิจัย

การทดลองครั้งนี้กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ใช้เวลาในการวิจัยสัปดาห์ละ 3 วันครั้งละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง 4 ด้าน
  - 2.1 ความรับผิดชอบ
  - 2.2 ความสามัคคี
  - 2.3 ความซื่อสัตย์
  - 2.4 ความอดทน อดกลั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง
2. แผนการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

วิธีการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในช่วงเวลาจัดกิจกรรมปกติ ในคาบกิจกรรมเสริมประสบการณ์ คาบกิจกรรมเสรีและคาบกิจกรรมกลางแจ้ง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนพื้นฐาน (Base Line) ของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองนักเรียนแต่ละคนในแต่ละด้าน
2. ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ในคาบกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์สัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันอังคาร พุธ และพฤหัสบดี วันละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง
3. ในช่วงเวลาการทดลอง ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของกลุ่มที่ศึกษาทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8 โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปแปลความหมายต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและในระหว่างสัปดาห์โดยใช้สถิติ t – test for Dependent Samples
2. หาค่าสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองแต่ละด้านของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงสองสัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8) จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงสองสัปดาห์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One – way analysis of Variance : repeated measure) และถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบความแตกต่างแต่ละช่วงสองสัปดาห์ โดยใช้สถิติ t – test for Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสามัคคี ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความอดทน มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยภาพรวมและจำแนกรายด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงเวลากิจกรรม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสในแต่ละช่วงสองสัปดาห์แตกต่างกันสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ลักษณะของเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เป็นเพลงที่ได้ัญเชิญพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ได้พระราชทานในวโรกาสต่างๆ เป็นเพลงที่มีเนื้อหาชัดเจนในเรื่องภาษาในเนื้อเพลงเหมาะสมกับวัยของเด็ก เนื้อหาสาระที่สื่อตรงกับการปลูกฝังความมีวินัยในตนเอง ได้ชัดเจนชัดคำในลักษณะเสียงที่แตกต่างกัน เช่น สูง ต่ำ หนัก เบา และจังหวะของทำนองเพลงไม่เร็วจนเกินไปเด็กสามารถฟังและร้องตามได้อย่างชัดเจน เด็กเกิดความซาบซึ้งถึงจังหวะและเนื้อหาในเพลง เนื้อหาของบทเพลงที่คัดเลือกมาสอดแทรกสาระเน้นด้านการแสดงพฤติกรรมที่ครอบคลุมความมีวินัยในตนเองได้แก่ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทน การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เล่น ทำงานมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและผู้อื่น ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้น รู้จักควบคุมตนเองและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่สังคมยอมรับได้ (วรภรณ์ รักรวิชัย : 2533 : 108 – 109) สอดคล้องกับดวงเดือน พันธุมนาวิน การพัฒนาทางการเรียนรู้ในขณะเด็กได้มีโอกาสติดต่อกับผู้อื่นนั้นจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปได้อย่างรวดเร็ว การพัฒนาทางจริยธรรมมิใช่การรับรู้จากการพร่ำสอนจากผู้ใหญ่หรือผู้อื่น แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนเองกับผู้อื่น การส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยใช้บทเพลง เป็นวิธีที่ได้ผลดีที่สุด วิธีหนึ่ง เนื่องจากเด็กชอบเพลงอยู่แล้วโดยธรรมชาติ ชอบกระโดดโลดเต้นไปตามจังหวะ หากเราสามารถนำเพลงมาประกอบการสอนโดยให้เด็กมีโอกาสได้ร้องเล่นหรือได้ฟัง เด็กก็จะเกิดความสนุกสนาน ได้พักผ่อนจิตใจได้เปลี่ยนอิริยาบถ ได้ความรู้เกิดความสุขซาบซึ้งในความไพเราะของเด็กและเด็กจะเกิดเจตคติที่ดีต่อเรื่องราวต่างๆที่บรรจุไว้ในเพลงโดยไม่ต้อง

บังคับแต่อย่างใดเสียงเพลงจึงมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก (เบญญา แสงมลิ, เรื่องอุไร กุศลา
ลัยและฉ้วน ควันธรรม : 2526 :15) ซึ่งตรงกับแนวคิดในงานวิจัยของ ธนาภรณ์ ธนิตยธีรพันธ์
(2547 : 68) ที่พบว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลงช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์สัมผัสพัฒนาการเด็ก
ได้ประสบความสำเร็จจากการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง กล้าเผชิญต่อความจริง กล้าพูด กล้า
แสดงออก สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

2. การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เป็นการกระตุ้นให้เด็กช่วยกัน
นำแนวคิดจากเพลงและบทบาทจากเพลงมาเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนเอง การจัดกิจกรรม
เสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามแนวพระราช
ดำรัสซึ่งเป็นเพลงที่เผยแพร่ในรูปแบบของวีดิทัศน์ เทปเพลง เพลงที่คัดเลือกมามีเนื้อหาที่สอดแทรก
สาระเน้นด้านการแสดงพฤติกรรมที่ครอบคลุมความมีวินัยในตนเองได้แก่ ความรับผิดชอบ ความ
สามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทน เนื้อหาสาระในเพลงมีความเหมาะสมสอดคล้องกับ
พัฒนาการช่วงวัยของเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งมีวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมเพลงตามลำดับ
ขั้นตอน ดังนี้

การนำเข้าสู่กิจกรรม ให้เด็กปรับเปลี่ยนอิริยาบถในการเคลื่อนไหวร่างกายในท่าทาง
ต่างๆและให้ฟังเพลงเบาๆ เพื่อเป็นการปรับคลื่นสมองให้เด็กผ่อนคลาย กระตุ้นจิตใจสร้างความสนใจ
ให้กับเด็กและให้ความรู้แก่เด็กตามจุดประสงค์การสอน โดยให้เด็กตอบคำถามอย่างอิสระ(กุลยา ตันติ
ผลาชีวะ.2547ค:13)คำถามที่ครูใช้ถามจะเป็นคำถามปลายเปิดที่ใช้คำถามว่าอย่างไร ทำไม เพราะ
เหตุใด ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมพระราชดำรัสเพลงผึ้ง ผู้วิจัยให้เด็กฟังเพลง
แล้วถามเด็กว่า เนื้อหาในเพลงผึ้งเป็นอย่างไร ทำไมผึ้งถึงชอบน้ำหวานของดอกไม้ ถ้าผึ้งไม่ช่วยกันจะ
เป็นอย่างไร การตั้งคำถามเป็นการกระตุ้นให้เด็กคิดและตอบคำถามอย่างอิสระและเด็กจะตอบคำถาม
แตกต่างกันออกไปตามความคิดของตนเอง ทำให้เด็กเกิดความหลากหลาย การจัดกิจกรรมของครูใน
การใช้คำถามยั่วยุกระตุ้นให้ตอบเราความรู้สึกรู้สึกนึกคิดให้เด็กรู้ความหมายลึกซึ้งซึ่งเกิดการจดจำอย่างถาวร
การถามคือการบูรณาการเพื่อพัฒนาไปสู่การคิดการแสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึก ซึ่งเป็นการ
กระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย
(กรรณิการ์ กลิ่นหวาน.2547:77)สอดคล้องกับการศึกษาของละมุล ชัชวาล(2543:70)พบว่าเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเพลงการเล่นพื้นบ้านไทยประกอบคำถามปลายเปิดมีความคิดสร้างสรรค์
เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
ประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสกระตุ้นการเรียนรู้มีผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของ
เด็กปฐมวัยหลังจากการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

การดำเนินกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ครูกระตุ้นให้เด็กสะท้อนความคิดด้วยการเชื่อมโยง ข้อความรู้ความเข้าใจให้มากขึ้น เป็นกิจกรรมที่ครูต้องใช้คำถามกระตุ้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง กิจกรรมกับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เป็นการขยายความคิดของเด็กซึ่งการจัดกิจกรรมนี้จะ ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระชัดเจนขึ้น(กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547ค : 13)ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี(2544 : 366)ที่กล่าวว่าวิธีสอนที่ใช้เกมจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง เด็ก ได้รับความสนุกสนานเกิดการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราช ดำรัส ผู้วิจัยนำเพลงเรามารวมใจมาให้เด็กเล่นบทบาทสมมติ จัดกิจกรรมเพลงตบมือให้เด็กคิดท่าทาง ประกอบเพลง และเพลงของเขาของเราให้เด็กทำท่าทางประกอบตามวีดิทัศน์ จากการสังเกต พฤติกรรมของเด็กพบว่า เด็กกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กได้เพิ่มพูนความรู้และ ได้รับประสบการณ์ใหม่ที่กว้างขวางซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้พียาเจย์ (Piaget)กาเย่ (Gagne)และแบนดูรา(Bandura) ที่มีแนวคิดสอดคล้องกันว่ากระบวนการวางสมองและสิ่งแวดล้อมมี ความสัมพันธ์กับการเรียนรู้กล่าวคือการสร้างการเรียนรู้กับเด็กต้องเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับ เพื่อนครูและอุปกรณ์การศึกษา(กรรณิการ์ กลิ่นหวาน.2547 : 78) ซึ่งขั้นการดำเนินกิจกรรมของการจัด กิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสสามารถพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยใน ตนเองของเด็กปฐมวัยได้

การสรุปสาระที่เรียนรู้ เด็กจะสรุปเนื้อหาสาระจากการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา โดย กิจกรรมเป็นการถามให้เด็กได้บอกสิ่งที่ตนแสดงออกว่าคิดอย่างไรและรู้อะไรจากกิจกรรมที่ทำ ครูกับ เด็กสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันและนำไปงานศิลปะ ทำให้เด็กทำเป็นกิจกรรมที่เด็กได้นำเนื้อหาสาระที่ เรียนหรือความรู้ที่ได้ถ่ายทอดโยงความรู้ไปงานศิลปะที่ครูเลือกว่าเหมาะสมกับกิจกรรมสาระสิ่งที่เรียน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547ค : 14) สำคัญในการกระตุ้นให้เด็กได้เล่าอธิบายจากกิจกรรมประกอบ เพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เช่น กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติเพลงดอกไม้แย้ม กิจกรรมคิดท่าทาง ประกอบเพลงกระเป่าหลงทาง กิจกรรมทำท่าทางประกอบเพลงตามวีดิทัศน์เพลงนกกระจาบ แต่ละ กิจกรรมเสริมให้เด็กทำใบงานศิลปะ สมุดบันทึกเด็กดีมีวินัย เช่น ให้เด็กเลือกระบายสีภาพเหตุการณ์ที่ ตรงกับเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ ให้เด็กวาดรูปตัวละครในเนื้อหาสาระเรื่องที่เรียน ให้วาดภาพเนื้อหาสาระ เรื่องที่เรียนตามความเข้าใจ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์ตรงและได้ แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้น มีความสุข เพลิดเพลิน เช่น ให้เด็กวาดภาพตัวละครที่มีความขยันหมั่นเพียรในเนื้อหาสาระที่เรียน ฯลฯ เพื่อเป็น การตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาสาระในสิ่งที่เรียน ซึ่งเด็กอาจเกิดองค์ความรู้จากการคิดคนเดียว หรือคิดเป็นกลุ่ม เพื่อหลอมรวมความคิดของทุกคน ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมประกอบเพลง คุณธรรมตามพระราชดำรัส กิจกรรมคิดท่าทางประกอบเพลงตบมือ ครูสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม เช่น

เด็ก ๆ ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างไร หน้าที่ในความรับผิดชอบต่อเด็กมีอะไรบ้าง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับสุเมธนา พรหมบุญ (2544 :10) ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีจินตนาการสูงสามารถเล่าเรื่องสิ่งต่างๆตามความคิดของตนได้ เช่นเดียวกับ ไวโกตสกี(Vygotsky) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ ครู เพื่อนสอดคล้องกับแมคไอนีย์ (McInerney.1998:230) ที่กล่าวว่ากระบวนการคิดที่ต้องการจะอธิบายต่อเติมและการได้สรุปจากเพื่อนในกลุ่มที่มีเด็กมีความสามารถหลายระดับหลากหลายวิธีการเรียนรู้และหลายความคิดเป็นการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นหลังการจัดกิจกรรม

3. การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส แยกเป็นรายด้านดังนี้

3.1 พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ พบว่า ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรม พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนักเนื่องจากเด็กในวัยนี้ยังยึดติดอยู่กับตนเองเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาเมื่อได้นับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เด็กปฐมวัยเริ่มมีความรับผิดชอบสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้สื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลาย อาทิ เทปเพลง วีดีทัศน์ นิทาน เสื้อผ้า อุปกรณ์มุมบทบาทสมมติ หมวก ดอกไม้ กระเป่า เครื่องใช้ในห้องเรียน ฯลฯ รวมถึงเครื่องเขย่า เครื่องเคาะ และเครื่องดนตรีต่าง ๆ ประกอบกัน ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมของเนื้อหาในกิจกรรม ขั้นตอนในการนำอุปกรณ์เหล่านี้มาใช้กับเด็ก การฝึกเก็บอุปกรณ์เข้าที่อย่างมีระเบียบ การให้อุปกรณ์ตามกติกา ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนที่ได้พยายามแทรกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเล่นบทบาทสมมติตามเพลง เช่น เพลงดอกไม้แยมเด็ก ๆ จะแบ่งกลุ่มกันคิดทำทางตัวละครในกลุ่มของตนเอง ใครจะแสดงเป็นอะไร ใครจะเป็นคนดูแลดอกไม้ ใครจะรับผิดชอบรดน้ำดอกไม้ เด็ก ๆ จะวางแผนตกลงหน้าที่ของตัวละครกัน ซึ่งเนื้อหาของเพลงจะแสดงถึงหน้าที่รับผิดชอบเด็กสามารถทำกิจกรรมได้ และถ่ายทอดเข้าใจถึงหน้าที่ความรับผิดชอบได้สำเร็จทุกกลุ่ม กิจกรรมการทำท่าทางประกอบเพลงตามวีดีทัศน์ เช่น เพลงฝั่งขยัน เด็กแต่ละกลุ่มสามารถคิดท่าทางประกอบเพลงได้แตกต่างกันแต่ทุกกลุ่มมีความเข้าใจในเนื้อหาของเพลงทุกกลุ่มทำท่าทางลักษณะของฝั่งที่บินทำงานได้ กิจกรรมการคิดท่าทางประกอบเพลง เด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินไม่เบื่อ ไม่รู้สึกว่าเป็นการถูกบังคับ แต่เป็นสิ่งที่เด็กกระทำด้วยตนเองตามความพอใจ การฝึกฝน การทำอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำในทุก ๆ กิจกรรมที่เด็กเกิดความรู้สึกคุ้นเคยดังคำกล่าวของพระธรรมปิฎก (2537: 60) ที่ว่า พื้นฐานวินัยเกิดจากการสร้างความเคยชินที่ดีซึ่งเกิดจากการไม่บังคับ แต่ให้เด็กปฏิบัติโดยใช้เหตุผล ประกอบกับความหลากหลายของกิจกรรมที่ได้นำเอาบทเพลงที่เด็กคุ้นเคย กิจกรรมที่สนุกสนานทำท่ายความสามารถ การที่เด็กแบ่งกลุ่มกันเล่น ช่วยกันร้องเพลง ช่วยกันคิด

ท่าทางประกอบการแสดงบทบาทสมมติ การแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้เองทำให้เด็กสามารถซึมซับความรับผิดชอบไปโดยไม่รู้ตัว มันทิงเจอร์ กล่าวว่า เด็กอายุ 5 – 6 ปี มีความสนใจที่จะเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อนและปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สามารถทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในกลุ่มให้บรรลุสำเร็จได้ (Munsinger.1975 :19)

การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบได้อย่างต่อเนื่องสูงเป็นลำดับที่ 1 เป็นเพราะการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสเป็นที่สนใจตอบสนองความต้องการของเด็กปฐมวัยในการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่หรืออาจเป็นประสบการณ์ที่เด็กเคยได้รับมาแล้วเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เด็กสนใจใคร่รู้ อยากลองปฏิบัติตามตัวละครที่ชื่นชอบ ตอบสนองความสนใจและความต้องการของเด็กปฐมวัย ในเนื้อเพลง จึงเกิดการแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบขึ้นอย่างเด่นชัดในช่วงของการทดลอง ประกอบกับเนื้อหาของเพลงที่คัดเลือกมาเน้นการส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ เนื้อเพลงเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก การสร้างบรรยากาศของกิจกรรมให้สมจริงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้สึกประทับใจและอยากกระทำเหมือนตัวละครในเพลง จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยระหว่างที่ดำเนินการจัดกิจกรรมเล่นบทบาทสมมติเด็กให้ความสนใจมาก มีการพูดคุยซักถาม เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับครู และเด็กกับเพื่อน ตลอดช่วงของการจัดกิจกรรมและเด็กสามารถจำเรื่องราวในเนื้อเพลงที่ประทับใจได้ สามารถบอกถึงตัวละครในเพลงได้ว่าใครทำอะไรที่ไหนเมื่อไร และบอกผลของการกระทำได้อย่างชัดเจน เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังทำกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสจากเนื้อหาของเพลง จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องในสัปดาห์ที่3ถึงสัปดาห์ที่ 8 อาจกล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสเหมาะสมกับช่วงระยะเวลาสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนั้นการส่งเสริมลักษณะนิสัยความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานชีวิตให้กับเด็กปฐมวัย ดังที่ฟอสเตอร์ (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537 ; อ้างอิงจาก Foster. 1953) สรุปว่า คนที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่นเป็นคนที่มีความสุขและปรับตัวได้ดี ส่วนที่ไม่มี ความรับผิดชอบมักเป็นคนที่ไม่ค่อยมั่นใจในตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น คิดถึงแต่ความต้องการและความสนใจของตนเองและดังที่ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2538ก : 64) กล่าวไว้ว่า ครูมีบทบาทสำคัญ ครูเป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์ โดยการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้เชื่อว่า เด็กเรียนรู้จากเสริมแรงการลงโทษการสังเกต และการเลียนแบบ โดยครูคัดเลือกเพลง อธิบาย และกระตุ้นโดยใช้คำถาม ชักนำให้เด็กได้เสนอความคิด ให้เด็กเลือกเล่นเรียนรู้อย่างอิสระ การที่เด็กได้เลือกเล่นทำกิจกรรมเลือกใช้อุปกรณ์ในการเล่นเอง เป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ช่วงเวลาสามารถเปลี่ยนแปลงระดับความมีวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์แตกต่างกันและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น และจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยขณะเล่นกิจกรรมเสรี เล่นตามมุม เด็กไม่นำของเล่น อุปกรณ์ไปเป็นของตนเอง และเมื่อเห็นของเล่นหรืออุปกรณ์ตกหล่น เด็กเก็บมาส่งคืนครู พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์นี้แสดงออกให้เห็นการเปลี่ยนแปลงได้ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 2 ถึงสัปดาห์ที่ 4 และเห็นการแสดงพฤติกรรมชัดเจนมากขึ้นในสัปดาห์ที่ 5 ถึง สัปดาห์ที่ 8 ซึ่งส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์มาจนกระทั่งสิ้นสุดการทดลอง ตัวอย่างเช่น เด็กกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งเก็บดินสอได้ในห้องเรียนมาบอกผู้วิจัยว่า “หนูเก็บดินสอได้ ไม่ใช่ของหนู” แล้วส่งดินสอมาให้ผู้วิจัย การแสดงพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองแล้วหลายสัปดาห์ บ่งชี้ได้ว่าเด็กปฐมวัยเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของบริเวอร์

บริเวอร์ (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2542ข : 15 ; อ้างอิงจาก Brewer.1992 : 171-172) ให้แนวคิดไว้ว่า ครูต้องเป็นผู้ช่วยให้เด็กบรรลุศักยภาพที่ต้องการด้วยการกระตุ้นให้กำลังใจ แนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ สังเกตและมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับเด็กสร้างบรรยากาศที่ดีจึงกล่าวได้ว่าการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ที่คัดเลือกเนื้อหาส่งเสริมลักษณะนิสัยความมีวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างความเห็นความแตกต่างระหว่างก่อนที่เด็กจะได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสและหลังจากที่เด็กได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส กิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสจึงเหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสร้างลักษณะนิสัยใหม่สำหรับเด็กปฐมวัย

3.4 พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความอดทน พบว่า ในช่วงเวลาจัดกิจกรรมโดยใช้การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เด็กปฐมวัยมีความอดทน อดกลั้น สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่มที่เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกความอดทน อดกลั้นจากความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจกัน โดยในระยะแรกของกิจกรรม พบว่าเด็กยังมีพฤติกรรมการยึดตนเองในลักษณะต่าง ๆ เช่น ว่ากล่าว พุดก่อกวนผู้อื่นแย่งอุปกรณ์ ฯลฯ แต่หลังจากดำเนินกิจกรรมไปได้สักระยะหนึ่ง พฤติกรรมการยึดตนเองในลักษณะดังกล่าวลดน้อยลง เปลี่ยนเป็นพฤติกรรมความร่วมมือความเอื้อเฟื้อเสียสละ อดทนรอคอยเพิ่มขึ้นประกอบกับกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส มีการวางแผนการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ สามารถตอบสนององวิธีการเรียนรู้ของเด็กที่แตกต่างกันได้เป็นอย่างดี กิจกรรมสนุกสนานทำท่าย ช่วยสร้างความกระตือรือร้นอยากติดตามการใช้สื่อ อุปกรณ์หลากหลายชนิดที่สอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมเพิ่มความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ รักตวรรณ ศิริภาพร

(2532 : 56) ที่กล่าวว่ากิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุและบุคคล จะทำให้เรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติตนในสังคมทำให้มีความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น อันจะเป็นแนวทางในการฝึกเด็กให้มีความอดทน อดกลั้นมากขึ้น

การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู การชี้แนะของครูที่อยู่ภายใต้บรรยากาศที่อิสระและผ่อนคลาย ครูไม่ได้บังคับหรือออกคำสั่งแต่ใช้วิธีชักชวนให้เด็กเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่เกิดจากการปฏิบัติ ซึ่งทำให้เด็กยอมรับและปฏิบัติตามครูด้วยดี พบว่าวิธีการดังกล่าวทำให้เกิดกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นเด็กสามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และข้อตกลง กล้าแสดงออกเพราะธรรมชาติของเด็กวัยนี้จะชอบเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ที่มีความสามารถหรือบุคคลที่เด็กพอใจ (กิ่งแก้ว อุตถากร. 2513 : 8)

นอกจากนี้ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกัน เด็กจะมีการแลกเปลี่ยนและรับรู้ความหลากหลายของความคิดและจินตนาการ จากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน บางกิจกรรมมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยจะหมุนเวียนผลัดกันเป็นผู้นำ ผู้ตาม ทำให้รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและของเพื่อนในกลุ่มสอดคล้องกับคำกล่าวของอีริคสัน (Erikson) ที่ว่า เด็กอายุ 3-6 ปีสามารถพัฒนาความร่วมมือและการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีได้ (Maier.1969 : 32-35) สอดคล้องกับงานวิจัยของทองคำ บุญประเสริฐดี (2534 : 135 - 136) ที่พบว่า เด็กปฐมวัยที่สอนโดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ความสามารถทางสังคม เช่น การเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่สอนโดยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยมีความสนใจในกิจกรรมมีการร่วมทำกิจกรรมอย่างสนุกสนานสนใจสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมและมีความสนใจเพลงทุกเพลงเด็กปฐมวัยชอบรูปแบบของกิจกรรมทั้ง 3 รูปแบบ

2. ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน มีสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายสื่ออุปกรณ์บางชนิดนักเรียนยังไม่เคยสัมผัส ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง

3. ในช่วงแรก ๆ ของการทดลอง เด็กยังไม่คุ้นเคยกับกิจกรรมแต่ละชนิด เด็กต้องใช้เวลาปรับตัวทำความรู้จักสร้างความคุ้นเคย จึงต้องใช้เวลาที่จะอธิบายสร้างความเข้าใจและกระตุ้นบ้างตามสมควร ซึ่งในระยะนี้เด็กบางคนยังทำกิจกรรมได้ยังไม่เต็มที่ เด็กบางคนจะไม่ร่วมร้องเพลงหรือทำกิจกรรม ดังนั้นครูต้องกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ครูต้องเข้าใจพัฒนาการและความแตกต่างของเด็ก เมื่อเด็กเข้าใจกิจกรรม มีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม เด็กสามารถทำกิจกรรมได้ดีและสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องตามพฤติกรรมด้านวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

4 ในช่วงระยะเวลาหลังเด็ก ๆ เริ่มคุ้นเคยทำให้เข้าใจกิจกรรมได้รวดเร็วขึ้นสามารถปรับตัว มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถเรียนรู้กิจกรรมได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการจัดกิจกรรมประกอบ เพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสส่งผลให้เด็กพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยยิ่งขึ้น เด็ก เริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความอดทนในการทำกิจกรรม มีความ ซื่อสัตย์ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน มีความรักสามัคคีกันในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็น ต้น

5. กิจกรรมแต่ละกิจกรรมต้องคัดเลือกเนื้อหาเรื่องราวที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยในตนเอง การ ดำเนินกิจกรรมควรเหมาะสมกับวัยของเด็ก พัฒนาการและความสนใจของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นการ กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจมากขึ้น ซึ่งแต่ละกิจกรรมต้องมีการเตรียมการอย่างดี เพื่อให้การดำเนิน กิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น

6. หลังจากเด็กได้ทำกิจกรรมในแต่ละวัน ควรให้เด็กมีการบันทึกสมุดบันทึกเด็กดีมีวินัย ตามความสนใจของเด็ก

7. สื่อ อุปกรณ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ควรมีการเตรียมการให้มีจำนวนที่เพียงพอ และเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาของแต่ละกิจกรรม เด็กสามารถดัดแปลงมาประกอบกิจกรรมได้ หลายรูปแบบ และสามารถคิดสร้างสรรค์ใช้สื่อในการทำกิจกรรมได้หลากหลาย

8. เพลงมีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึกของเด็กทำให้เด็กผ่อนคลายความเครียดสนุกสนานมี ความสุขและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามบทเพลงที่ฟัง ดังเช่นเพลงคุณธรรมที่นำมาให้เด็กได้ทำ กิจกรรมเด็กมีพฤติกรรมด้านวินัยในตนเอง สามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง คือ รูปแบบ แต่ละกิจกรรมที่让孩子ทำต้องมีการวางแผนกระบวนการที่ชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์แนะนำ กติกาและมีการปฏิบัติ อธิบาย เป็นตัวอย่างให้ดูก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

2. กิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมควรมีการสลับและใช้เพลงที่มีลำดับของความยากง่ายของเพลง คุณธรรม เช่น ความรับผิดชอบ การเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน อดทน และซื่อสัตย์

3. กิจกรรมที่ครูจัดควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมหาสื่ออุปกรณ์ หรือร่วมกันประดิษฐ์ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจและอยากเรียนรู้ในกิจกรรมต่าง ๆ

4. ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และมโนทัศน์ที่ตั้งไว้ กระตุ้นถามเด็กเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และมโนทัศน์ของเพลง

5. ในการใช้เพลงประกอบกิจกรรมต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม เช่น ขนาดของห้องเรียน สภาพแวดล้อมของห้องเรียน เมื่อเปิดเพลงเด็กสามารถฟังเนื้อเพลงได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสไปทดลองกับเด็กในระดับอื่น เช่น เด็กพิเศษควรเป็นการจัดสภาพแวดล้อมและการเปิดเพลง

2. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรูปแบบกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมการละเล่นแบบไทย

3. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ที่มีต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ เป็นต้นควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2521). *ศีลธรรมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- กรมวิชาการ.(2537ก). *คู่มือและสื่อสารพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง. โครงการวิจัยและพัฒนา
ระบบงานแนะแนวในและนอกสถานศึกษา,ศูนย์แนะแนวการอาชีพ.กรุงเทพฯ :*
โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2540 ข). *คู่มือหลักสูตรก่อนปฐมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6ปี).*
- (2542 ค). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้าน
ด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.*
- (2542 ง). *ความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองของโครงการศึกษา
ศักยภาพของเด็กไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.*
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ.(2523). “แนวทางการพัฒนาจริยธรรม, ”ในการประชุมทางวิชาการ
เกี่ยวกับจริยธรรมไทย.หน้า 60-61 กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- กรมอนามัย. (2539). *พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส*. กรุงเทพฯ : บริษัทต้นไทย.
- กฤษณี ภูพัฒน์. (2538). *การศึกษาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ปกครองใช้ชุดให้
ความรู้ แก่ผู้ปกครองส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ในชีวิตประจำวัน
เรื่อง“ขอให้หนูคิดเอง” และผู้ปกครองใช้กิจกรรมตามปกติในชีวิตประจำวัน
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- กิ่งแก้ว อัดถากร. (2513). *วรรณกรรมจากบ้านใน เอกสารการนิเทศการศึกษาหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู ; 113*
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). *ลักษณะชีวิตสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ซัคเซสมีเดีย.
- กาญจนา หาสิตะพันธ์. (2517). *วินัยในตนเอง ชุมทางวิชาการ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.*
- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2542 ก เมษายน). “การฝึกวินัยเด็ก” *วารสารการศึกษาปฐมวัย*
3 (2) : 60-65
- (2542 ข). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ขวบ .กรุงเทพฯ ไซติสุขการพิมพ์.*
- (2547 ค). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรสโปรดักส์
จำกัด.*
- (2548 ง). *คู่มือการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้.สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- . (2548 จ มกราคม). “คุณค่าเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย,” การศึกษาปฐมวัย. 9(1) : 61
 กรรณานุช เกษมสันต์ ณ อยุธยา. (2548). *การวิเคราะห์เนื้อหาความรู้ที่ปรากฏในเพลง
 สำหรับเด็กปฐมวัย*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรรณิการ์ กลิ่นหวาน. (2547). *ผลของการจัดกิจกรรมเน้นผู้เรียน 4 แบบ ที่มีต่อการคิดแบบ
 อเนกนัยของเด็กปฐมวัย*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โกวิทย์ ชันธิศิริ. (2519ก). *กิจกรรมดนตรีสำหรับเด็ก*. เอกสารประกอบการเรียน
 แผนกวิชาสารัตถศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2520ข). *กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย : ดนตรีและการเคลื่อนไหว ใน
 หลักสูตรประถมศึกษา2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์สารมวลชนแผนกการพิมพ์.
- คณะกรรมการจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติ. (2542). *คำพ่อสอน ประมวลพระประมวลพระบรม
 ราโชวาทของพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ กรุงเทพ.
- จิตรา ชนะกุล. (2539). *ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรม
 ในวงกลมแบบกลุ่มย่อย* ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย)กรุงเทพฯ : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. (2531). *การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรม
 เลี้ยงดูต่างกันและอยู่ในชั้นเรียนของครูที่มีพฤติกรรมทางวาจาและท่าทางแตกต่างกัน*
 ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินดา น้ำเจริญ. (2540). *การศึกษาความมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมของเด็ก
 ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัยแบบวางแผนปฏิบัติทบทวน*
 ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2542). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมวินัยในตนเอง*.
 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ฉันทนา ภาคบงกชและคณะ. (2539ก). *โครงการวิจัยเรื่อง“การปลูกฝังวินัยของคนในชาติ”โครงการ
 ย่อยที่ 1 การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
 พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- (2546ข). สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีกับการอบรมเลี้ยงดูพระ
โอรสและพระธิดา : ทรงภาคเพียรและใฝ่เรียนใฝ่รู้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ; อมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ชม ภูมิภาค. (2525). บทความวิทยุกระจายเสียงของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย
ชุดการสอนเพื่อคุณธรรม กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญวิทยุการพิมพ์.ชมรมศิษย์กรรมฐาน
(2539) ประมวลพระบรมราชาโชวาทด้านศาสนาและจริยธรรม กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.
- ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา , หม่อม. (2521). กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย : ดนตรีและการเคลื่อนไหว ,
ในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชนแผนก
การพิมพ์.
- ดวงใจ เนตรโรจน์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความมีวินัยในตนเองชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 3 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2523). การพัฒนาจริยธรรม ตำราจิตวิทยา กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ต้องจิตต์ จิตดี. (2547). การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- เดือนใจ ยอดนิล. (2530). ผลการใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองอ้อ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก.ถ่ายเอกสาร.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. (2526). จริยธรรมและเจตคติวิทยาศาสตร์ของนิสิตวิทยาศาสตร์ศึกษา.รายงาน
การวิจัย.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิศนา แหมมณี ; และคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ : บริษัทเดอะมาสเตอร์ กรุ๊ป
แมนเนจเม้น จำกัด.
- ทัศนีย์ อินทรบำรุง. (2539). วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่า
นิทานก่อนกลับบ้าน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทองคำ บุญประเสริฐดี. (2534). *การทดลองใช้วิธีการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถทางสังคมของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.*

(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธนาภรณ์ ธนิตยธีรพันธ์. (2547). *การพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลง. ปรินญานิพนธ์กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)*

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ฐปทอง ศรีทองท่วม. (2538). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.*

(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2542). *การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวของคาร์ล ออร์ฟ.*

กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิภา ศรีไพโรจน์. (2527). *หลักการวิจัยเบื้องต้น* กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นงเยาว์ คลิกคล้าย. (2543). *ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.*

(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

นันทิรัตน์ คมขำ. (2539). *การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์*

คบ.(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2540). *ศิลปะการสร้างวินัยขณะใจลูก. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน แกรมมี.*

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2526). *การทดสอบแบบยิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ*

กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.

บุศรินทร์ สิริปัญญาธร. (2541). *แนวโน้มอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากกิจกรรมศิลปะแบบส้อมผสมเป็นกลุ่ม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)*

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เบญจวรรณ ศรีมารุต. (2541). *ระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน.*

ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เบญจพร สมานมาก.(2540). ผลของการจัดกิจกรรมละครสดเสริมจริยธรรมและการสนทนาเสริม
จริยธรรมที่มีต่อการรับรู้ทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญญาแสงมลิ. (2520ก). เพลงเด็กและวิธีเล่นประกอบ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- (2545ข). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ประทีน พวงสำลี. (2516). หลักนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : ศิริพัศดิ์.
- ปราณี คำแหง. (2547). การศึกษาความสามารถในการเข้าใจภาษาของเด็กกลุ่มอาการดาวน์
อายุ 3 – 5 ปี โดยใช้เพลงประกอบจังหวะ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2538). "สรุปคำบันทึกการตอบแบบสำรวจเกี่ยวกับวินัย
ของคนในชาติ" ณ สถานพำนักสงฆ์สาวยุทธธรรม อำเภอพนมสารคาม ฉะเชิงเทรา.
- พิทยา รุ่งราตรี. (2543). เพลงเพื่อการศึกษา "อำเภอใน 73 จังหวัดของไทย," พระนครศรีอยุธยา :
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พันธ์ศรี ลีทธิชัย. (2529). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิธีสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนโดยใช้เพลงประกอบและด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพระดับ
ปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 10-15 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- มิลินทร์ สำเนาเงิน.(2524). การประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในหลักสูตร
ประถมศึกษาพุทธศักราช 2503 และ พุทธศักราช 2521. ปริญญาานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยอดชาย แพชนะ. (2538). การเปรียบเทียบคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมวัดความซื่อสัตย์ที่มี
รูปแบบตัวเลือกคำตอบต่างกัน.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2536ก). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2540ข). ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2542ค). กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค.

- ยุพดี เตชะอังกูร. (2525). การทดลองขีดหนึ่งตะลุงเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านวินัยแห่งตน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2525ก). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญ
ทัศน์.
- .พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ. (2542ข). กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
-----.(2543ค). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- เรณู โกศินานนท์. (2522). ดนตรีคือภาษา. กรุงเทพฯ : หน่วยการศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา.
รักตวรรษ ศิริภาพร. (2532). ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้เฒ่าของเด็กปฐมวัยที่ได้
เล่นกิจกรรมการเล่นเพื่อคลายการฝึกตนเองเป็นศูนย์กลาง.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชดาภรณ์ อินทะนิน. (2544). การศึกษาแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมของ
นักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชตะ บัวสนธ์. (2540). การประเมินผลโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ แกรมมี
ละมุล ชัชวาล.(2543).ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านไทย ประกอบคำถามปลายเปิด ที่มีต่อ
ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลลอบ ชูติกร. (2537). เพลงและดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย,เอกสารประกอบชุดวิชาการวรรณกรรมและลีลา
คีตระดับปฐมวัย หน่วยที่ 8-10.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลัดดาวรรณ ญ ระนอง. (2525). การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลัดดาวลัย เกษมเนตร ;และคณะ. (2546). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิต
สาธารณะ : การศึกษาระยะยาว. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ สถาบันวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ;และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่5.กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.
- ลือชัย จิรวินิจนันท์. (2532). เพลงเพื่อชีวิต การนำเสนออุดมการณ์ใหม่ วิทยานิพนธ์
คณะรัฐศาสตร์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- วารารณณ์ รักวิชัย. (2533). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย* กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.
- วไลพร จันทรศิริ. (2530). *อิทธิพลของกลุ่มสัมพันธ์ต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสารวิทยา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- วิรัช ชูสูงเนิน.(2529). *ดนตรีเบื้องต้นสำหรับครูประถม.พิษณุโลก : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- วิทยา นาควัชระ. (2544). *วิธีเลี้ยงลูกให้เก่งดีและมีสุข = IQ EQ MQ AQ .* กรุงเทพฯ : กู๊ดบุ๊ค.
- วิวัฒน์ มูลสถาน. (2523). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง.* กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.
- วิวัฒน์ ไรยสกุล. (2526). *เมษายน. เพลงปัญหาของครูสอนหลักสูตรใหม่, ประชากรศึกษา : 31-32*
- ศิริรัตน์ ชูชีพ. (2544). *พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ศศินันท์ นิลจันทร์. (2547). *ผลของการจัดกิจกรรมเล่นนิทานที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สายพิณ ปุณสุวรรณ. (2538). *การศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมโดยครูสร้างกฎเกณฑ์และเด็กสร้างกฎเกณฑ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. (2538ก) . *แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ : แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา.* กรุงเทพฯ : ดวงกลม.
- (2545ข). *การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชา จันท์เอม. (2511ก กรกฎาคม-กันยายน). *“เด็กกับการสร้างระเบียบวินัย”* วารสารแนะแนว. 6(2) : 52.
- (2539ข). *จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่9. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.*
- สุชา จันท์เอมและสุรางค์ จันท์เอม. (2517). *จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ : แพร์พืชวิทยา.*
- สุภาพร จันทรศิริโยธิน. (2526). *ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความมี*

- วินัยในตนเองของนักเรียนชั้น ม. 2 โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมนา พานิช.(2531). การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก.ราชบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมชนราชบุรี.ถ่ายเอกสาร.
- สุมณฑา พรหมบุญ (2544,มกราคม). “ทัศนะการศึกษาปฐมวัย : การปฏิรูปการศึกษา.” วารสารการศึกษาปฐมวัย.5(1) : 7-11.
- สุปรียา มาลากาญจน์. (2523). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.นครศรีธรรมราช : โครงการตำราและเอกสารวิชาการวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.
- สุวรรณ ก้อนทอง. (2547). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะประกอบเสียงดนตรีคลาสสิกที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทธิพงศ์ บุญดวง. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบ สำหรับเด็กมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงผลหลักฐานความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาค ไหวหากิจ. (2543). เปรียบเทียบการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมและการเล่นเกมแบบร่วมมือ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวนีย์ ศรีมนตรี. (2539). การเปรียบเทียบของผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบ่อ (นนทวิทยา)อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมใจ ลักษณะ. (2539). การศึกษาความมุ่งมั่นของอาจารย์ในการส่งเสริมการพัฒนาทางจริยธรรมที่แทรกในกิจกรรมการสอนและคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏส่วนกลางปีการศึกษา 2539 กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2533). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2532-2535) กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.คัดสำเนา
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2537ก). การเสริมสร้างวินัยคู่มีอเนกแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2540ข). จิตพิสัย : มิติที่สำคัญของการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- .(2543ค). เพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ปพิศการพิมพ์.

- อาภรณ์ มนตรีศาสตร์.(2517). *วิชานาฏศิลป์*.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อภิรดี ภูภิรมย์. (2543). *วาทศิลป์ในเพลงไทยสมัยนิยม*.วิทยานิพนธ์(กศ.ม.) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรวรรณ บรรจงศิลป์.(2538). *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา*.กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรวรรณ สุ่มประดิษฐ์.(2533) *การศึกษาความเอื้อเพื่อ ความมีระเบียบวินัย และขั้นการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบไทยและการเล่นที่จัดอยู่ทั่วไป*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2542). *สร้างวินัยให้ลูกคุณ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยการพัฒนาคอบครัว.
- Bryant, B.K. (1971, February). Student – Teacher Relationship as Related to Internal – External Focus of Control, *Dissertation Abstracts International*. 32(8) : 4854 B.
- Burry-Stock, J. and other.(1996, April). “Rater Agreement indexes performance assessment. *Educat and psychological measurement*. 56(2) : 256.
- Hoffman, M.L. (1970). *Moral Development, in Carmichael’ Manual of Child Psychology*. p.261-360. Edited Paul Mussen. New York : John Wiley and Sons.
- Karrach , J.R. (1992). *Nursery Rhymes*, in Children’s Britanica V.13.p.61.00
- Maier,H.W. (1965). *Three Theories of Child Development*. Revised ed. New York : Harper & Row, Publishers.
- Munsinger, H. (1975). *Fundamental of Child Development*. 2nd ed. New York : Holt. Rinehart and Winston.
- McInerney, M.D. and McInerney, D.V. (1998). “Constructing Learning,” *Educational Psychology*. 2nd ed. Sydney : Prentice Hall.
- Neufeldt, Victoria and Guralnik, D.B. (1994). Webster’ s New World Dictionary of American English. New York : Prentice Hall.
- Ramsey ;& Bayless.(1980). *Kindergarten programs and practices*.St.Louis : The C.V.Mosdy.
- Piaget, J;& Inhelder, B. (1969). *The Psychology of Child*. New York : Weaver. Helen, Basic Books.
- Vincent,E.L. (1961).*Human Psychological Development*. New York : The Ronald Press Company

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
- ตารางแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
- ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
- ตัวอย่างใบงานทักษะความมีวินัยในตนเอง

คู่มือการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

หลักการและเหตุผล

การจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เป็นการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยและพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในด้านความรับผิดชอบ ความอดทน ความซื่อสัตย์ และความสามัคคี ด้วยการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะและพัฒนาการของเด็กอายุ 5 - 6 ปี โดยครูเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ร่วมกับเด็ก เพลงที่คัดเลือกเน้นเนื้อหาเรื่องราวสอดแทรกสาระการแสดงพฤติกรรมที่ครอบคลุมลักษณะนิสัยความมีวินัยในตนเอง ดังที่กล่าวไว้ว่าเพลงคือ จุดเริ่มต้นของพื้นฐานทางอารมณ์ – จิตใจ การเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้เด็กได้ซึมซับรับการถ่ายทอดเรื่องราวจากเพลงปลูกฝังกล่อมเกลาสร้างอุปนิสัยที่ดีงาม ดังนั้นครูจึงสามารถใช้เพลงเป็นสื่อในการส่งเสริมการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ด้านความมีวินัยตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมลักษณะนิสัยความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (มหามงคล) ในด้าน

1. ความรับผิดชอบ
2. ความสามัคคี
3. ความซื่อสัตย์
4. ความอดทน อดกลั้น

เนื้อหา

จัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ที่ส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (มหามงคล) ในด้านความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทน อดกลั้น

แนวการจัดกิจกรรมการจัดเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

1. กิจกรรมนี้จัดสัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 40 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ รวม 24 กิจกรรม
2. จัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส โดยคัดเลือกเพลงที่เน้นเรื่องราวเกี่ยวกับการส่งเสริมลักษณะนิสัยความมีวินัยในตนเอง ในด้านความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทน
3. สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองโดยมีครูปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ระหว่างดำเนินกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
4. ขั้นตอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส มี 3 ขั้นตอนดังนี้คือ ขั้นนำ ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป
5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส สัปดาห์แรกก่อนดำเนินการ ทำความรู้จักสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก สัปดาห์ที่ 1 - 8 ดำเนินการจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส จบเรื่องตามแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ในแต่ละวันเกี่ยวกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองในด้านความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทน ออกกำลังกาย และทำการประเมินพฤติกรรมโดยการสังเกตพฤติกรรมบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยรวมจำนวน 2 คน

บทบาทเด็ก

1. ฟังเพลงทำกิจกรรมการคิดท่าทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำท่าทางประกอบวีดีทัศน์ และแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกถึงเนื้อร้องในเพลงและร่วมกันบอกถึงการปฏิบัติตนที่เหมาะสมตามเนื้อเพลง
2. หลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส ร่วมกันสรุปเรื่องราวในเพลงถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ เกี่ยวกับวินัยในตนเอง
3. สรุปการปฏิบัติตนในการทำกิจกรรมวันนี้ และช่วยกันตรวจดูความเรียบร้อยของสถานที่จัดกิจกรรมและจากการวาดรูป ระบายสี และสมุดบันทึกของเด็กในเรื่องของความมีวินัยในตนเอง

บทบาทครู

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาแผนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
2. จัดเตรียมเลือกเพลงที่มีเนื้อหาเรื่องราวที่ส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ที่จะจัดประสบการณ์ให้เด็ก
- 3 อธิบายข้อตกลงเบื้องต้นในการฟังเพลงและการทำกิจกรรมคิดทำประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำท่าทางประกอบเพลงตามวีดิทัศน์ สร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กขณะดำเนินการจัดกิจกรรมเพลง ให้เด็กมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น พูดคุย แสดงความรู้สึกถึงเรื่องราวในเนื้อเพลงอย่างมีส่วนร่วม
4. ครูกระตุ้นโดยใช้คำถามให้เด็กได้คิด แสดงความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราว ย้ำทวนตอนสำคัญที่บ่งบอกถึงเนื้อเพลงที่มีลักษณะนิสัยและการแสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองที่เหมาะสมในด้านความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทน โดยใช้คำถาม อาทิเช่น
  - 4.1 เพลงนี้มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับอะไร
  - 4.2 เด็ก ๆ จะปฏิบัติตนอย่างไรตามเนื้อเพลง
  - 4.3 ถ้าเด็ก ๆ ไม่ปฏิบัติตามเนื้อเพลง จะเป็นอย่างไร
5. ครูกระตุ้นให้เด็กได้ใช้สื่ออุปกรณ์ที่ถูกต้องเตรียมไว้และครูเตรียมใบงานและบันทึกสมุดบันทึก"เด็กดีมีวินัย"

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส

มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นนำ (5 นาที) เป็นการนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการให้เด็กปรับเปลี่ยนอิริยาบถในท่านอน หลับตา แขนขาเหยียดตรงตามสบาย ฟังเพลงเบา ๆ เพื่อปรับคลื่นสมองให้เด็กได้ผ่อนคลาย ประมาณ 3 นาที หลังจากนั้นให้เด็กเปลี่ยนอิริยาบถในท่านั่งเป็นครึ่งวงกลม เริ่มการสนทนาทักทายและนำเด็กเข้าสู่กิจกรรมเนื้อหาของเพลงที่จัดเตรียมไว้

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40 นาที)

1. ขั้นฟังเพลง (5 นาที) เป็นขั้นที่ครูใช้เพลงที่คัดเลือกไว้ในแต่ละวัน โดยครูให้เด็กฟังเพลง 2 รอบ ในการฟังเพลงแต่ละครั้งครูนำสื่อวีดิทัศน์มาให้เด็กดูประกอบการฟังเพลง ซึ่งเนื้อหาของเพลงเน้นเกี่ยวกับการส่งเสริมลักษณะนิสัย พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบต่อความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความอดทน อดกลั้น ครูสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กโดยตั้งคำถาม เปิด

โอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ได้ตอบพุดคุย ซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลงที่เป็นตอนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

2. **ขั้นการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส (30 นาที)** เป็นขั้นกระตุ้นให้เด็กช่วยกันนำแนวคิดจากเพลงและบทบาทจากเพลงมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตนเอง ทำกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส เช่น กิจกรรมคิดท่าทางประกอบเพลง เด็กฟังเพลง 2 รอบและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลง จากนั้นเด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มคิดท่าทางประกอบเพลงตามความคิดของกลุ่ม หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับท่าทางที่แสดงตามเนื้อเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติตามเพลงเด็กฟังเพลง 2 รอบและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลง จากนั้นเด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นบทบาทสมมติตามเพลงที่ละกลุ่มหลังจากนั้นแต่ละกลุ่มสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติที่กลุ่มของตนเองได้แสดง กิจกรรมการทำท่าทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์ เด็กดูวิธีทัศน์การแสดงในเพลงนั้นๆ จากนั้นเด็กร่วมกันแสดงการทำท่าทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์ว่าใครจะทำท่าทางอย่างไร หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง ซึ่งทั้ง 3 กิจกรรมเด็กแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ ช่วยกันคิดและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงบทบาท ร่วมกันลงมือปฏิบัติ วางแผนการทำกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัสในแต่ละวัน ใช้เวลากลุ่มละ 10 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที) เด็กและครูร่วมกันสนทนาสรุปและตอบคำถามเกี่ยวกับวินัยในตนเองตามเนื้อหาในเพลงและให้คำชมเชยเด็กที่แสดงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองขณะที่ทำกิจกรรม หลังจากนั้นเด็กทำกิจกรรมเสริมบันทึกไปงานและบันทึกสมุดบันทึก”เด็กดีมีวินัย“ตามความสนใจของเด็ก

ตารางการจัดกิจกรรมประกอบเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส

สัปดาห์ที่	วันที่	กิจกรรมประกอบเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส	ชื่อเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำรัส	ส่งเสริมวินัยในตนเอง
1	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์	1.เพลงตบมือ 2.เพลงดอกไม้แย้ม 3.เพลงฝั่งขยัน	ความรับผิดชอบ ความอดทน ความสามัคคี
2	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์	4.เพลงกระเป๋าลงทาง 5.เพลงลูกหมีเด็กดี 6.เพลงนกกระจาบ	ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน
3	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์	7.เพลงเรามารวมใจ 8.เพลงของเขาของเรา 9.เพลงประหยัดน้ำไฟ	ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ
4	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์	10.เพลงลูกหมีหัวโน 11.เพลงลูกเบ็ดเจ็ดตัว 12.เพลงเรารักกัน	ความอดทน ความสามัคคี ความซื่อสัตย์
5	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์	13.เพลงลูกหมีเด็กดี 14.เพลงนกกระจาบ 15.เพลงเรามารวมใจ	ความรับผิดชอบ ความอดทน ความสามัคคี
6	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์	16.เพลงของเขาของเรา 17.เพลงประหยัดน้ำไฟ 18.เพลงลูกหมีหัวโน	ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน
7	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์	19.เพลงลูกเบ็ดเจ็ดตัว 20.เพลงเรารักกัน 21.เพลงตบมือ	ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ
8	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	กิจกรรมคิดทำทางประกอบเพลง กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมทำทำทางประกอบเพลงตามวิธีทัศน์	22.เพลงดอกไม้แย้ม 23.เพลงฝั่งขยัน 24.เพลงกระเป๋าลงทาง	ความอดทน ความสามัคคี ความซื่อสัตย์

**ตัวอย่างแผนการสอนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
ประเภทกิจกรรมการคิดทำทางประกอบเพลง
สัปดาห์ที่ 1 วันอังคาร
เพลง ตบมือ**

- เนื้อหา** ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองในด้านความรับผิดชอบในการช่วยปิดน้ำ ปิดไฟ ช่วยเหลืองานต่างๆ เช่น รดน้ำต้นไม้ ภูพื้นห้องทำงานที่ทำในโรงเรียนและที่บ้าน บ้าน เป็นต้น
- จุดประสงค์**
1. ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองในด้านความรับผิดชอบ
  2. มีความรู้สึกที่ดีต่อคำว่า " รับผิดชอบ" และสนทนาพูดคุย และอภิปราย แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับความหมายของคำว่า รับผิดชอบและลงมือปฏิบัติ
  3. ฟังและปฏิบัติตามสัญญาณได้
  4. มีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน
  5. ทำท่าทางประกอบเพลงตบมือได้

ขั้นตอนการ	กิจกรรม	สื่อ
ขั้นนำ	1.ให้เด็กปรับเปลี่ยนอิริยาบถในท่านอน หลับตา แขนขาเหยียดตรง ตามสบาย เพื่อปรับคลื่นสมองให้เด็กผ่อนคลาย (3นาที) หลังจากนั้น ให้เด็กเปลี่ยนอิริยาบถในท่านั่งครึ่งวงกลมเริ่มสนทนาและนำเด็กเข้าสู่ กิจกรรมของเพลงที่จัดเตรียมไว้	- เครื่องเคาะ จังหวะ
ขั้นดำเนิน กิจกรรม	2.เด็กและครูร่วมกันฟังเพลงตบมือ 2 รอบและรวมสนทนา ถามตอบเกี่ยวกับเนื้อเพลงดังนี้ - เพลงนี้เด็กดีควรปฏิบัติตนอย่างไร - ถ้าเราปฏิบัติตามเด็กดีในเพลงจะเป็นอย่างไร - เด็กๆคิดว่าเรามีหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือพ่อแม่ได้อย่างไรบ้าง และนอกจากการปฏิบัติตนในเนื้อเพลงแล้ว เราควรทำอะไรได้อีก 3.ให้เด็กแบ่งกลุ่ม 5 คน ให้แต่ละกลุ่มคิดทำทางประกอบเพลง ตบมือตามความคิดของกลุ่ม 4.ข้อตกลงร่วมกันเมื่อครูให้สัญญาณเพลงตบมือ ให้แต่ละกลุ่ม แสดงท่าทางประกอบเพลงตามความคิดของกลุ่มและเมื่อเพลง หยุดให้แต่ละกลุ่มหยุดปฏิบัติทันทีแล้วนั่งลงเป็นกลุ่ม	- เครื่องเทป - เพลงตบมือ

ขั้นดำเนินการ	กิจกรรม	สื่อ
	5.ครูเปิดเพลงให้แต่ละกลุ่มทำท่าทางประกอบเพลง (2รอบ) ที่ละกลุ่มตามความคิดของกลุ่ม 6.ร่วมกันสนทนาท่าทางที่แสดงเป็นท่าทางของการปฏิบัติตน อะไรบ้างในเนื้อเพลง ให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น	
ขั้นสรุป	7.ร่วมกันสนทนาถามตอบเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ดังนี้ - เด็กๆต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างไร และถ้าเราช่วยกัน ปิดน้ำจะเกิดอะไรขึ้น และถ้าบ้านไม่มีน้ำใช้จะเป็นอย่างไร - หน้าที่ในความรับผิดชอบของเด็กๆมีอะไรบ้าง 8.ร่วมกันสรุปหน้าที่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ การช่วยกันปิดน้ำ ปิดไฟ ช่วยเหลืองานทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เช่น รดน้ำต้นไม้ ถูบ้าน ตันเลี้ยงน้อง เป็นต้น 9.เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง ” ตบมือ ” อีกครั้งหนึ่ง 10. ครูแจกใบงานให้เด็กเลือกรายภาพที่แสดงเหตุการณ์ที่ เกี่ยวกับความรับผิดชอบและบันทึกสมุดบันทึก”เด็กดีมีวินัย”ตาม ความสนใจของเด็ก 11.เด็กมาเล่าภาพผลงานของตนเองให้ครูและเพื่อนๆฟัง 12.นำผลงานเด็กแสดงที่บอร์ด	- เครื่องเล่นวีดีทัศน์ - เครื่องเคาะจังหวะ - ใบงาน

การประเมินผล

- สังเกตการณ์ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน
- สังเกตการสนทนา ถาม – ตอบ
- สังเกตการณ์ทำท่าทางประกอบเพลง
- สังเกตจากผลงาน

เพลงตบมือ

ตบมือ ตบมือเร็วชี้เร็วชี้ เห็นเพื่อนทำดีเราตบมือให้ เพื่อนช่วยปิดน้ำปิดไฟ เราตบมือให้ทำดีทำดี
 ดี ตบมือ ตบมือเร็วชี้ เร็วชี้ น้องน้อยทำดีพี่ตบมือให้ ช่วยแม่ถูบ้านทันใจ พี่ตบมือให้ทำดีทำดี ตบมือ ตบ
 มือเร็วชี้ เร็วชี้ พี่พี่ทำดีน้องตบมือให้ ช่วยพ่อรดน้ำต้นไม้ น้องตบมือให้ทำดีทำดี

**ตัวอย่างแผนการสอนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส
ประเภทกิจกรรมเล่นบทบาทสมมติ
สัปดาห์ที่ 4 วันพุธ
เพลงลูกเปิดเจ็ดตัว**

เนื้อหา ความสามัคคี การเป็นเพื่อนรักกัน เล่นด้วยกัน เรียนด้วยกัน ทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความรักและเป็นไมตรีต่อกัน

- จุดประสงค์**
1. ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองด้านความสามัคคี
  2. มีความรู้สึกที่ดีต่อคำว่า “ความสามัคคี” และสนทนาพูดคุย และอภิปรายแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับความหมายของคำว่าความสามัคคีและลงมือปฏิบัติ
  3. ฟังและปฏิบัติตามสัญญาณได้
  4. พัฒนาสังคมการทำงานร่วมกับผู้อื่น กล้าถามเนื้อเล็ก-ใหญ่ และความคิดสร้างสรรค์
  5. เล่นบทบาทสมมติเพลง “ลูกเปิดเจ็ดตัว”

ขั้นตอนการ	กิจกรรม	สื่อ
ขั้นนำ	1. ให้เด็กปรับเปลี่ยนอิริยาบถในท่านอน หลับตา แขนขาเหยียดตรงตามสบาย เพื่อปรับคลื่นสมองให้เด็กผ่อนคลาย(3นาที) หลังจากนั้นให้เด็กเปลี่ยนอิริยาบถในท่านั่งครึ่งวงกลม เริ่มสนทนาและนำเด็กเข้าสู่กิจกรรมของเพลงที่จัดเตรียมไว้	- เครื่องเคาะจังหวะ
ขั้นดำเนินกิจกรรม	2. เด็กและครูร่วมกันฟังเพลง “ลูกเปิดเจ็ดตัว” 2 รอบ พร้อมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง ดังนี้ - ลูกเปิดเจ็ดตัวเป็นอย่างไร - ลูกเปิดเจ็ดตัวสามัคคีกันอย่างไร 3. ให้เด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่มๆละ 5 คน ให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับอุปกรณ์และหาอุปกรณ์เพิ่มเติมได้ในห้องเรียน 4. ให้แต่ละกลุ่มปรึกษาและเล่นบทบาทสมมติเกี่ยวกับความสามัคคีในเนื้อเพลงทีละกลุ่ม 5. เมื่อทุกกลุ่มเล่นเสร็จให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติที่กลุ่มของตนเองเล่น โดยสนทนาถาม-ตอบ ดังนี้ - แต่ละกลุ่มแสดงถึงความสามัคคีอย่างไร - ถ้าเด็กๆไม่มีความสามัคคีจะเป็นอย่างไร	- เครื่องเล่นเทป, เทป - อุปกรณ์เล่นบทบาทสมมติ - เพลง “ลูกเปิดเจ็ดตัว”

ขั้นดำเนินการ	กิจกรรม	สื่อ
ขั้นสรุป	<p>6. เด็กและครูร่วมกันสรุป ความสามัคคี คือ การรักกัน ช่วยเหลือกัน เรียนเล่นร่วมกันอย่างมีความสุข</p> <p>7. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ลูกเปิดเจ็ดตัว” อีกครั้งหนึ่ง</p> <p>8. ครูเล่านิทานเกี่ยวกับความสามัคคีให้เด็กฟังและให้เด็กวาดภาพเป็นคำตอบ ที่เกี่ยวกับความสามัคคีและบันทึกสมุดบันทึก”เด็กดีมีวินัย”ตามความสนใจของเด็ก</p> <p>10. เด็กมาเล่าภาพผลงานของตนเองให้ครูและเพื่อนๆ ฟัง</p> <p>11. นำผลงานเด็กแสดงที่บอร์ด</p>	<p>- ใบงาน</p> <p>- สีไม้/สีเทียน/สีน้ำ</p>

การประเมินผล

- สังเกตการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน
- สังเกตการสนทนาถาม-ตอบ
- สังเกตการกล้าแสดงออก
- สังเกตจากผลงาน

เพลง “ลูกเปิดเจ็ดตัว”

ลูกเปิดเจ็ดตัวเดินมา ยักซ้าย ยักขวาเดินมาด้วยกัน ต่างรักสามัคคีเป็นมิตรมีไมตรี เหมือนเธอ
และฉันเหมือนฉันและเธอ ลูกเปิดเจ็ดตัวเดินไป เบิกบานแจ่มใส เดินไป ด้วยกัน ต่างรักสามัคคีเป็นมิตร
มีไมตรี เหมือนเธอและฉันเหมือนฉันและเธอ เราเล่นเราเรียนด้วยกันเราเล่นเราเรียนด้วยกัน
เธอรักฉัน ฉันรักเธอ เพื่อนรัก”

แผนการสอนการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส

กิจกรรมการทำท่าทางประกอบเพลงตามวิถีทัศน์

สัปดาห์ ที่ 6 วันพฤหัสบดี

เพลง ลูกหมีหัวโน

เนื้อหา ความอดทน คือรู้จักการรอคอย มีมารยาททางสังคม ควบคุมตนเองได้ ตั้งใจขยัน

- จุดประสงค์**
1. ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองด้านความอดทน
  2. มีความรู้สึกที่ดีต่อคำว่า “อดทน” และสนทนาพูดคุย และอภิปรายแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับความหมายของคำว่าความอดทนและลงมือปฏิบัติ
  3. การทำท่าทางประกอบตามวิถีทัศน์เพลง “ลูกหมีหัวโน”
  4. มีความสุข สนุกกับการทำกิจกรรมเพลง “ลูกหมีหัวโน”
  5. พัฒนาสังคม กล้ามเนื้อเล็ก-ใหญ่ และความคิดสร้างสรรค์

ขั้นตอนการ	กิจกรรม	สื่อ
ขั้นนำ	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมพื้นฐานให้เด็กเคลื่อนไหวอิสระตามจินตนาการประกอบเพลง “ลูกหมีหัวโน” เมื่อได้ยินสัญญาณหยุดให้หยุดทำนั้นทันที 2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลง ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ในเนื้อเพลงพูดถึงอะไร - ถ้าเด็กๆเป็นลูกหมีจะทำอย่างไร 	- เครื่องเคาะจังหวะ
ขั้นดำเนินกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 3. เด็กและครูร่วมกันดูวีดิทัศน์การแสดงเพลง “ลูกหมีหัวโน” 2 รอบ 4. เด็กร่วมกันแสดงการทำท่าทางประกอบตามวิถีทัศน์ โดยให้เด็กปรึกษากันว่าใครจะทำท่าทางอย่างไร 5. ครูเปิดวีดีเพลง “ลูกหมีหัวโน” จากนั้นให้เด็กทำท่าทางประกอบเพลงตามวิถีทัศน์ 6. เมื่อเด็กทำท่าประกอบวิถีทัศน์จบ ครูและเด็กร่วมกันถาม-ตอบ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ถ้าเด็กๆเป็นเพื่อนๆลูกหมีจะบอกลูกหมีอย่างไรให้หายเจ็บ - ถ้าเด็กๆเป็นลูกหมีควรปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อบาดเจ็บ - ถ้าเด็กๆไม่อดทนจะเป็นอย่างไร 	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องเล่นเทป, เทป - เครื่องเล่นวีดิทัศน์ - เพลง “ลูกหมีหัวโน”

ขั้นดำเนินการ	กิจกรรม	สื่อ
ขั้นสรุป	7. เด็กและครูร่วมกันสรุปความอดทน คือ การรู้จักรอสิ่งต่างๆ การควบคุมตนเองได้ 8. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ลูกหมีหัวโน” อีกครั้งหนึ่ง 9. เด็กวาดรูปสิ่งที่แสดงถึงความอดทนที่เด็กๆเคยปฏิบัติว่ามีอะไร และบันทึกสมุดบันทึก”เด็กดีมีวินัย”ตามความสนใจของเด็ก 10. เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของตนเองให้ครูและเพื่อนฟัง 11. เด็กมาเล่าภาพผลงานของตนเองให้ครูและเพื่อนๆฟัง 12. นำผลงานเด็กแสดงที่บอร์ด	- ใบงาน - สีเทียนและสีไม้

การประเมินผล

- สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
- สังเกตการสนทนาถาม-ตอบ
- สังเกตจากการกล้าแสดงออก
- สังเกตจากผลงาน

เพลง “ลูกหมีหัวโน”

ลูกหมี(ลูกหมู ลูกหมา ลูกช้าง ลูกเสือ) หกล้มหัวโน เพื่อนหมี(เพื่อนหมู เพื่อนหมา เพื่อนช้าง เพื่อนเสือ) มาโอบ! ไม่ต้องร้องไห้ลูดมมือลุกขึ้น เร็วไว ไม่เป็นไรเป่าเพียงหายใจ!! หายเจ็บ

ตัวอย่างใบงานทักษะความมีวินัยในตนเอง

ใบงาน

ทักษะความมีวินัยในตนเอง

จุดประสงค์ : ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองด้านความสามัคคี

กิจกรรม : เด็กเลือกระบายสีภาพเหตุการณ์ที่ครูเล่าที่แสดงถึงความสามัคคี

คำชี้แจง : เด็กระบายสีภาพที่ควรปฏิบัติ พร้อมบอกเหตุผล

เด็กแสดงความคิดเห็น.....

ชื่อ.....

ผลการประเมิน..... ผู้ตรวจ.....

ใบงาน

ทักษะความมีวินัยในตนเอง

จุดประสงค์ : ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ

กิจกรรม : วาดภาพเป็นคำตอบ

<p>คำชี้แจง : ครูเล่านิทานในเด็กฟังแล้วให้เด็กวาดภาพเป็นคำตอบ</p> <p style="text-align: center;">นิทานเรื่องปลากับปู</p> <p>ในแม่น้ำสายหนึ่ง มี ปลาและปูเป็นเพื่อนบ้านกัน อยู่บ้านใกล้กัน ทุกๆเช้า ปลามาเก็บขยะจำพวกใบไม้ เศษไม้ไปทิ้ง ในบ้านของตนเองและหน้าบ้านของตนเองให้สะอาด ส่วนปูพอถึงเวลาที่จะต้องทำความสะอาด บ้านตนเองก็ออกไปเล่นข้างนอกไม่ยอมเก็บใบไม้ที่อยู่หน้าบ้านซึ่งเป็นเวรของตนเอง ทำให้ใบไม้เต็มไปหมด จนในที่สุดปลาทนไม่ไหวต้องบอกปูให้ทำความสะอาดแต่ปูก็ยังไม่ยอมทำความสะอาดบ้านบอกว่าตัวเองอยู่ได้ไม่สกปรกหรอก แต่ในที่สุดปูก็อยู่ไม่ได้ ปูจะทำอย่างไรดีกับบ้านของตนเอง ...</p>
<p>คำถาม : เด็กๆช่วยวาดภาพตัวละครใดที่มีความรับผิดชอบ พร้อมให้เหตุผล</p>

ตัวละครที่หนูวาด.....

ชื่อ.....

ผลการประเมิน..... ผู้ตรวจ.....

ใบงาน

ทักษะความมีวินัยในตนเอง

จุดประสงค์ : ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองด้านความอดทน

กิจกรรม : วาดภาพ “สิ่งที่หนูทำเมื่ออยู่ที่โรงเรียน”

คำชี้แจง : เด็กวาดภาพการปฏิบัติคนที่แสดงถึงความอดทนของตนเองเมื่ออยู่ที่โรงเรียน

สิ่งที่หนูวาด.....

ชื่อ.....

ผลการประเมิน.....ผู้ตรวจ.....

ใบงาน

ทักษะความมีวินัยในตนเอง

จุดประสงค์ : ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์

กิจกรรม : วาดภาพ “สิ่งที่หนูทำเมื่ออยู่ที่โรงเรียนหรือที่บ้าน”

คำชี้แจง : เล่าวาดภาพการปฏิบัติตนที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ของตนเองเมื่ออยู่ที่โรงเรียนหรือที่บ้าน

สิ่งที่หนูวาด.....

ชื่อ.....

ผลการประเมิน.....ผู้ตรวจ.....

ภาคผนวก ข

- คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง
- แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองแบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง

คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตนี้เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ใช้สังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมความรับผิดชอบ 5 ข้อ
2. พฤติกรรมความอดทน อดกลั้น 5 ข้อ
3. พฤติกรรมความซื่อสัตย์ 5 ข้อ
4. พฤติกรรมความสามัคคี 5 ข้อ

2. พฤติกรรมที่สังเกตและบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง มี 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่
  - 1.1.1 ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย
  - 1.1.2 เก็บของเข้าที่เรียบร้อย
  - 1.1.3 ปฏิบัติตามข้อตกลง
  - 1.1.4 รู้จักหน้าที่ทำตามหน้าที่อย่างดี
  - 1.1.5 รักษาของส่วนรวม
- 2.2 ด้านความสามัคคี ได้แก่
  - 2.2.1 รักและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือ
  - 2.2.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากความขัดแย้ง
  - 2.2.3 ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ไม่มีปัญหา
  - 2.2.4 เป็นผู้นำ ผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์
  - 2.2.5 ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้จะต่างจากตนเอง
- 2.3 ด้านความซื่อสัตย์ ได้แก่
  - 2.3.1 พูดความจริงไม่พูดโกหกไม่ใส่ร้ายผู้อื่น
  - 2.3.2 ไม่นำของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
  - 2.3.3 ตรงต่อเวลาในกฎระเบียบวินัย
  - 2.3.4 ตอบคำถามเกี่ยวกับสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิผู้อื่น
  - 2.3.5 ยอมรับการกระทำที่ไม่ถูกต้องของตนเอง

- 2.4 ด้านความอดทน อดกลั้น ได้แก่
  - 2.4.1 รู้จักการรอคอย
  - 2.4.2 ตั้งใจเพียรพยายาม
  - 2.4.3 ควบคุมอารมณ์ของตนเอง
  - 2.4.4 ขยันหมั่นเพียรที่จะทำงานให้สำเร็จ
  - 2.4.5 ยอมเสียสละเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

3. แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นการบันทึกในรูปแบบของความถี่ (จำนวนครั้ง) และระดับคุณภาพของพฤติกรรม จัดเป็น 3 ระดับ คะแนน คือ 2 , 1 และ 0

4. สังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในช่วงเวลา กิจกรรมปกติจากนั้นดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ทุก 2 สัปดาห์ (วันศุกร์) ในช่วงเวลา กิจกรรมปกติ (ภาพกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง)

ข้อปฏิบัติในการสังเกต

1. เขียนชื่อผู้สังเกต ผู้ถูกสังเกต(นักเรียน) วัน เดือน ปี และสัปดาห์ที่ทำการสังเกต
2. สังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ก่อนการทำกิจกรรมและระหว่างการทำกิจกรรมทุก 2 สัปดาห์ คือในสัปดาห์ที่ 2 , 4 , 6 , 8

การบันทึกการสังเกตและการให้คะแนน

เมื่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เกิดขึ้นตรงกับข้อใดให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น หากเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองซ้ำ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ เพิ่มลงในช่องเดิม ตามจำนวนครั้ง ที่เกิดพฤติกรรมซ้ำ โดยทำการบันทึกดังนี้

ช่องระดับคะแนน 2 บันทึกเมื่อนักเรียนเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง อย่างไม่มีการชี้แนะ

ช่องระดับคะแนน 1 บันทึกเมื่อนักเรียนเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เมื่อได้รับการชี้แนะ

ช่องระดับคะแนน 0 บันทึกเมื่อนักเรียนไม่เกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรม

พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง	ระดับคะแนน	รายละเอียดพฤติกรรมที่สังเกต	
พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ	1. ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย	2	เด็กตั้งใจทำกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนด้วยตนเอง
		1	เด็กทำกิจกรรมได้โดยมีครูหรือคอยกระตุ้น
		0	เด็กไม่สนใจในการทำกิจกรรม
	2. เก็บของเข้าที่เรียบร้อย	2	เด็กเก็บสื่ออุปกรณ์ของเล่นของใช้เข้าที่ เมื่อเลิกใช้แล้วด้วยตนเอง
		1	เด็กเก็บสื่ออุปกรณ์ของเล่นของใช้เข้าที่ โดยมีครูหรือคอยกระตุ้น
		0	เด็กไม่สนใจ เก็บสื่ออุปกรณ์ของเล่นของใช้ที่นำมาใช้
	3. ปฏิบัติตามข้อตกลง	2	เด็กสามารถปฏิบัติตามกติกา ข้อตกลงที่ทำร่วมกันในการเล่นหรือกิจกรรม
		1	เด็กปฏิบัติตามกติกา ข้อตกลงที่เพื่อนหรือครูบอก
		0	เด็กไม่สามารถปฏิบัติตามกติกา ข้อตกลงที่ทำร่วมกัน
	4. รู้จักหน้าที่ทำตามหน้าที่อย่างดี	2	เด็กสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างดี
		1	เด็กสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้โดยครูและเพื่อนให้คำแนะนำ
		0	เด็กไม่สามารถทำหน้าที่ของตนเองในการทำกิจกรรม
	5. รักษาของส่วนร่วม	2	เด็กใช้ของเล่น เล่นเครื่องเล่นและของใช้ที่เป็นส่วนร่วมอย่างระมัดระวังรักษาด้วยตนเอง
		1	เด็กใช้ของเล่น เล่นเครื่องเล่นและของใช้ที่เป็นส่วนร่วม โดยมีครูบอกและเตือน
		0	เด็กไม่ใส่ใจในการดูแลรักษาของเล่น เล่นเครื่องเล่นและของใช้ที่เป็นส่วนร่วมเล่นอย่างไม่ระมัดระวัง นำมาโยนหรือตีกัน

คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรม

พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง	ระดับคะแนน	รายละเอียดพฤติกรรมที่สังเกต
พฤติกรรมด้านความสามัคคี	2	เด็กมีพฤติกรรมแสดงความรักต่อกัน เห็นอกเห็นใจ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น
	1	เด็กมีพฤติกรรมแสดงความรักต่อกัน เห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยมีครูคอยเตือน
	0	เด็กมีพฤติกรรมเห็นแก่ตัว ไม่ช่วยเหลือผู้อื่น
6. รักและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือ	2	เด็กมีพฤติกรรมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่ทะเลาะ ขัดแย้งกับเพื่อนร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน มีความร่วมมือกันจนงานสำเร็จ
	1	เด็กมีพฤติกรรมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่ทะเลาะ ขัดแย้งกับเพื่อนร่วม
	0	เด็กมีพฤติกรรมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่ทะเลาะ ขัดแย้งกับเพื่อน
7. ทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากความขัดแย้ง	2	เด็กทำงานหรือเล่นกับผู้อื่นได้ ไม่ก้าวก่ายเพื่อนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน
	1	เด็กทำงานหรือเล่นกับผู้อื่นได้โดยครูคอยให้คำเตือน
	0	เด็กไม่สามารถเล่นกับเพื่อนได้ มีการทะเลาะในการเล่น
8. ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่มีปัญหา	2	เด็กสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ผู้ตามเป็นที่ยอมรับของเพื่อนได้อย่างเหมาะสม
	1	เด็กสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ผู้ตามเป็นที่ยอมรับของเพื่อนได้โดยมีครูคอยเตือน
	0	เด็กไม่สามารถปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ผู้ตาม
9. เป็นผู้นำ ผู้ตามได้ เหมาะสมกับสถานการณ์	2	เด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้จะแตกต่างจากตนเอง
	1	เด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยมีครูคอยเตือน
	0	เด็กเอาแต่ใจตนเองไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
10. ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้จะต่างจากตนเอง	2	เด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยมีครูคอยเตือน
	1	เด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยมีครูคอยเตือน
	0	เด็กเอาแต่ใจตนเองไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรม

พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง	ระดับคะแนน	รายละเอียดพฤติกรรมที่สังเกต
ด้านความซื่อสัตย์	2	เด็กพูดความจริงไม่พูดโกหก ไม่คิดโกงหลอกหลวง
	1	เด็กพูดความจริงไม่พูดโกหก ไม่คิดโกงหลอกหลวงมีโดยครูคอยเตือน
	0	เด็กพูดโกหก หลอกหลวง ใส่ร้ายเพื่อน
11. พูดความจริงไม่พูดโกหกไม่ใส่ร้ายผู้อื่น	2	เด็กมีความประพฤติดี ไม่คิดโกงเอาของผู้อื่นไม่หยิบของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต
	1	เด็กมีความประพฤติดี ไม่คิดโกงเอาของผู้อื่น ไม่หยิบของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยมีครูคอยเตือน
	0	เด็กหยิบของใช้ของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต
12. ไม่นำของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	2	เด็กตรงต่อเวลาไม่เอาเวลาไปทำงานในหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตน ไม่ทอดทิ้งหน้าที่
	1	เด็กตรงต่อเวลา ไม่ทอดทิ้งหน้าที่โดยครูคอยเตือน
	0	เด็กไม่ตรงต่อเวลา ประพฤติกรรมต่อหน้าอย่างลับหลังอีกอย่าง
13. ตรงต่อเวลาในกฎระเบียบวินัย	2	เด็กกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
	1	เด็กกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นโดยมีครูคอยเตือน
	0	เด็กไม่มีเหตุผล และไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดตนเองเป็นสำคัญ
14. ตอบคำถามเกี่ยวกับสิทธิของตนเองเคารพสิทธิผู้อื่น	2	เด็กกล้าสารภาพ การกระทำที่ผิดของตนเอง รู้จักผิดชอบและขอโทษในการกระทำของตนเอง
	1	เด็กกล้าสารภาพ การกระทำที่ผิดของตนเอง รู้จักผิดชอบและขอโทษในการกระทำของตนเองโดยมีครูคอยเตือน
	0	เด็กไม่ยอมรับผิดถกเถียง เอาชนะผู้อื่น
15. ยอมรับการกระทำที่ไม่ถูกต้องของตนเอง		

คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรม

พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง	ระดับคะแนน	รายละเอียดพฤติกรรมที่สังเกต
พฤติกรรมด้านความอดทนอดกลั้น		
16. รู้จักการรอคอย	2	เด็กสามารถควบคุมการกระทำของตนเองได้ในการทำกิจกรรม
	1	เด็กสามารถควบคุมการกระทำของตนเองโดยมีครูคอยแนะนำ
	0	เด็กไม่รู้จักควบคุมการกระทำของตนเอง เช่น แย่งของเล่น
17. ตั้งใจเพียรพยายาม	2	เด็กมีความเพียรพยายามในการทำงานจนสำเร็จ
	1	เด็กมีความพยายามในการทำงานโดยครูคอยกระตุ้นบอกให้ทำ
	0	เด็กไม่สนใจทำงานที่มอบหมาย ทำงานไม่สำเร็จ
18. ควบคุมอารมณ์ของตนเอง	2	เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้
	1	เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ โดยมีครูคอยเตือน
	0	เด็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ขอบแย้ง ทำตามใจตนเอง
19. ชยันหมั่นเพียรที่จะทำงานให้สำเร็จ	2	เด็กมีความขยันกระตือรือร้นที่จำทำงานให้เสร็จ
	1	เด็กมีความขยันกระตือรือร้นโดยมีครูคอยให้คำแนะนำตักเตือน
	0	เด็กไม่ขยันสนใจทำงาน เล่นตามใจตนเอง
20. ยอมเสียสละเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้	2	เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของการอยากเล่นมาทำกิจกรรมกับผู้อื่น
	1	ขึ้นด้วยความจริงใจจนสำเร็จ
	0	เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของการอยากเล่นมาทำกิจกรรมกับผู้อื่นโดยมีครูคอยเตือน ห่วงเล่นไม่มีสมาธิในการทำงาน

แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

สัปดาห์ที่..... วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ชื่อผู้สังเกต.....นามสกุล.....เป็นผู้สังเกตคนที่.....

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ชั้นอนุบาลปีที่.....

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยตามรายละเอียดในหัวข้อต่างๆแล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับคะแนนตามจำนวนครั้งที่เด็กแสดงพฤติกรรม

วัน/เดือน/ปี ที่ทำการสังเกต	พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง	ระดับคะแนน			รวม คะแนน
		2	1	0	
	ด้านความรับผิดชอบ 1.ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย 2.เก็บของเข้าที่เรียบร้อย 3.ปฏิบัติตามข้อตกลง 4.รู้จักหน้าที่ทำตามหน้าที่อย่างดี 5.รักษาของส่วนรวม				
	ด้านความสามัคคี 6.รักและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือ 7.ทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากความขัดแย้ง 8.ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ไม่มีปัญหา 9.เป็นผู้นำ ผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์ 10.ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้จะต่างจากตนเอง				
	ด้านความซื่อสัตย์ 11.พูดความจริงไม่พูดโกหกไม่ใส่ร้ายผู้อื่น 12.ไม่นำของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 13.ตรงต่อเวลาในกฎระเบียบวินัย 14.ตอบคำถามเกี่ยวกับสิทธิของตนเองเคารพสิทธิผู้อื่น 15.ยอมรับการกระทำที่ไม่ถูกต้องของตนเอง				
	ด้านความอดทน อดกลั้น 16.รู้จักการรอคอย 17.ตั้งใจเพียรพยายาม 18.ควบคุมอารมณ์ของตนเอง 19.ขยันหมั่นเพียรที่จะทำงานให้สำเร็จ 20.ยอมเสียสละเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้				

ภาคผนวก ค

- หนังสือของความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย
- บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ที่ วธ ๐๕๐๖(๒)/ ๒๕๗๘

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
ถนนรัชดาภิเษก ห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๒๐

๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง อนุญาตให้นำข้อมูลเพลงอนุบาลคุณธรรมตามพระราชดำริใช้เพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ศธ ๐๕๑๕.๑๒ /๔๑๒๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านได้ขออนุญาตให้นางสาวกมลจันทร์ ชื่นฤทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นำข้อมูลเพลงอนุบาลคุณธรรม ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัย และเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบการเรียนการสอน สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ความละเอียดเชิงแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อเป็นการเผยแพร่คุณธรรมตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้เข้าถึงเด็กและเยาวชน จึงอนุญาตให้ดำเนินการดังกล่าวแต่จะต้องไม่ดำเนินการใดๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิ์หรือเพื่อการค้า และจะต้องมอบสำเนาเอกสารวิทยานิพนธ์ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๑ เล่ม เพื่อใช้สำหรับศึกษาค้นคว้าต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และติดต่อขอรับข้อมูลจาก นายมานัส ทารัตน์ใจ ผู้อำนวยการหอัครศิลป์ต่อไป

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
1) เพื่อใช้ประกอบ
2) นำเสนอกรมแจ้ง สภาวิชาชีพคุณธรรม
บัณฑิตวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

นางนพพร มุกดาภิเษก

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

หอัครศิลป์

13 ก.ค. 2549

โทรศัพท์ ๐๒๕๘๖ ๕๐๒๐-๔

โทรสาร ๐๒๕๘๖ ๕๐๒๑

1) ทราบ

2) ดำเนินการตามเลขที่ ศธ ๐๕๑๕.๑๒ /๔๑๒๒

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๑๗

13 ก.ค. 2549

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวกมลจันทร์ ชื่นฤทธิ
วันเดือนปีเกิด	9 เมษายน 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ ฯ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	140 / 232 ถนนพุทธมณฑลสาย 2 เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2537	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนจิตรลดา
พ.ศ.2540	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนจิตรลดา
พ.ศ.2541	ครุศาสตร์บัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ.2547	การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ